

KÄLLOR TILL JÄMTLANDS OCH HÄRJEDALENS HISTORIA
utgivna digitalt av Landsarkivet i Östersund och Jämtlands läns fornskriftsällskap

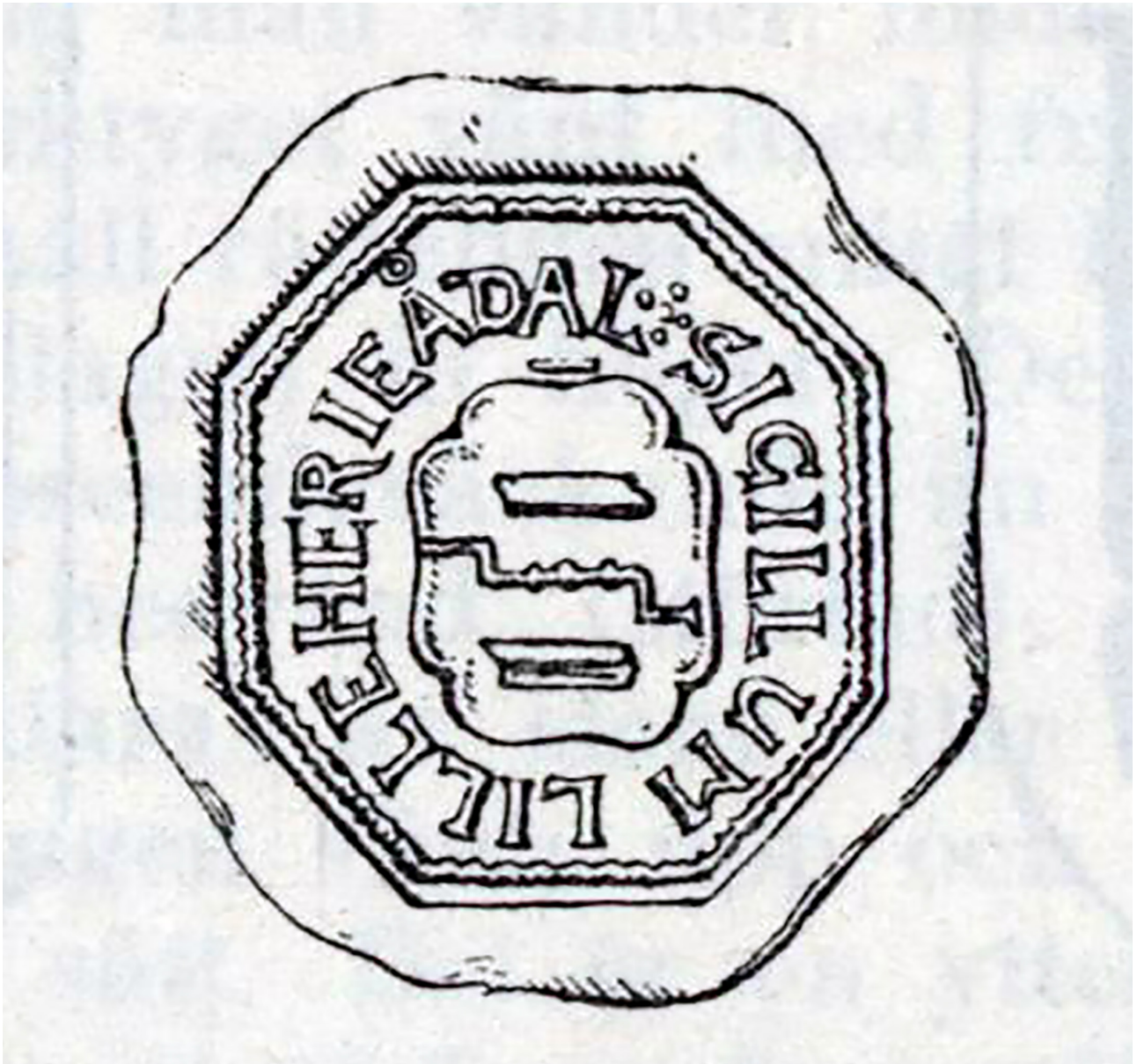

LILLHÄRDALS TINGSLAGS DOMBOKSPROTOKOLL

1649–1690

Redigerade av Nils-Erik Eriksson

KÄLLOR TILL JÄMTLANDS OCH HÄRJEDALENS HISTORIA
UTGIVNA DIGITALT AV LANDSARKIVET I ÖSTERSUND
OCH JÄMTLANDS LÄNS FORNSKRIFTSÄLLSKAP

Lillhärda's tingslags
domboksprotokoll
1649–1690

Redigerade av Nils-Erik Eriksson

Serien *Källor till Jämtlands och Härjedalens historia* består av fritt tillgängliga digitala utgåvor i pdf-format. De nås via Jämtlands läns fornskriftsällskaps hemsida, www.fornskrift.se, samt genom DiVA, www.diva-portal.org.

Serieredaktörer: Sara Grut och Georg Hansson.

En förteckning över tidigare utgåvor finns i slutet av denna publikation.

© 2021 Nils-Erik Eriksson

Omslagsbild: Lillhärdals tingslags sigill från omkring 1650. Efter avbildning i Svante Höglins arkiv, Landsarkivet i Östersund.

ISBN 978-91-987044-2-6

Innehållsförteckning

Förord	7
Inledning	9
Domboksprotokoll 1649–1690	13
Ordförklaringar.....	104
Förteckning över återgivna protokoll	111

Förord

Denna utgåva innehåller domboksprotokoll 1649–1690 från Lillhärjedals tingslag i Härjedalen. Protokollen har med stor noggrannhet transkriberats och redigerats av Nils-Erik Eriksson. Georg Hansson har bistått med kontrolläsning av vissa protokoll.

Utgivningen av domboksprotokoll från tingslagen i Jämtland och Härjedalen, 1648–1710, är nu inne på sitt tionde år och arbetet med att transkribera fler protokoll för tidsperioden fortgår. En fullständig lista över samtliga utgåvor i serien *Källor till Jämtlands och Härjedalens historia* återfinns längst bak i denna volym.

Östersund den 9 oktober 2021

Sara Grut och Georg Hansson
Riksarkivet/Landsarkivet i Östersund
Jämtlands läns fornskriftsällskap

Inledning

Historisk bakgrund

Under kriget 1643–1645 mellan Sverige och Danmark skulle Härjedalen inte bli någon framträdande arena för krigshändelserna. I de svenska förberedelserna i början av 1644 för att erövra Jämtland ingick också planer på att erövra Härjedalen från söder men redan innan några svenska anfall inletts mot de båda landskapen hade den dansk-norska sidan börjat mobilisera och gruppera sig till försvar. Kaptenen Ivar Pedersen hade, troligen redan i början av 1644, getts uppgiften att leda försvaret av Härjedalen och utsetts till kommandant på Rismyrs skans i Älvros socken vid gränsen mot Hälsingland. Knektar och hästar rekvirerades dit från socknarna i Svegs gäll, något som lillhärdalsborna bad att få slippa. De skrev till Ivar Pedersen om att de måtte få behålla sitt folk och sina hästar hemma för att försvara sig mot ett förväntat svenskt anfall längs den viktiga allmänna vägen från Älvdalen till Lillhärdal. Man hävdade att om svenskarna skulle inta detta lilla bygdelag först så riskerade man att hela Härjedalen därefter skulle löpa stor fara. Deras begäran rönt emellertid ingen framgång.

I mars gjorde svenskarna under befäl av Henrik Fleming ett anfall in i Jämtland där de viktigaste stödjepunkterna besattes och jämtarna förmåddes att svära svenska kronan trohet. Förhoppningarna om att trupper från Dalarna skulle rycka in i Härjedalen och lägga under sig detta landskap tycks dock ha kommit på skam.

Utvecklingen gick också snart svenskarna emot och redan i maj återerövrades Jämtland och norska styrkor förlades på olika håll i Jämtland under våren och sommaren 1644.

Så småningom avklingade de direkta stridigheterna och de båda sidorna ägnade sig huvudsakligen åt att bevaka varandra längs gränsen. Enstaka patrullinfall från båda hållen förekom över gränsen för att skaffa förnödenheter eller information. I slutet av september 1644 fanns fortfarande 70–80 man förlagda till Rismyrs skans i Härjedalen.

Freden mellan Danmark och Sverige slöts den 13 augusti 1645, ratificerades en månad senare och på Frösön den 31 oktober överlämnades formellt Jämtland och Härjedalen till Sverige. Härjedalingarna, som inte var närvarande på Frösön, svor sin trohetsed till Sveriges drottning och krona i Sveg den 15 november, då de tre tingslagens lagrättsmän, länsmän och landskapets präster undertecknade eden.

Ändrad judiciell organisation 1644 och 1645

Efter erövringen av Jämtland våren 1644 beslutades i maj i Stockholm att Härjedalen skulle läggas till Dalarnas och Bergslagens lagsaga, där riksrådet Per Brahe var lagman. Troligen kom denna organisatoriska omorientering av Härjedalen judiciella tillhörighet aldrig att påverka den praktiska rättsutövningen i landskapet.

Det finns nämligen flera belägg för att man från dansk-norsk sida tycks ha fortsatt att bedriva tingsverksamheten i Härjedalen oförändrad under åren 1644–1645. Samtidigt som de dansk-norska försvarsförberedelserna pågick i Härjedalen i början av 1644 höll man i Lillhärdal ett laga vinterting den 5 mars i närvaro av fogden Jens Jensen Riber och sorenskrivaren Peder Pedersen Leeth.¹

---

¹ Kalin, Christer (ed.), 2009: Härjedalsbrev 1531–1645, s. 144. Pdf-dokument. (Källor till Jämtlands och Härjedalens historia utg. digitalt av Landsarkivet i Östersund och Jämtlands läns fornskriftsällskap.) www.statensarkiv.se/ostersund. Publicerat 2009.

Ett dråp i Funäsdalen sommaren 1644, fick sitt rättsliga efterspel i och med att dråparen dömdes och att Jens Jenssen Riber utsåg en nämnd, som den 24 september 1644 besiktade och värderade det gods, som fanns efter den dömde och som förbrutits till kronan.²

Den 15, 18 respektive 25 januari 1645 höll Jens Jenssen Riber vinterting med tingslagen i Lillhärdal, Sveg och Hede. Han skaffade sig då dessas intyg på att han inte kunnat inkräva vare sig skatt eller sakören under redovisningsåret 1644 till följd av ”svenskens hastiga infall” här i landet.³ Sista gången Jens Jenssen Riber uppträdde i Härjedalen var den 10 november 1645 då han befann sig i Svegs prästgård. Det antyder att han också var närvarande då härjedalingarna svor trohetseden och Johan Berndes för svenska kronans räkning mottog landskapet vid Svegs prästgård den 15 november 1645.⁴

Inför fredsslutet beslutades att Härjedalen och Jämtland skulle föras till Västernorrlands lagsaga för vilken Axel Oxenstierna utsågs till lagman. Som vanligt var förutsattes det att han inte, utöver lyftandet av lagmansräntan, själv skulle utöva den praktiska delen av lagmannskapet. Det arbetet skulle istället utföras av en underlagman. På landstinget på Frösön den 21 juni 1647 upplästes fullmakten för underlagmannen Peder Klasson Broman.

Härjedalens domböcker

Tingslagen i Härjedalen var sedan gammalt tre till antalet: Svegs, Lillhärdals och Hede tingslag och den indelningen bibehölls även efter 1645. Medan Svegs och Hede tingslag vardera omfattade flera socknar tycks Lillhärdals tingslag vid denna tid endast ha omfattat Lillhärdals socken.

Från tiden före 1649 finns inga domböcker från de härjedalska tingslagen bevarade. Man skulle kunna tro att frånvaron av domböcker från krigsåren 1643–1645 beror på att tingsordningen störts av krigshandlingarna och att bygdetingen då ställts in. Det finns emellertid belägg för att domböcker funnits och förts under krigsåren.

I saköreslängden för det kamerala året 1642–1643 bötfälldes en bonde i Överberg för att han ”utstulit och berövat Kunglig Majestäts tingsbok ett 12 mäns provsbrev”. Brottet bör ha begåtts i samband med att tingsboken funnits i Härjedalen under tingsterminen.

De ovan omtalade tingsbevisen från de tre härjedalska vintertingen i januari 1645, varmed fogden inför sina uppdragsgivare ville förklara varför han inte samlat in skatt eller sakören under 1644, har av den norske lagmannen Peder Alfssen granskats mot ”Thingbogen” i Trondheim den 10 mars 1645.

Den 10 november 1645 vidimerade fogden Jens Jenssen Riber och sorenskrivaren Peder Pederssen Leeth i Svegs prästgård ett utdrag ur ”Herdals thinghboeg”, som han således då hade hos sig.

Man kan fråga sig vad som hände med de härjedalska bygdetingen åren efter överlämnandet av Härjedalen till Sverige. De dansk-norska rutinerna avbröts och landskapet blev rättsligt inlemmat i en ny lagsaga där ingen aktiv lagman fanns förrän sommaren 1647, då Peder Klasson Broman fick sin fullmakt som underlagman. Jag har ännu inte stött på några utfärdade avskrifter, tingsbevis eller andra handlingar, som hänvisar till ting i Härjedalen under tiden 1646 – hösten 1647 men det är rimligt att anta att bygdeting ändå förekommit i någon form även om ingen underlagman varit närvarande. Så skedde ju i Lillhärdal vid höstetinget 1666. Att Peder Klasson Broman inledde sin verksamhet rätt omgående visas av en anteckning om att han hållit ting i Sveg den 27 oktober 1647. Det torde innebära att han även hållit ting i

---

² Kalin, Christer (ed.), 2009: Härjedalsbrev 1531–1645, s. 145.

³ Rentekammeret inntil 1814. Reviderade regnskaper, Lensregnskaper, Trondheims Len, 1643-1644, Riksarkivet, Oslo. Digitalarkivet 77032/84. På samma ställe finns motsvarande tingsvittnen från Svegs vinterting 18 januari 1645 samt Hede vinterting 25 januari 1645.

⁴ Kalin, Christer (ed.), 2009: Härjedalsbrev 1531–1645, s. 158.

Lillhärdals och Hede tingslag vid samma tid och att tingsverksamheten under svenskt styre därmed fastare etablerats i Härjedalen.

Protokollen i denna utgåva

I denna utgåva presenteras Lillhärdals tingslags protokoll från åren 1649 till 1690. Som källor har använts antingen originalprotokollen från tingsrätten eller renovationerna som skickats in till Svea Hovrätt. I några få fall har båda källorna funnits tillgängliga för ett och samma år och då har tingsrättens protokoll använts som huvudkälla men kompletterats med läsningar från renovationerna. Textederingen har gjorts från digitala kopior men svårlästa ställen har kontrollerats mot originalhandlingarna.

Från Lillhärdals tingslag har det från tiden 1649–1680 bevarats protokoll från endast ett ting varje år utom för år 1650, då protokoll från två ting finns. Från åren 1681–1690 är det från varje år utom 1682 och 1683 protokoll från två ting bevarade eller kända. Från åren 1653, 1657–1658, 1663, 1666 och 1672–1673 saknas protokoll helt.

I en del fall har okända uppgifter om tingen kunnat kompletteras från andra källor. Detta har i så fall särskilt angetts i källhänvisningen till det berörda tinget. Jag har också i ett fall där protokoll saknas, tagit med ett bevarat domsbrev där datum och de dömande lagrättsmännens namn omnämns liksom omständigheterna kring hur tinget detta år genomfördes (3 oktober 1666).

Trolldomsrannsakingarna 1668

En särskilt intressant del av de lillhärdalska tingsprotokollen från denna period är förhørsprotokollen från de omfattande häxprocesserna som inleddes 1668 och som egentligen var en utlöpare från en tidigare påbörjad rannsaking i Älvdalens socken i Dalarna. Här har jag också tagit med Svea Hovrätts resolution om detta trolldomsfall från den 21 mars 1673.

Protokollen från 1668 kan tyckas vara felaktigt daterade eftersom de inte är daterade i kronologisk ordning. Det beror på att det bevarade protokollet är ett i efterhand redigerat protokoll, som sammanställts någon tid efter 1 oktober 1668, där man har önskat hålla ihop trolldomsrannsakingarna även om de hade genomförts vid olika tidpunkter.

De ordinarie tingen 1668 i Härjedalen var säkert utlysta i god tid innan de skulle äga rum. Sannolikt blev man där rätt överrumplade av budet från höga vederbörande i Älvdalen om att verkställa en trolldomsrannsaking under laga tingstid i Lillhärdal. När laga tinget inleddes där den 17 september behandlades således trolldomsärendena först. Man avbröt dock snart rannsakingarna för att hämta vittnen från Älvdalen och genomförde i stället det laga tinget 17–18 september med de ärenden som inte rörde trolldomsrannsakingen och vilka därför kom att placeras sist i det senare redigerade protokollet.

När det laga tinget var över och man fortfarande väntade på vittnena från Älvdalen, passade man på att åka till Vemdalen och klara av Hede tingslags ting den 23 september. Därefter reste man tillbaka till Lillhärdal och fortsatte trolldomsrannsakingarna den 28 september med de då anlända älvdalsvittnena.

Den 30 september kom kyrkoherden Bullernæsius till Lillhärdal och man genomförde då ett extraordinarie ting med fortsatta trolldomsärenden som avslutades den 1 oktober. I och med detta var trolldomsrannsakingarna i Lillhärdal avklarade för denna gång.

Ordkommentar

Som stöd för förståelsen av protokollen har jag i slutet av volymen (sidan 104) lagt till en kommenterad ordförteckning som består av ett subjektivt urval ord och uttryck, latinska citat, Bibelhänvisningar, dialektord m.m.

Editionsprinciper

Vid återgivandet av protokollstexten har jag tillämpat *Grundlayout för orienterande domboksavskrifter* samt *Handledning för orienterande avskrifter (2016)*, dock med några undantag:

- Förkortningar i originaltexten har så gott som alltid upplösts och markerats med kursiv stil. Hur den upplösta förkortningen ska stavas har avgjorts av om det i samma text funnits vägledning genom att det förkortade ordet även funnits utskrivet. Om så inte varit fallet har nutida stavning tillämpats.

- Av skrivaren gjorda ändringar och tillägg mellan raderna eller i marginalen har förts in på avsedd plats utan att det särskilt markerats.

- Användningen av stor bokstav har normaliserats enligt nutida praxis med följande undantag som återgetts med stor bokstav:

a) rättsliga, samhälleliga eller kyrkliga institutioner, t.ex. Rätten, Cronones, Kyrkan;

b) titlar, t.ex. Befallningsmannen, Kyrkoherden, Greven;

c) lagtexter och liknande dokument, t.ex. Landslagen, Placat, Ordinantier.

Orrmo, Lillhärdal den 5 juli 2021

Nils-Erik Eriksson

Domboksprotokoll 1649–1690

Ting [28 maj] 1649

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3133, fol. 556v - 557v, RA.

Dateringen hämtad från dokument utfärdat på laga tinget 28 maj 1649 i Lillhärdal, Heimbygdas deposition, ÖLA. I detta dokument räknas tolvmännen upp som vittnen och samtliga namn överensstämmer med nämnden i nedanstående renovation av protokollet, utom ett: *Påel Olufson j Kyrkbyn* heter i dokumentet *Pehr Oluffson i Kyrkiobyn*, vilket troligen är korrektare.

Lilleherredalz Tingelagh Nembden.

Oluff Mårthenson j Östansiö,
Joen Pederson på Årmoo,
Påel Olufson j Kyrkbyn,
Erick Jönson ibidem,
Mårthen Olson j Östansiö,
Knuth Clementtzson Kyrkby,

Oluf Olufson på Åsen
Kiehl Kiettilson j Östansiö
Biörn Rolphson j Orrmo
Peder Olson j Kyrkby
Tohre Pederson ibidem
Joen Pederson ibidem.

[fol.557r]

1. Framlade Befallningzmannen Nilss Larson en uthgiärdzost, och nembden tillhålldne antingen gilla eller ogilla, kommer Pär Essbiörson till.

Dömmess osten af Rätten alldehless odugse, effter som dee tolf med gemehne allmogen bodo för honom, och wittnade att han aldrigh stod tillbakars medh Crononess uthlagor, förskontess medh förmaningh denne gången, men kommer han andre gången igen, så står saken öpen, och osten gaffz till dee fattige *etcetera*.

2. Halfuardh Suenson och Pär Skrubbe, nembder till ombudsman för sahlig Siuhl Pärsons barn j Sueden *etcetera*.

3. Oluff Matzson i Härrö, opbiuder en jordepart i Rijsbroenn som hanss fader inlöst haffuer för 10 riksdaler förste gången *etcetera*.

4. Pär Månson fullmechtig af Kyrkioherden Her Anderss Elofsön, och begårtte af rätten at kyrkones 6 män, måtte tillhålass medh sin eedh, wittna, framseija och bekenna, huadh låtter och lunder som äre gifne, lydende och ländende till Kyrkan och Prästebohlet, Lilleherrdal, intet undandölliandess j någon [557v] mättho, anten j åker eller engh, dee älste j sochne wittnar att Herriodaal, fyra mihl från bygden, lyder och länder till Kyrkian, Mählewalz enge ett halfft lass höö, Häggierönningz angh ½ lass trädes huart annat åhr, Kyrkio änge weedh Kyreskiärn 6 lass, Hellielook 2 lass lyder under Kyrkiom, Holm änge 1 lass, een åker eller suählelandh weedh Kyrkhusedt belägen, item 9 stycker små fläckiar här och där neder på täcktan *etcetera*. Prästebohlet tillydandess, Lijdh tuå lass, Wåhlen weedh Blödien tuå skinner höö, på södre sijdan och en skrinna Norden till på dee suählar som i tächten ähre belägne, belöper sikh till 5 lass, een lithen skougzpartt Hallarsöåås benämbdh, sampt en deel [-]ffter-skougen j Hallarsöen; och Prästöen, här på Gierde kyrkiones 6 män sin eedh att dee hafua oppenbarat effter yttersta weetskap sino, huadh som lyder, och länder, under kyrkian och Prästebohlet *etcetera*.

5. Pär Olufson j Kyrkiobyn klageligen tillkienna gifuer att Toohl Pärson ibidem haffuer

tagit, affhändt och tillwällat sigh uthan laga dom een åker Reen ifrå bemelte Pär Olufson, der till Toohl Pärson icke neka kunde.

Resolutio: ställtess under den ringa Rättens friande eller fällande Tool Pärson saakfält för taagh till peninger _____ 40 marker effter dedt 28 *Capitlet* Konungz Balken : och veddergeller skadan.

Ting [4 mars] 1650

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3133, fol. 584v - 585v, RA.
Dateringen av tinget hämtad från två brev daterade Lillhärdal 29 maj 1603 och 20 februari 1634, vilka enligt påteckningar upplästs och godkänts av rätten på Lillhärdals laga ting den 4 mars 1650.

Lilleherdalz Tinglagh,
Nembden *etcetera*.

Oluff Oluffson på Åsen,
Oluff Morthenson i Östensiö,
Pehr Oluffson i Backe,
Pehr Oluffson i Kyrckiebyn,
Morthen Oluffson i Österhugen,
Biörn Rolfson j Ormoo,

Erick Jönsson i Skough,
Knut Clemetsson i Biörnhammer
Kiel Kielson i Östansiöö,
Anders Swänson i Orrmo,
Oluff Jönson Sunnanån,
Tohl Pehrson j Kyrckiebyen.

1. Framträdde för rätten en ungh drängh Simon Jonson j Äggien klageligen tillkänna gifwandes, thed en soldat Anders Oluffson, hafwer på kyrckiewallen när gudz tiennstien hållas skulle, kommit och aff sqwalder förnumit, refwit sigh j håret, samt medh stötande uthan på kinbacken, der till Simon ingen orsaak hadhe ded att opbara, och Anders eij neka kunde, säger sigh ingen ondh mehningh der medh hadhe, uthan aff ungdoms oförståndh, och nu ödmiukeligen beder och faller till bönen, hafwer sigh medh målsäganden förlijckt.

Resolutio: Den ringe Rätten kunde honom eij annars frijkiänna uthan att han iu hafwer brutit kyrckiebrutt, derfore saakfälles Anders till 40 marker effter dedh 14 *Capitlet* Edzöris Balcken.

2. Eloff Jonson i Kyrckiebyen, hafwer belägrat andre gången Kirstin Jonsdotter *benembdh* och barn dem emillan kommit ähr, och rätte faderen, dedh han [585r] ey neka kunde, will och icke samtyckia henne till ähta;

Resolutio: Efftersom Eloff andre gången hafwer belägrat Kirstin och will ingalunda taga henne till ähta; altså kunde Rätten eij annat giöra, uthan saakfälte Eloff till 20 marker för hans förseelse *etcetera*.

3. Anders Oluffson en soldat, klagar för rätta thed en annan soldat Johan Matzson hafwer slagit sigh blodh och blånat för uthan sin brott och skuldh, Johan bekienner att Anders hafwer fört ralder och sqwalder på sigh i bygden, altså togh han sigh dedh onda råd h före, och slogh honom medh en kiäpp öfwer hufwudh, der till Johan eij neka kunde, uthan faller till bönen.

Resolutio: Efftersom Johan Matzson aff berådde mode hafwer slagit Anders, blodh och blånat, bleff han aff den ringa Rätten saakfälter till 6 marker, 3 marker för blodsår och 3 marker för blånad.

4. Item klagar Oluff Henningson j Håån att förberörde soldat Johan Matzson hafwer och slagit sigh en pust i hufwudh medh näfwan, för ded han icke fick bysan aff sigh till att skiuta till mååls, Johan säger sigh icke till ded onda giordt hafwa uthan aff hastigt mode.

Resolutio: Johan Matzson saakfålles till 3 marker för pust effter dedh 13 *Capitlet Såråmålsbalcken* medh willia. [585v]

5. Oluff Matzson i Herrö, låther opbiuda en jordepart i Rijssbrön som hans fader inlöst hafwer för 10 *riksdaler* andre gången.

Ting [hösten] 1650

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e: 3133, fol. 588v - 589r, RA.

Lilleherdalz Tinglagh Nemden ut supra.

1. Samma dagh framträdde Swän Pehrson i Lilleherdal supplicando tillkiänna gifwandes, thed någon arff månde wara fallin under dedh danske regementet till fattige faderlöse barn hwilken han målsman för barnen ähr, räckiandes effter barnsens fahr moders arff Kirstin Biörnsdotter *benembdh.* Nu förmehnar barnsens modher och styffader nå uthi samma arff medh barnen *etcetera.*

Resolutio: Bleff kiändt aff Rätten att barnen arfwer sin fahr moder, ähr och arfwen skiptat under den danske Cronan, må stå som giordt ähr. [589r]

Effter H: K: M:ttz nådige resolutions 4 punct.

2. Oluff Matzson i Herrö låther opbiuda Rijssbron 3 gången.

Ting 30 september 1651

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3134, fol. 649r - 649v, RA.

Lilleherdalz Tinglagh. Nemden.

Den 30 *Septembris*

Oluff Oluffson på Åsen,
Kiel Kielsson Östansiöön,
Pehr Oluffson Skrubb,
Oluff Jonsson Sunnanåhn,
Pehr Oluffson i Backen,
Biörn Rolffson i Ormoo,

Knuth Clemetson j Kyrckiobyn,
Erick Jönsson Bagge,
Morthen Oluffson Östansiöön,
Anders Pehrsson på Åsen,
Anders Swänsson i Ormoo,
Pehr Jonsson i Kyrckiobyn;

1. Befallningzman förmante allmogen flijtteligen, att de widh straff tillgörande förfärdige sine lahnswägar, hwar till de lofwade medh första skee skulle, och uthan någon drögzmåhl effterkomma. [649v]

2. Oluff Erichsson och Mickill Sunnanåhn käre till Oluff Jonsson i Kyrckiobyn effter någon jordh som han brukar på Magnilmoo, och nu willia nå de[n] igen, Oluff Jonsson framlägger ett kiöpe breff dess innehåldh sigh hafwa kiöpt Oluff Erichson[s] arfwelott och honom tillfullo uthbetalt.

Resolutio: Kiändes al[t]så breffwet ständigt aff rätten. Men Mickils trediepart uthj en sösterdel ähr icke utlöst, utha[n] står till panta, den att inlösa för uthestående penningar.

Ting 19 juni 1652

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3134, fol. 755r - 755v, RA.

Anno 1652 den 19 junij höltz laga ting medh almogen af Lille Herriodaal, öfwerwarandes Befallningzmannen Wälachtadt Nilss Larsson Warg, och de 12. eedsworne lagarättes män *etcetera*.

Nämnden.

Olof Olofsson på Åsen,
Knuth Klemetsson Kyrkiebyn,
Erich Bagge *ibidem*,
Peder Olofsson *ibidem*
Peder Skrubb,
Anders Pedersson på Åhsen,

Erich Swensson Sönnanå
Mårthen Pedersson Kyrkiobyn
Peder Essbiörnsson Nordanå
Joen Halfwardsson Kyrkiobyn
Swen S[w]ensson Sönnanå
Olof Pedersson Östansiö

1. Effterskrifne tålfmän hafwa försuttit laga stämning, saakfälte till hwar sine - 3 marker. Effter det - 33. *Capitlet Tingmåls Balken; Nembligen* Stoor Peder, Olof Biörnsson, Anders Swensson, Matz Bagge, Biörn Rolofsson, Olof Pedersson *etcetera*.

Löper - - - - - 18. marker

2. Peder Essbiörnsson Nordanån, för wälltecht, effter det 28 *Capitlet Konungz Balken* Saak - - - - - 40. marker.

3. Swen Pedersson i Kyrkiobyn, kiärade till Olof Pedersson Östansiö, på ett åkerstyckie - 2. trogz land, det han honom pantsatt hafwer för - 5 richzdaler 1. ort; effter swaranden icke war tillstädes, opsattes till näste Laga ting *etcetera*.

4. Peder Pedersson Östansiö, försuttit laga stemning, effter det - 33 *Capitlet Tingsmåls Balken*.

Saak - - - - - 3 marker.

5. Olof Jönssons Sönnanå hustru Chersten, lagförde Olof Erichsson i Heede, skinnare, föregifwandes honom hafwa stulit af fåårskinnen, enär han giorde åth henne enn skinkiortell *etcetera*. Skinkiortelen blef synter af effterskrifne skinnare, hwilke straxt aflade sin eedh å lagbooken, att af skinnen war ike afhendt *etcetera*. *Nembligen:* Joen Olofsson Michell Pedersson och Peder Skinnare *etcetera*. [755v]

Hustru Chersten hafwer tagit Olof Erichssons sax enär han lågh och såf *etcetera*. Emedan

Olof Jönsson, hustru Cherstens man, icke ähr tillstädes, som hennes rätt[e] målsman ähr, opskiutes biäggie ährenden till näste laga ting *etctera*.

6. Halfward Pedersson kiärade till Mårthen Pedersson Kyrkiebyn å hustru Magnels wägna på ett engie be[nempdt] Afwan; opskjutes till näste laga ting, till vidare skiäl *etctera*.

7. Joen Mårthensson i Östansiö kiärade till hustru Cherst[en] i Sidie, på arf effter sijn modhers salige bröder, enn trediepart bådhe uthi löst och fast *etctera*.

Blef afsagdt, at tålfmän skole ransaka hwadh som effter dem i behåll finnas kunde *etctera*.

8. Swen Swensson, lagförde Halfward Pedersson i Kyrkiobyn, för owerkan i Moseskogen, hafwa - 20 lass weedh tagit uthan låf. Halfward blef effter det - 18. *Capitlet Bygninge Balken Saak* ----- 3 marker.

[9.] Simon Roggesson i Sönnaná, opbudit Rogge Simonssons gård *ibidem* tridie gången *etctera*.

Ting 14 april 1653

Protokollet saknas. Tinget omnämns i ett vittnesbrev daterat 16 april samma år, i Einar Granbergs samling, vol. I:6, ÖLA.

Ting 14 eller 17 [- - -] 1654

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3135, fol. 3r - 3v, RA.
Av volymen har endast bevarats ett fåtal skadade sidor med textförluster.

Anno 1654 den 1[- - - höltz] Laga Ting medh allmogen i [Lille Heriodaal, när]warandes Befallningzman erligh och förståndig Nils Larsson] Wargh, sampt dhe tållf edsworne lag-rättesmändh.

Nembligen

Erich Jönsson i Kyrckbyn,
Per Olufsson i Backe,
Oluff Jönsson Sunnan åhn,
Biörn Rafwaldsson i Ohrmoo,
Swen Perszon på Åsen,
Oluf Biörnsson Sunnanåhn,

Per Olufsson i Kyrckiebyn,
Mårten Olufsson Östansiöön,
Anders Swenson i Ohrmoo,
Peder Jonsson i Kyrkiobyn,
Halfwar Swensson i Kyrkiobyn,
Matias Bagge i Kyrkiobyn.

1. Påhll Olufsson Nordanåhn ahngifwes hafwa medh tresko försummat förledin höst uthi rettan tijdh fram komma medh sin tijende, hwarföre saakfälles han för tresko till 3 marker effter det - 33. *Capitlet Tingsmåls Balken*.

2. Förmantes allmogen alfwarligen om sine broors och landzwegars bebyggjande, nu medh

det första dem förferdiga skulle, wijdh both som Lagh säger, hwar till almogen eenhellelighen swaradhe sigh dem willia botha och effter macht fullgiöra.

3. Framlade Swen Pederson i Kyrkiobyn een underskrefwin sams skriff, gifwin af Peder Erichsson i Herrö och Jöns Erichsson i Glissebergh, det Swen hafwer uthlöst sine mågar både för löst och fast som dem tillfalla i tijden kunne, och derföre hafwer fadren gifwit hwarthere sine mågar tiugu rikzdaler Summa - 40. rikzdaler in specie, och dee twenne mågeparter under alle sönernes arfwelåt att skipta effter sin faders dödedagar. [3v]

[4.] Emillen Swen Persson i Kyrkiobyn och Erich Kiälssö[n] ibidem, wart af Rätten sluthit att een syn eller proff skall första sommar dagh hållas medh sexmän af tålfften om någon skogh dee ähre twistighe om.

5. Tohl Olufsson Nordenå lät opbiuda een jordepart ibidem belägen andre gången.

6. Oluf Matzson i Herrö, lät opbiuda een pante ängie Diuphåå och een rödningh för otta rikzdaler. uthsat aff Oluf Pedersson Östansiöön 1:e gången.

7. Ragnill Swensdåtter änkia Sunnanåhn, fordrar Erich Kiälsson i Kyrkiobyn uthi rätta, klageligen till kienna gifwer, thet han brukar i pant een boowaldh kallas Bildhäst och någon myrslått Biälte och Digerflodh, fram stegh Erich medh wittnen at benempde fäboder och myrslått står uthe för een rikzdaler een tolfvt lijor, item een koo för hennes gårdzgiäldh, löper Summan 6 Rikzdaler och nu räckier hon sin uthstående pant at in lösa.

Wart af Rätten samtykt at enär Erich i rättan tijdh får sine peninger igen skall han den aldeles afståå och hon den inrymbdh blifwa. Peningerne skole ährleggias till Pingesdagh.

Ting 1655

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3136, fol. 316v, RA.

Lilleherdals sochn Nempden.

Oluff Oluffsson på Åsen,
Pehr Oluffsson Backe,
Anders Swänsson i Ormoo,
Biörn Oluffsson i Ormoo,
Oluff Biörnsson Sunnanåhn,
Jon Jonsson Sunnanåhn och

Erich Bagge i Kyrckibyn,
Pehr Skrubb jbidem.
Morthen Oluffson Östansiöö,
Pehr Jonsson i Kyrckibyn,
Halfwar Swänsson jbidem.
Matz Bagge jbidem.

1. Ransakandes granneligen effter Storböndagz försummelsse då swarade allmogen medh eno mundh att dem icke witterligit wara, någon som skulle hafwa öfwerträdt berörde Bön-dagar allenast deras legopijgor som achtade boskapen i fäboderne.

2. Oplästes Uthskrifningz Commissariens Höghwälborne Greff Johan Oxenstierna Gabrielsons uthgågne breff, att herdalsmännen skola förskaffa sigh dugelige soldater emädan höge öfwer-heeten icke mehra penningar taga willia, uthan att de måste hålla knechter.

Ting 1656

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3137, fol. 376r - 377v, RA.

Lilleherdalz Tinglagh Nembden.

Erich Jönsson Bagg[e],
Pehr Oluffsson Skrubb,
Halfwar Swänsson i Kyrckiobyn,
Matz Jönsson Bagge,
Pehr Oluffson i Kyrckiobyn
Anders Pehrsson på Åsen och

Morthen Olufsson Östansiö,
Anders Swänsson i Ohrmo,
Biörn Rolfsson i Ohrmo,
Oluff Biörnsson Sunnanån,
Jon Bagge jbidem,
Oluf Olufson Östansiö.

1. Androgh länsman Erich Kiehlsson, en höghmåls saak, som för någon tijdh sådan medh hemgång passerat är, aff effterfölliande omständigheter.

Först att en 15 åhrs pilt Jöns Larsson Nordanåhn, skulle hafwa kommat på bahnen ett otijdigt sqwaller om Pehr Pehrsons jbidem sitt syskone barns hustru Karin *benempdh*. Och när Jöns en gång kom till henne medh ett paar byxor som han hadhe aff Rolff Pehrsson haft tillåns, då begynner Pehrs hustru till och fråga honom Jöns, om *bemälte* sqwaller, medh det samma tillsporde Pehr och berörde Jöns om han icke tyckte skammeligit wara, det han sådant sqwaller skulle sättia på sin hustru, tå togh Jöns till att bruka munnen på Pehr, och Pehr badh honom gå uth på marcken, om han så låtha wille. Men Jöns sadhe sigh gå uth då honom täcthes.

Altså togh Pehr honom i hufwudet och skufwade [376v] honom uth på döran, der af han blef ljtet blodigh i ansichtet, Jöns sadhe iagh skall fuller gå hemm och du skall see att du skall få de karlar som skola bijda digh, swarade Pehr, du får fuller gå effter så många du will. I det samma gick Jöns hemm på täckten till sin fader Lars Essbiörnsson och sin broder Essbiörn Larsson, och förtälte dem att Pehr honom slagit hadhe, då blefwo bådhe fadren och brodren der öfwer wrede, och gingo till offtabemälte Pehr uthi ett ijfrigt och wredz modh, och när the kommo på Pehrs gårdh, ropte de och mante honom uth, emädan de sågo att han icke uth kom, gingo the in i stugun, då tillsporde Essbiörn honom Pehr hwarföre han hafwer slagit sin broder, swarade han icke annat uthan hadhe skuffat honom uth genom stugudören för hans otijdige mundh skuld. Då rustade Essbiörn till och fattade Pehr i axlen, der effter fingo the uthi hwar andres håår och höllo så een stund till sammans intill Anders kopparslagare som tillstädes war, skilde dem åth, uthi samma action hafwer Essbiörn skjnt Pehr i fingret medh een knijff, sådan gingo the der ifrån, hemm till sitt arbethe.

Resolutio: Emädan fadren Lars Essbiörnsson och sonen Essbiörn Larsson kunde ej undfalla iu medh wredz modh inkommin och willia hemgång göra offtabemälte [377r] Pehr Pehrsson och sitt onda opsåth fullfölgt hafwer. Men fadren stodh och sågh oppå när slagz-målet skedde, och effter deres egen bekiennelse, att de (tywärr) en stoor missgiärning begåt hafwer.

Altså kunde den nedrige Rätt dem för hemmgång [ej] befrija, uthan dömbde dem effter det 1. 3. 21 och 24 *Capitlen* Edzöre[s Balken] *Landz Laghen* hafwa förwärckat allo ty the äga, undantagandes jordegodz och äga biltogor wara öfwer alt Sweriges Rijke, efftersom de i flock och farnöte warit hafwa. Målzäganden står inför Rättn och beder för dem, och hafwer gifwit sin rätt effter.

Ransakningen och domen blef straxt öfwerskickat till den Kongl: Hoffrätten uthi Stockholm.

2. Om Härrie åå broo, wardt opskutit till näste Landztingh.

3. Befallningzman grangifweligen effter frågade, om någon aff allmogen funnes som hafwa för-summat förledne sommars storeböndagarne, och icke söckt Herrans huus, till sådant wiste ingen som dem öfwerträdt hadhe, uthan laga förfall. [377v]

4. Befallningzman och brofougden Erich Jonsson anklagar Oluff Hafftorsson och Erich Kielsson Östansiöö hafwa odugeligh landzbroo, och äre aff ländzman förmante den för-färdiga.

Altså saakfälles the hwer thera till sine _____ 3 marker
löper penningar _____ 6 marker
för olydno och tresko, effter det 3 *Capitlet Bygginga Balken* och 33 *Capitlet Tingsmåls Balken Landz Laghen*.

Ting 4 mars 1657

Källa: Protokollet saknas. Tinget nämns i kopia av vittnesbrev 1565, *Christer Kalin, Härjedalsbrev 1531-1645*.

Ting 1658

Källa: Protokollet saknas för detta år.

Ting 27 oktober 1659

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3142, fol. 412v - 414r, RA.

Den 27 octobris

Lillheriodhalz Tinglagh:
Nämbden

Oluf Jonsson i Sunnanåhn,
Biörn Rolfsson i Ohrmo,
Peder Jonsson i Kyrckebyen,
Matthes Jönsson i Kiyrckiebyen,
Pehr Swensson i Kiyrckiobyen,
Oluf Olufsson i Östansiöö och

Peder Olufsson i Kyrckiobyen,
Halfward Swensson i Kyrckebyen,
Oluf Biörnsson i Sunnanåhn, [413r]
Ingebricht Jonsson ibidem,
Swen Rolfsson i Ohrmo,
Rolf Jonsson Ohlingdahl.

1. Oplästes och så den Kongel. Håfrättens uthgifne wälfattade Resolution, a dato Stockholm den 12. majj anno 1659. om barnemordz syndz påföllande hårda lijfzstraf.

2. Lähnzmannen Erick Kiehlsson angaf ett lönskeläger huru såsom en ogift drängh, Oluf Swänsson i Kiyркиobyen, hafwer haft lägerssmåhl medh en enckia Karin Halfwardssdotter i Sunnanåhn, och medh henne afladt barn tillsammans. Tå framhades *bemälte* Oluf Swensson, och Karin Halfwardssdotter, och them särskilt examinerades, om the bäggie kunde emotsäija, att dhe berörde last icke hafwa begånget, hwar till dhe ej kunde necka, uthan medh ett ångerfuldt modh sin syndh bekiänna.

Tillspordes dem af Rätten, om the hwar andre till echta begiära, dher till för*bemälte* Oluf Swänsson alldeles neckar, förebär att dhet är sin fadher, och slächtinger emot, ehuru wäl kohnan dhet fast gerna åstundar; så emädan hon förnimmer, dhet lända emot hans slächtingar, skiöt fördenskuldh sacken uthi Gudz händer, hälst efter det dhe ingen echtenskap hwar andre tillförenne lofwat hafwa.

Sackfälles alt derföre ofwan*bemälte* Oluf Swänsson, att bötha efter det - 3. *Capitlet* Giftmål[s] *Balken Landz Laghen* till penning[e]r .....40 marker

Och kohnan Karin Halfwardssdotter sakfälles, efter [413v] den Högloflige Kongelige Håfrättens uthgångne wälfattade Resolution å dato Stockholm den [datum utelämnat] om möökränckning och lönskeläger till penningar..... 20 marker

3. Halfwardh Swensson i Kiyrckiebyen, lät opbiuda Hollgården andre gången, den han af åthskillige kiöpt hafwer.

4. Rolf Jonsson i Ohlingdahl, opbiuder ett engie widh Heriesiön belägen, och ett åckerstycke hemma i byen kallas Stoor åckeren, för tiugu två rijckdaler och sex *marker* kopparmynt, förste gången, kiöpt af Peder Ericksson i Ohlingdahl.

5. Samma dagh trädde för Rätten, beskiedeligh daneman, Knuth Clemmentsson i Biörnhammar, och præsenterade en wälbesegladt, och underskrefwen kiöpeskrift Datum Serna den 30. junij Anno 1652. hwar medh han bewijsade sigh hafwa kiöpt, af Peder Olufsson, Peder Ericksson och Jon Ericksson i Serna sochn boandes, en tridie dhel eller systerparth i *bemälte* Biörnhammar belägen. Och derföre hafwer han gifwet dem efter egen begiäran fämtijo rijckdaler och en laghgill koo. Altså afhände dhe berörde systerparth undan sigh, och op under Knut Clemmentsson, och hans ahrfwinger till ewärdeligh odhelz egendomb.

6. Blef af Rätten publicerat och afsagdt, att allmogen skulle förmana, hwar sine legofolck, det ingen må fördrijsta sigh höst, och währ uthbeeta, eller optrampa [414r] annor mans engier, widh both tillgiörande.

Ting 1 oktober 1660

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3142, fol. 435r - 437r, RA.

Den 1 octobris

Lille Heriodhals Tinglagh
Nämnden. *etcetera*

Pehr Olufsson i Kyrckiobyen,	Oluf Biörnsson i Sunnanåhn,
Oluf Jonsson i Sunnanåhn,	Swen Pedersson på Åssen,
Halfwardh Swensson i Kyrckiobyen,	Ingebricht Jonsson i Kyrckiobyen,
Peder Swensson i Kyrckiobyen,	Oluf Pedersson i Kyrckiobyen
Rolff Jonsson i Ohlingdhal,	Anders Olufsson i Kyrckiobyen,
Peder Knutsson i Kyrckiobyen och	Swen Rolfsson i Ohrmoo.

1. Befallningzmannen Nilss Larsson Wargh efterfrågade, om någon ibland allmogen i tinglaget funnes, som uthan lagligh förfall, på förledne tree store solenne bönedagher, Gudz ordz flijtiga hörande hafwer försummat, emot Kongel. [435v] Maijs:tz uthgifne mandat, hwilcket allom ofenteligen på predickiestolarne opläset och publicerat är; der till blef af allmogen efter föregången ransackning, enhälleligen swarat att dhe sampteligen bådhe ungh som gammal till Gudz huus hafwa söckt på framfluttne bönedaghar, blifwer således ingen befunnen som dätta högstbenempte Kongel. Maijs:tz påbudh hafwer öfwerträdt.

2. Wijdare tilfrågade befallningzman allmogen om någon hafwer försummat Kongel. Maijttz Höglough och Glorwördigh i åminnelse Salig Konungh Carl Gustaffz siäleringning, på inne-warande åhr, eller huruledes der medh dageligen tilgår?

Swarade lähnz- och tolfmän oppå sin edh dhe gior[dt] hafwa dhet ingen försummelsse här till skiedd är.

3. Lähnz och tolfmän bewilliade Ingridh enckia, och Jon Knu[t]sson på Åssen sin attest, medh sochnens underfogade signethe, öfwer den stoora skada, som dhe den 26. aprilis anno 1660 nästförledne, af en swår och hastigh opkommen wådheldh inråkade, i det dheras gårdar medh største dhelen af bäggies lössa egendom af bemälte wådheldh i asko blef förbrendt.

4. Matthes Olufsson i Rothen, och Elfdhalz sochn boandes androgh i Rätta, huruledes han för någre åhr sedan, månde köpa en häst, af salig Anders Pedersson på Åssen, för hwilken han skulle gifwa honom tiugu tolfter lijor, lofwade fördenskuldh bemälte häst wara uthan wanck och lythe, enähr nu förbemälte Matthes Olufsson hästen uthi otta daghar dher efter haft hade, förnam honom altså hafwa hästsiuckan [436r] men räckte icke sin köpman för än till juhl på samma åhret, då hafwer han fångzman, sin häst igen lefwererat. Nu hafwer gode män waret på bådhe sijdhor, samt dem emillan förlijckt, och efter salig Anders Pedersson hade opburit tijo tolfter lijor på förnempte häst, då skulle han gifwa fem tolfte tillbaka igen, hwar oppå ofwanbemälte Matthes Olufsson, strax två tolfte bekom, restar honom således tree tolfte.

Resolutio: Blef altdere före af Rätten slutet, att salig Anders Pederssons ahrfwinger, dhe resterande tree tolfte skulle afbetalla.

5. Oluf Haftorsson i Östansiöö anlagades hafwa till Chronan ingjordt en odugelig tijonde ost, hwilcken lades på tingbordhet, och befans af Rätten wara flerdh och swijckeligen medh handlat. Bemälte Oluf bekiänner sin bråth, iemwål beder det hans förselsse denne gången kunde tillgifwes, uthlofwandes both och bättring.

Resolutio: Sackfälles altså förbemälte Oluf Haftorsson af den Nedrige Rätten för flerdh, androm till warnagel efter det 3. *Capitlet Kiöpmål Balken Landz Laghen* till
[*Resten av rättens utslag saknas i protokollet.*]

6. Nembningzman Peder Torsson i Kiyrckiobyen anklagar en tolfman Swen Rolfsson i Ohrmoo, wara stämbdh till att skiutza Befallningzmans, Wälachtad Nilss Larsson Wargz skrifware Oluf Olufsson, hwilcken af honom war uthskickiat Chronones resterande uthlagor att opbähre, men bemälte Swen Rolfsson hafwer lijckwäl intet framkommet, uthan qwar sutet, gifwandes Nemb-ningzman till swar, willia dhe intet föra honom, så må dhe födhan. [436v]

Altså tillfrågades förbemälte Swen, om han samma orden fäldt hafwer, hwar till han icke undfalla kunde, uthan bruckade bönen och földt till fögho.

Resolutio: Sackfälles fördenskuldh för tresko och olydno, androm mottwilligom till en påminnelse, efter det 33. *Capitlet Tingmål Balken Landz Laghen*. Penningar .....3 marker.

7. Lähnzman Erick Kiehlsson angaf i Rätta, det en bonde Peder Gundmunsson i Sunnanåhn, hafwer waret hoos honom, och giordt skoo, i nästförledne pingessdagz wekan sedan om nattetijdh medan folcket sof, hafwer han gådt in uthi hans herberge, der bortstulet någre kackur brödh, och hemburet uthi sin gårdh; framhades bemälte Peder Gundmunsson, och blef af Rätten tillfrågat, om han denna syndh, eller mijssgerning hade begådt, förebar nu fåfeng enskiyllan, hwar medh han förmente sigh här ifrån kunna leda, doch lijckwijst omsijdher måste bekiänna, och tilstå sin bedrifne tiufnadt såsom och hafwer oprättat lähnzman sin tagne skada.

I lijcka måtto framkom Peder Knutsson i Kiyrckiobyen och beklagade sigh öfwer förbemälte Peder Gundmunsson i Sönnanåhn det han uthi förledne sommar, hafwer warit i hans fädhbodher, der sammestädes bortstulit två små ostar; frågades åther mehrbemälte Peder Gundmunsson, om han och så här till kiänner sigh skiyldig wara, hwartill han icke kunde neeka, uthan bekiände sigh måhlzäganden hafwa förlijckt.

Resolutio: Altså kunde den Nedrige Rätten oftabemälte Peder Gundmunsson icke befrija, uthan sackfälles för denna, såsom nästofwanbemälte begångne tiufnadt, efter det 7 *Capitlet tiufmåls Balken Landz Laghen* till Penningar .....40. marker. [437r]

8. Halfward Swänsson i Kiyrckiobyen opbiuder Hollegården tridie gången.

9. Oluf Jönsson opbiuder en jordparth kallat Äggen i Sunnanåhn andra gången, den han till panth hafwer för tijo rijckzdaler.

Ting 14 juni 1661

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3142, fol 486r - 487r, RA.

Den 14 junij:

Lille Heriodhals Tinglagh
Nämbden. *etcetera*

Erick Jönsson i Berghe,
Peder Jonsson i Kiyrckiobyen,
Halfward Swänsson i Kiyrckiobyen,

Kiehl Kiehlsson i Uthansiöö,
Swen Pedersson i Opåssen,
Oluf Pedersson i Kiyrckiobyen,

Jöns Jonsson i Ormoo,
Peder Torsson i Kiyrcckiobyen,
Anders Jonsson i Olingdhal,

Peder Halfwardsson i Kiyrcckiobyen,
Jöns Swensson i Kiyrcckiobyen,
Oluf Olufsson i Stamsiöön.

[Här förekommer uppenbarligen flera felläsningar: Erick Jönsson i Berghe avser Erik Jönsson Bagge, Kiehl Kiehlsson i Uthansiöö bodde i Östansjö och Oluf Olufsson i Stamsiöön likaså i Östansjö].

1. Oplästes Kongel. Majj:tz utgångne Placat om barnemordet och des syndz påföllande hårda lijfzstraf; thesslijckest förmantes allmogen nu som tilförenne, att sine barn och legofolck, för denne grofwe last eller mijssgerningh åthwarna, så frampt de bemälte straf undwijcka wilia.
2. Dernäst publicerades hanss Greffl: Exell:tz och Nådes Herres Gouverneurens Högwälborne Johan Oxenstiernas [486v] ankomne bref, angåendes en berammad marcknadt som hållas skal i Giefle stadh om hösten den 7. octobris af inewarande åhr, och sedan framdeles der med continueras.
3. Befallningzmannen efterfrågade om någon här i församlingen fans, som hade försummat förste store solenne bönedagz gudz tienst; swarades af samtelige allmogen, att dhe icke wijste någon som detta Kongl. Majj:tz utgångne förbudh hafwer öfwerträdt.
4. I lijcka måtto tilfrågade befallningzmanen allmogen om någon hade försummat Kongel. Majj:tz höglofligh och glorwyrdigh i åminnelse, salig konung Carl Gustaffz siäleringningh, för innewarande åhr; hwar ti[II] neekades af menighe allmogen.
5. Befallningzmannen expostulerade af Lars Essbiörnsson i Kiyrcckiobyen, med hans son Essbiörn Larsson dhe saakören bekomma, som resterade på dhen bråth och hemgångh, hwilcken af dhem tilförenne begången war; och eftersåsom hoss bemälte fadheren, eller sonen intet fans till afbetallningh bötherne att parera, hwarföre begiärade befallningzmannen af Nämnden en attest, om dheras store fattigdom, hwilcken dhe rättewijssan till styrckio icke kunde förwägra, uthan betygade förbemälte fadheren, samt sonen wara aldeles uthfattige och der någon fast egendom uthi åckerplåther skulle finnas, så äro dhe långesedan bortpanthade, uthfallen, och skrijn. Hwad det lössa angår, så är ej till fångz mehr [487r] ähn en legekoo.
6. Swen Pedersson i Opåssen (förmyndare för Karin Olufzdotter jbidem) kiärade till Jon Knutsson i Åssen, om något barnarf, som han sågh af honom dageligen på gårdhen wilia förskingras;
Resolutio: Hwarföre blef af Rätten slutet, och afsagt, det bemälte Jon Knutsson bör ingalunda betalla, för bemälte Karin Olufssdotter dhe fyra kiöör, som icke genom hans oachtsamme förwållan störde äro; men hwad ofwanbemälte Jon Knutsson på gårdhen förwerfwat hafwer, det skall han med swornom edhe frambära.
7. Karin enckia i Sunnanåhn blef af Rätten imponerat, att hon skulle sigh afwärria, med tolf ehrlige daneqwinnor, å nästkommande laga tingh ifrån dhen mjsstancka, som henne af salig Swen Essbiörnssons arfwingar tilwites, i det hon allenast, skal hafwe någon wethskap, om hans nedergrafne godz i skoghen, eller annorstädes.
8. Halfward Swensson i Kiyrcckiobyen opbiuder förste gången två små engeswahlar, som han hafwer köpt af Mickil i Åass för tiugu rijckzdaler.

9. Rolf Jonsson i Olingedhal, opbiuder någre engieswahlar första gången, hwilcka han hafwer köpt af Peder Ericksson jbidem för tiugu två rijckzdaler.

Ting 23 juni 1662

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3143, fol. 440v - 441r, RA.

Den 23 juni

Lille Heriodhals Tinglagh Nämbden. *etcetera*

Erick Jönsson i Kyrckiobyen,
Peder Jonsson i Kyrckiobyen,
Hendrick Henningsson i Ormo,
Anders Olufsson i Kyrckiobyen,
Jon Olufsson i Sönnanåhn,
Peder Swensson i Sönnanåhn, och

Kiehl Kiehlsson i Östansiöö,
Peder Olufsson i Kyrckiobyen,
Erick Swensson i Sönnanåhn,
Ingebricht Jonsson i Kyrckiobyen,
Oluf Haftornsson i Östansiöö,
Jöns Swensson i Kyrckiobyen. [441r]

1. Lähnzmannen Oluf Kiehlsson angaf i Rätta, det en ogift soldhat, Peder Pedersson *benempdh* uthlegd i Lille Heriodhal sochn, och nu nyligen ifrån fiendelandh hemkommen, hwilcken anlagat är, i förledne wintter, hafwa haft lägerssmåhl medh en ogift kona Märit Haftorssdotter i Östansiöö, till hwilcket lägerssmåhl *bemälte* Peder Pedersson icke kunde necka, oanset för*bemälte* kona för samma oppenbara rychte, och beskiyllningh biuder aldeles nej för sigh, att mehr*bemälte* Pedher Pedersson, sitt onda opsått, medh henne genom olofligh beblandelsse icke hafwer främia, som tillförenne af honom warder bekiändt, uthan mehra af illwillia och osanning sådant opdicktat och oppåfördt.

Hwarföre och fördenskuldh lempnas denne sacken till wijdare förhör och ransackning såsom och imponerades för*nämpde* kona, af den Nedrige Rätten, ifrån ofwantahlde beskiyllning sigh befrija, och purgera, fäste altså lagh, å nästkommande laga tingh gånga sielf tolfte, der medh afwärria sigh för slijckt oppenbara rychte, der hon uthi kommen är, och förberörde Peder Pedersson blifwer dess i medhler uthi borghen, dhet han här in loco skall wara tillstädes, samt konan sin begynte kiähremåhl öfwertyga, när anfordrat blifwer.

Ting 1663

Källa: Protokollet saknas för detta år.

Ting 17 september 1664

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3145, fol. 476r - 477r, RA.

Lilleherrdalz Tinghlagh; Nämpden;

[Den] 17 septembris

Pedher Joensson i Kiörkbyn,
Swen Rolofsson i Årmo,
Olof Olofsson i Östansiö,
Rolof Jonsson i Olingzdhal,
Pedher Swänsson i Sunnanå,
Pedher Knutsson i Kiörkbyn,

Biörn Rålofson i Årmo,
Swän Pedhersson i Åssen,
Ingebrect Jonson i Kiörkbyn,
Jöns Jonsson i Årmo,
Andhers Olofsson i Kiörkbyn,
Jöns Swänsson i Kiörkbyn.

1. Beklagadhe sigh Erick Swänsson i Sunnanån uthöfwer sin brodher Jöns Swensson ibidem hwilken läntez en smidiepust af honnom Erick, och sedhan uthom hans we[t]skap till läns fått Jon Knutsson i Kiörkbyn, der då *bemälte* [476v] pust iempte hela smidhian up[b]rändher blef sedan *bemälte* Jon dher ifrån hemåt gieck; altså blef slutit att mer*bemälte* Jöns och Jon Knutsson skulle betala Erick Swänsson sin pust, Jon Knutsson thertill gifwa en *rikzdaler* och Jöns Swänsson två *rikzdaler*.
2. I lika måtto beklagadhe sigh änkian hustru Mangel Olofzdotter, hwilken en tridhie dhel uthi *bemälte* smedia tilkom, samma gångh för henne upbran en pust iempte alles hennes smedhie redhskap, och nu emädhan eldhen giönom *bemälte* Jon Knutz wanskiötzel uptändher blef; wardt af nämnden afsagt, att han *bemälte* enkia hustru Mangel, för hennes tagne skadeståndh gifwa skulle två *rikzdaler*;
3. Framhadhes för Rätten en liten gåsse Jon Elofsson wedh namn wedh pass om tretton åhr, hwilken hafwer tagit en skiechta, then på en långh stör sått, och medh dhen i jordhen slagit; nu som bäst han medh *bemälte* skiechta slogh, flögh dhen af kieppen, och i buken på sin leck bror Swän Tolsson, som war inemott tolff åhr *gammal*, hwar medh han skiechtan sielf uthdrogh, och gick hem till sin fadher Tol Olofsson i Sunnanå, sampt företäldhe huru tillgångit war, och sadhe (som nu föräldrarna sielfwe in för Rätten bekienna af sin sohn som dödhen ledh wara refererat;) att han frijkalladhe ofwan *bemälte* gåsse, Jonas, och dhenne sin undhfångne skadha icke medh wilia giordht hafwer; sålundha säijendhes, wij hafwa altijdh warit godha wänner, fördhenskull [477r] såsom dhetta emott hans wilia skiedt åhr, blifwer therfore alt tilgifwit; dher han nu om lördagz morgon då han skadhan feck, om måndagz morgon afsomnadhe, altså blef afdömp, att effter *bemälte* gåsse Jon Elofsson en omaga åhr, och dhenne syndh emott sin willia bedref; ej heller fans någott hos hans fadher Elof hwar medh han för sin son böta kundhe; dy skulle han sin sohn i allmogens närwaru sielf medh rijss straffa, androm sådane lättsinnige ynglingar till reddhoga exempel och warnagel; hwilket och straxt statuerat blef.
4. Upbiudher Halfwar Swänsson på Heden Lillherrdhal sochen, annan gången sitt hemman nästom frändom till återlössen.
5. Item upbiudher *bemälte* Halfwar Swänsson förste gången, ett engie Konnungzhof benämnd, honom pantsatt för tretijo sex rikzdaller.

Ting 2 oktober 1665

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e:3146, fol. 608v - 609v, RA.

Lillherrdahl Tingh Lagh; Nämnden;

Den 2 Octobris

Pedher Jonsson i Kiörkbyn	Biörn Rålfsson i Orrmo,
Olof Jonsson i Sunnanå,	Swän Rålfsson ibidem,
Olof Björsson ibidem	Jöns Jonsson i Sunnanå
Andhers Olofsson i Kiörkbyn,	Olof Olofsson i Östansiö,
Pher Swensson i Sunnanå,	Rålf Jonsson i Olinghdhal
Halfwar Swensson i Kiörkby[n]	Pehr Swensson i Kiörkbyn

1. Publicerades nästförbemälte Kongl: Maj;ttz Placater, iempte hans Excellentz Herr Guveneurens bref och befallningar upplässne, medh allfwarligh och stränggh befallningh sampt förmaningh dhedh allmogen sigh sådanne hörsambligast skole effter rätta och ingalundha i någon måtto öfwerskridha, wedh straff som dher uppå föllia kundhe.

2. Olof Jonsson i Sunnanå beswärar sigh öfwer sine grannars söner Pedher Pedherssons i Nordhanå Pål Olofssons och Olof Henninghssons, dher samastädhz, i dhet dhe nästförledhin sommar hans iempte Olof Björssons kofwa dhär på fäbowallen hafwa söndherhuggit sampt låssen söndherslagit, sampt taken aff hussen rifwit, ingåt förskiämpit dheras matwarur och annan otucht föröfwat; dhetta dhe ej mottsäija kundhe, uthan frijwilleligen sådant bekienna; altså emädhan dhe mycket små ähro, och ingendhera öfwer sin otta ähr kommin, kundhe man dhem intett till någott straff sackfälla, uthan dheras föräldhrar betale skadhan. [609r]

3. Pedher Pedhersson i Glissbergh angaf hurussåssom hans tillkomandhe mågh Erik Olofsson i Åssen för en tijdh sedhan hafwer medh sin swåger Jon Knuttsson giort ett kiöp om Åssegårdhen, att han Erik Olofsson skulle gifwa Jon Knuttsson i affgångh 50 riksdaler och Gunbiörsängiet, dhett honnom tycker för swårt wara, och han olagligen handlat hafwer, emädhan ängiet ej kan mistas undhan gårdhen, och emädhan ssåssom Erik Olofsson laghigen medh sin swåger handlat hafwer, uthi godhe mäns närwaru och påhör som attessten uthwisser, kan nu dhetta ej ogillas, uthan till nästkommandhe Landh Tingh remiterat.

4. Lendhzman Olof Kielsson androgh, hurussåssom Pedher Pedhersson i Nordhanå i förledhne wåras, kom om en söndhaghz affton hijt på Kiörkiowallen medh sin brodher Rålf, hwilken öfwermåttan skrijadhe och ropadhe, tå fekk Olof Kielsson i honnom i armen säijandhes, för titt otijdhiga myckna roppandhe skalt tu gå i kistan, dher medh hans brodh[e]r Pädher kom rännandhes och feck Ländhzman i skiägget dhet på dhen ena sidhan afref; kiörkiowachtaren som dhem ifrån hwarandhra wille åtskillia, slogo dhe honnom till marcken, halzduken afref, och honnom illa hanteradhe, hwarför såsom Pedher Pedhersson sigh såledhz emott Lendhzmannen och kiörkiowachtaren sålundha handhhafft hafwer, och han intet [609v] egte hwar medh bötterne afläggias kundhe, ble[f] han saker och förskont att plichta medh Cronnones fängelsse.

5. Uppbödhd Halfwar Swänsson ett engiestycke Lillebleka, för 24 riksdaler inlöst aff Johan Pädhersson och såsom bemälte Johans fadherz syster hustru Kerstin ej betalter ähr (för dhen

tienst och skiötzssel som hon hos sin salig modher hustru Rangnila, hafwer måst uthstått) effter dhett breff som giordt och uprättat blef, att hon skulle hafwa 3 riksdaler, om året och nu belöper för alle åren 84 riksdaler, bleff altså slutit, att sielfwa gårdhen skal werdheras, och dher hon till betallingh bekommer sin fyllnadh, s[ampt] skiäligen uthlösses, ståndhe dhetta köp, hwar och icke är Johan Pädhersson Halfwar Swänssons [fånges]man.

6. Erik och Simon Jons ssöner i Sunnanå, twistadhe om någon gielladh, som giordher är, medhan dhe hemma uppå sin faders gårdh samman warit hafwa; och effter noga samtal sålundha blefwo förlichte, att Simon på samma skuldh wille betala elfwo riksdaler och Erick dher emott fem riksdaler, och dhen öfrige giordhe giällen skall och Erik Jonsson betala; der någon finnas kan.

7. Olof Jonsson Smedh Äggiegårdhen förste gången upbiudh[in.]

8. Halfwar Swensson i Lill Herdhal andhre gången ängiet Kunghz Håf upbödh.

Ting 3 oktober 1666

Källa: Protokoll saknas. Däremot finns nedanstående referat av en överenskommelse träffad på detta ting i gårdshandlingar från Mon i Lillhärds Kyrkby, hos Nils-Erik Eriksson, Sveg.

Referatet är undertecknat av Olof Persson Ström och elva av tolvmännen i nämnden, vilka dessutom alla utom två satt sina (bevarade) sigill under skrivelsen. Det framgår av texten, att underlagmannen Per Classon Broman inte infunnit sig till tinget i Lillhärds. I det läget beslutade befallningsmannen Olof Persson Ström att ändå genomföra tinget och rannsaka några ärenden.

Anno 1666 den 3. octobris war laga tingh anstält, uthj Lilleherdals Länssmansgårdh, och ehuruwäll Underlaghmannen icke kom tilstades, liikwäll togh undertecknad sikh föhre, tillijka med nehrskrefne tålf edzsworne män, nämnden några ärender till ransaakningh, och sådant på giörligaste sättet afhielpte hwar igenom dhe stridige parterne blefwo nöijachteligen åthskilde.

Iblandh andra framkom een man ifrån Norgie och uthj Strinna widh Trundheimb boendes, Anders Joensson benemdh, och kiärade till sin brodher Ingebricht Jonsson, som på sin salig faders hemman boendes är, fordrandes på något arf som skall wara fallin uthj deras fadersgårdh, effter deras framledne och i herranom twänne afsombnade brödrar, Erich och Halfwar Joenssons söhner [*här menas väl Joenssöner*] benemdhe, för hwilket han uthj ett för alt, begerade tiugu och säx richzdaler om hwilket dhe och öfwerens wore, och giorde hwarannan der på handsträkningh. Samma tiugu säx richdaler skulle Ingebricht Joensson sinom broder Anders Joensson tilställa, uthj godh redo, för än han till Norgie igien sikh begifwandes warder, och taga af honom der på wederbörligt quittens.

Hwarföre så som denna Anders Jonsson på sitt arf tilförne nöijachteligen i sin faders lifztijdh uthlöst är, bådhe i löst som fast, och nu medh fyreskrefne 26, richsdaler å sin salig brödrars anpart wäll förnögdh är, dy hafwer han till mehra bekrefftelse inför oss samptlige, afhändt sikh all wijdare præntion uthj sin faders gårdh så j löst som fast, rörligit och örörligit, intet undantagandes som under deras föräldra[r]s hemman af older legat hafwer, eller her effter medh lagum tillwinnas kan, och tilägnar alt sådant under sin brodher Ingebricht Jonsson hanss hustru, barn och effterkomme arfwingar till en fast och wälfängen ägendomb, både nu och j tilkommande tijder ewerdeligen.

Således i vår närwahro medh godh enigheet beslutit, wittne wij medh våra namp[n]s underskrifwande och wahnlike insegels undertryckiande. *Actum loco et die ut supra.*

Oloff Pedersson Ströhm *manu propria*
(sigill)

Dhe tolf edzsworne i nämnden *etcetera.*

Oloff (sigill) Jönsson Sunnanåån
Per (sigill) Jonsson Kyrkieby
Oloff (sigill) Biörson Sunnanåån
Rolff (sigill) Jonsson i Olingdahl
Oloff (sigill) Olofsson Östansiöön

Swän (sigill) Rolfsson i Ohrmo
Swän Persson på Ååsen
Per (sigill) Swänsson i Kyrkiebyn
Joen (sigill) Knusson Kyrkiebyn
Anders (sigill) Olofsson ibidem
Jönss (bomärke) Andersson på Ååssn

Ehuruwäll detta kiöpebref ähr stält på Ingebricht Jonssons nampn som dhet nermaste kiöpet medh sinom brodher Anders Jonsson drifwa mände, så skall dhet så förstås och förklarar, att Ingebricht Jonssons *salig* brors effterlefwerska *hustru* Kirstin Jonsdotter, å sine små omyndige barns wägnar, hafwer betalt halfparten [aff] penningarne medh *bemelte* Ingebricht Jonsson, och dy tilägnas hennes barn dhe wilkor som i detta bref infattat ähr, aldeles som föreskrifwit står, halfparten emot Ingebricht Jonsson. Så sant wara attesterar

Oloff Pedersson Ströhm (sigill)
manu propria

Ting 29 oktober 1667

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätt A I:6, fol. 168v - 172r, ÖLA.
Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e: 3148, fol. 690r - 693v, RA.

Lilleherdahls Tingelaagh den 29 octobris 1667.
Nämnden.

Oluf Jönson i Sunnanåå
Pehr Jonson i Kyrkiobyen,
Oluff Biörson i Sunnanåå
Pehr Swenson i Kyrkbyn
Oluf Olufson Östansiöön
Rolff Jönson i Olingdahl,

Swen Pehrson på Ååsen
Swen Rolffson i Orrmo
Ingiebreht Jonson i Kyrkbyen
Joen Knutson *ibidem*
Anderss Skrub i Kyrkiobyen
Jönss Anderson på Ååsen,

Befallninghzman förehölt ländzman Halfwar Swänson som samptlige tollffmän tillkiänna giffwa dhe saker, som sträfwa emot Kongl: Majj:tz Ordinantier; swaradhe ehnällighen uthj detta Tinghlagh, eij affwetta, uthan desse nämbligen

Tollffmannen Anderss Skrub klaghadhe, at Rolff Person Nordanhån hafwer för 4 åhr sådhan gått uthj hanss stugu, giönom taket effter ingen muur war, och taghit uthj [*ren.: uth*] hanss härbärgsnyckel uthj askegrafwen och opläst hanss härbärg och stulitt dher uth några

små matzpertzedlar, och andra små saker alla tillhopa wärderat för 2 riksdaler 26 öhr[e] *Silfwermyntt* huaribland [169r] war en qwinfolkshaatt, dhen han har igiänfunnit hoos pigan Karin Nordan åhn som hon af sin brodher bekommit hafwer huilken waar med i föllie men omsidher ähr dödh bliffuin.

Uthaff denne hatten haar Anderss [S]krub nu först fådt spahning på sitt godz dett Rolf Person war rätta tiufwen; denne Rolff föreställtess huilken härtill eij kan neka; uthan bekiänner och föregiffwer hafwa haftt någhra i sällskap, med sigh så som Jönss Larson i Nordherhååen, och Olu[f] Pählson män Olof Olufson, ähr dödh, som och war med, så emädan desse tillstå tiufnaden skola derföre gifwa måhlssägghanden först sitt igiän och bötha 3dubbelt som tiufnadhen ähr, werderat för nembligen till 8 riksdaler 14 örhe *Silfwermyntt* effter Kongl: Maj:tz drottningh Christinæ Resolution, af den 18 Majj 1653.

Ingiäll Larsdotter tillståår och bekiänner sigh hafwa haftt lägherssmåhl med soldathen uthj Hällsingeland, Anders Grellson för 2 åhr sädhan, och afladt med hanne [*ren.: honom*] barn huilket föddess förledit åhr, och war et pilthebarn, så emädan Anderss Grelson inghen annan haar at förebähra uthan tillståår, wara barnefadren men inghentihra påståår någott ächtenskap, dy sakfältess Anderss till 40 marker *silfwermyntt* effter 3 Capitlet Gifftermålsbalken och kohnan som ingha penningar ägher [*ren. har tillägget: 'at plichta medh'*], skal sittia uthj 14 dagarss fängelse, effter Höglöflige Kongl: Håffrättens Resolution.

Emädhan som Jönss Person i Backen och Lilleherdal sochen, ickie kan neka uthan på tillfrågan tillståår, hafwa haftt lägherssmåhl med gamble konan Anna Larssdotter uthj Altsenss Sochen uthj Jämptelandh, med huilken han hafwer afladt barn med mädhan dhe tillhopa tiente hooss Erik Larson i Walne, skall der före plichta 3 marker *silfwermyntt* hälsst emädan hon war kohna för honom, och hon plichtat hafwer uthj Jämptelandh. [169v]

Publicerades Hans Excellents Höghwellborne Herr Gouvernourens Förordningh ahngäendhe linnetygetz hooppsambla[n]de, 1 mark af hwar rök, uthgiörass till nestkommande nyårsstiidh.

Der näst notificerades Hanss Excellents Mandatorial daterat Gevele den 2 septembris ahngäendhe löössdrifwarer i desse landzorter må alfwarlighen förrehålass, at tagha sigh stadigh dienst och eij driffwer landzkiöp.

Erik Swänson och Pehr Person trädde för Rätten kiärandess till Pehr Olufson i Backen, effter en skoughz pant uthj Häståhsen som för 26 åhr [*ren.: sedan*] blef bortpantat för 4 lijar, huilka dhe honom allareda tillstålt hafwer, huarest Pehr Olufson har sidermehr på bemälte Häståhsen för 20 åhr sädhan opsatt een fäbowall, beständhe af några huuss, dhen han i medhler tidh nyttiat och brukadt hafwer såsom och dherom kringh någott oprödt och sådant till gangz kommit ähr Rätthen deröfwer ändtilig mehningh [*ren.: mehningh*] och sluth, at Pehr Olufson böhr affträda fäbowallen och dher omkringh liggiande skough och Erik Swenson som Pehr Pehrson skola förplichthadhe wara, förnöija Pehr Olufson för sin bygningh och åboo effter mätismanna, ordom och läggingh, men Hästååssmyran ahngäendhe, som uthj några mäns ålder [*ren.: manssålder*], och uhrminness tidh, haar legadt under Pehr Olufsonss gårdh, och inghen wett berätta huru hoon titt kommen ähr, ährkiände Rätten skiäligt det Pehr Olufson skall den oklandrat behålla nyttia och bruka sig till gagn och godha, för andrass här å widhare åthal, effter 1 Capitlet Jordabalken Landslagen huareffter parterna böhra sigh rätta.

Salig Pehr Halffuarsonss [*ren. har tillägget: i Åhs*] testamentskrifft, af den 13 novembris 1665, gifuin sin hustru Britha Jönsdotter med huilken han uthj 28 åhrss tidh med största kiährlek sammanlefuadt och inga barn tillhopa haftt, at hon skall mädan hon änkia sitter, niuta

hanss arflighe faste ägendomb, intill sine dödedaghar, män sädhan gånge rätta odelssman och arfuingarna, til arffz huilken aff [170r] Rätten approberades uthj alla sina puncter godh och gill ständachtigh blifua, så längie hon en sörijande änkia sitter.

Ländzmannen i Suegh Oluf Mattzon i Herröö klaghdhe, att tiufuar hafwa för 5 år sädhan, stulitt bort en wattuhammare iempte en dyhna och 2 stycken r[.]gor [*delvis oläsligt ord, ren. läser 'ringer'*] godhe om 3 riksdaler tillhopa, uthur hanss smiddia, men hammaren finner han igiän på backen widh Oluff Knutsonss och hanss cammeraters smedia nämbiligen Pehr Knutsons Pehr Olufsonss, Jönss Mattsonss och Jönss Swänsonss och ehuru wäll hammaren ligger, och ditt buren ähr för dherass smedia, neka dhe inständigt till tiufnaden, aldrih honom ditt burit helst emädhan dhe hafwa hammar siälfwa tillbiudandess sigh gå laga edh och sigh här i från befrija, män Oluff Mattzon begiärrar dilation, att bättre effter förhöhra huilken tiuf ähr, dy opskiötz detta till vidare ransakningh.

Ländzman i Lilleherdahl Halfwar Swänson, opwiste i Rätten 2^{ne} trowerdighe lagbudne och laghständne kiöpeskriffter hwar med bäwisandhess huruledess han lagligen 2 små enghie stycken beläghen Nordan håån Blädien [*ren.: belägne ofwan Håån, nordan Blädian*], med dess till och hoosliggiandhe, rödningzlandh af rätta bördheman, Michel Person, i Åhsen och Lillherdallz Kyrckiobyen för 20 riksdaler sigh tillhandlat hafwer, som dess kiöpebreff af den 12 maj 1661 med dåwarande Befallni[n]gzman wellbetrodde Nils Larson Wargh verification och andra godha mänss, bewittnande innehåller.

Den 2^{dra} daterat Sunnanåhn i Lillherdal anno 1664 den 24: septembris hwarmed bewisandess huruledess han lagligen köpt ett angh på Snöhswaldh belägit, wid namn Kongzhåff, af rätta bördeman [*ren.: bördäganden*] Ragnilla Steenssdotter Sunnanåhn och derföre hånne gifuit 36 riksdaler som dhess skriff af förbemälte dato klarlighen betygher och förmähler.

Såsom dätta köp laglighen händt och skiet ähr för lagh och Rätta kundgiort och stadfästadt och inghen fanss som her emot sadhe eller säge kundhe, huarföre dombdess samma köp bör stå och ej återgå widh plicht som Sweriges lagh förmäär och lickuäl sådan stå och blifwa som nu giort och beleffadt ähr. [170v]

Hallfwar Pehrson på Åhlsiögerna, trädde för Rätten opwisandez hanss Ecellentts Rjkzrådets Höijwellboren Herr Lorent Creutz breff, daterat Mohra Tingställe den 16 Decembris 1662, lydhandess på en part af Wåhmuss boerness ägor at bruka och besijttia mädhan Byäghare ickie kan skiedh, dher igiönom någott intrångh huilket Rätten uthj alla clausulis approberade; män i medhlertidh hafwer han för 3 år sädhan, intagitt sin swågher, Stigh Olufson huilken een dhel på hanss ägor nytiatt och brukat hafwer, lika som han, men omsidher någon oredha dhem emillan opuwxin [*ren.: opwuxin*] ähr begiärandhess bliffwa aff med honom, för huilke ofwanbemälte ordsaker skull, ährkiändhe Rätten skiäligt at emädan som Hallffwar Person honom ej länghre hafwa uill hooss sigh, dett Stig Olufson skall förplichtadt, innan nästkommandhe währ flyttia dher ifrån och då gienast affträdha, emott nöijachtigh wedhergiöldningh, för sitt åbo eller bygnadt, han kan dher ahnlagt hafwa, som godhe män dhem emillan kan läggia och werdera; men i fall dher Stigh Olufson kan Halfwar öwertahla och dher länghre få förbliffwa, och bruka dhen dell han kan godwillighan honom förunna, och icke denna Rätt emott, uthan han rådher dher före som honom bäst syhness.

Effter Rättenss nogh[a] öfwerwäghandhe påladhess Ingiebrecht Jonson at tillställa pighan Kirstin Knuthzdotter halfwa penningar 4 riksdaler af dhe 8, som hon för 16 år sädhan mändhe lähna, till Jönss Jonson i Bärzwiken, uthj Jempteland, afkortandes dhen 1 riksdaler som betalt ähr, hällst emädhan Ingiebohr [*felskrivet för Ingiebrecht; ren. har: Engebrecht*]

hafwer för dhem cauerat, då dhe uthläntess, män Pighan sidermehr winglat med Jönss och förundt längre dilation, Ingebrecht owitterlighen, sökie dhe sådan bådhe hans qwarelåtenskap, uthj Norrighe eller Jemptelandh bäst dhe kunna och gitta och bythe sin emillan till dhess de 8 riksdaler blifwer betalte.

Oluf Börson Sunnan åhn opbiudher sin gårdh *ibidem* förste gången kiöpt aff Simon Jonsson, för 122 riksdaler. [171r]

Desslikest opbudher Oluff Börnson en wthlöösningzskriff af sine bröderar Jöns, s Suan, som Märith Börnssdotter förste gånghen. [*Oklart vad skivaren avser. Se dock nedan p. 15, hösttinget 1668*].

Sammaledhess Oluf Jönson i Sunnanåå, opbiudhe förste gånghen sin gårdh, inlöst af sine bröderar, Joen Jönson för 100 riksdaler noch: 15 riksdaler och dhessuthen skiötha sin modher, uthj [*ren.: uthj sine*] dödedagar, Gundbor Simonssdotter, och när han med riktigt quittantz beuiser penningarna wara betalte så tillåthess honom taga fastebreff.

Joen Knuthson i Kyrkiobyen opbiudher förste gånghen ett stycke änghe pantsatt aff Tohl Olufson i Hallen [*ren.: Hollen*], och nordan åhn för 16½ riksdaler.

Trädde för Rätten, gamble pigorna Britha och Hällie Jönssdottrar tillkiänna giffwandhess dhet dhe för sin ålderdombz swagheett ej länghre kunne uthhärdha och förestå sitt hemman mindhre dhe[r] af åhrlige skatt till Cronan uthgiöra, begiärandess at emädan mäste dehlen af hemmanet ähr derass arfflinghe jordh [*ren.: aflingejordh*], och förtient lööhn till 60 riksdaler dhett dhem kunne effterlåthass, giffwa sigh till syttinghz hooss sin syster Kirstin Jönssdotter Pehr Gudmundz[sons] hustru till sine dödhedagar och sådan effter dess framledne daghar, testmentera sin syster Kirstin häness barn och arfuinghar all den quarlutenskap bådhe uthj löst och fast, som kunna finness uthj förrådth effter dhem, med alla dhess tilliggiandhe lotter och lundher, och till öfwerflödh tillbiuda dhe sin broderssohn Johan Person för hanss bördzrättz afträdande dher i gårdhen 2 stycken koor, den ehna gienast emottagha och dhen andra innan 2 åhr, at han aldrih någonsin skall på detta testamente klandra, hwarmed Johan Person omsidher war wäll tilfredz och inför sittande Rätten handslogoss, så emädhan detta testament ickie sträfwer emott Swärrighess lagh uthan sedhermehr lagligen händt och skedt ähr, för lag och Rätt kundgiort och stadfästat, hwarföre dömdess samma testamente skall fast och stadigt stå och aldrih återgå med both och plicht [171v] som Swärrighess lagh förmåhr, och lickwell stå och blifua som belefwad och för afskiedat ähr.

Emädhan Anderss Larson i Kyrkiobyen mehra ägher uthj gård[hen] han åboor till 3 brodherparther, och hustru Giertrudh Anderssdotter dher allenast ägher, en systerpart, eller 7de uthj hemmanet hwarföre till föllie af Swärrighess lagh ährkiändhe Rätten skiäligt dhett Andherss Larson böhr tillträdha henness jordep[art] dhen han af oskyll, för 12 riksdaler inlöst hafwer, beständhe af ett tröghz utsädhe, och 1 lass ängh för huilka 12 riksdaler Giertrud uthsadt hafwer, huilken jordhepart Anderss Larson skall, obehindrat nyttia bruka och behålla till oklandrat egen-domb.

Förlicktess inför Rätten Inghiebreht Jonson, med sin swågher Joen Swenson, at han skall tillika med sin hustru [*ren.: sin broders hustru*], änkian hustru Britha Jonssdotter till honom ährläggia 4½ riksdaler till dhe 4 riksdaler Joen allaredo opburit hafwer, för sin salig broders Erik Jonsonss qarwluthenskap, som hanss salig fadher Joen Halfwarson sine barn förundt

hafwer, till arffz gångha effter hanss förord, hwarmed Joen Swenson skall aldrig mehra här på hafwa at tahla, och klandra på sin salig brodheress arff.

Emädhan som Hallwar Mårthenson inghen tingh haar ärffft effter sine *salige* föräldrar, Mårthen Person och *hustru* Ingel Oluffzdotter, hwareffter Annund Jonson i Heeröö fördrar, [*ren.: fordrar*] 4 riksdaler såsom och flera andra finness, som honom molesterat uillia och allest [*ren.: allenast*] i förrådth effter *hustru* Ingiähl fanns gamble slarfuor och *gamle* klädesplagg till 3 ort inalless werderatt, af huilke Pehr Mattson i Heeröö, der af till 2 ortz wärdhe, anammade till Anundz betalningh men dhe ofrighe pertzedhlerne woro odugelighe, at inghen will dhem till sigh tagha, mindre till något gagn kunne brukass, hwarföre kiänness Hallfwar Mårtenson för sine *salige* föräldrass creditorers förmente præntion och fordringar alldeles frij.

Befallningzman alfwarlighen före höllt allmoghen i Lilleherdahl, at förfärdigha en ny broo m[e]llan Hån och Kyrkiobyen [172r] till nästkommandhe, sommar, till dhett ringaste halparten aff broen och uircket skall nu i denne winther, huggass och på winterföret framförass, så lagandhess at hoon aldra ringest bliffwer 7 allnar bredh, som Herriåbroen, huilken som sådant försummer skall derföre *lagligen* plichtha.

Effter Rättens nogha öfwerwägandhe sluthadess at Oluf Pährson i Steenssåhsen skall tillställa Erik Suenson den pant uthj Häståhsen, han till datum brukadt, emot dhe 9 riksdalers återlewererandhe, som godha män aff Rätten wetha bewittna, för 6 eller, 7 åhr sådhan afdömbt wara, och protocollet uthwisar, huilket han nu gienast effterkomma skall, uthan widhare klagemåhl.

Syyn skall innan nästkommande sommar oprättass p[å] Muhlinghznäsetz skough, medh dher undher liggjande nyrödningar grannerlighen grannerness tuist ransaka, hwar och een med rätta kan tillkomma, och skrifftelighen sådant författa sådhan will Rätten parterna, emillan slutha och afhielpa.

Effter dhen fullmacht *hustru* Anna Nillssdotter Uthjgårdhen och Särna Sochen, uthj Silliess-dahlerne hafwer gifuitt sin sohn Oluf Jonson hwarss original liggher, hooss, Oluff Hallwarson i Öfwerbergh och Swegz Sochen som åhr daterat Särna den 19 octobris 1667 ahngåendess hänness högelige klaghan och beswär, dhet Andheress Jonson uthj Olingzdahl med sine lagzmän haar uthlegt hänness sohn, till soldat hånne oåthsport för den skull hafwer broderen Rolff Jonson i Olingzdahl, med sine lagzmän sådant considererat och uthj betänckiandhe taghitt och hånne ånkian *hustru* Anna Nillssdotter i Särna, åhn ytherlighare (förutan dhet hon siälf bekiänner, och till förne nutitt som fullmachthen innehåller[]), i hughkommit med 3 riksdaler eller dess wärdhe innan Juull, nästkommande, at r[e]chtigt åhrlägia emot wederböhrlighitt quittantz på dhet hon aldrig mehra skall åthala eller yrckia uthan häreffter för hänness, widare tilltalan må befrijade warda, hwar mäd ock sohnen Oluf Jonson der mäd till fredz war.

Ting 17 - 19 och 28 september 1668

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätt A I:6, fol. 251r - 254r, ÖLA.

Anno 1668. denn 17. septembris, höltz ordinarie Ting och laga ransaakningh uthj Herrieådahlen, j Lillherriedahl Sochn uthöffwer något berychtat trulldomsswäsendhe, som sigh yppat hafuer.

Närwarandhe Befallningzmannen Wählbetrodde Oluff Persson Ströhm tillijka medh vice pastore Wördade och wällerde Herr Oluff Uneo och
Nämnden.

Oluff Joensson i Sunnanåå
Per Joensson i Kyrkiebyn
Oluf Björsson i Sunnanåå,
Per Swensson i Kyrkiebyen,
Oluf Olufson i Östansiön,
Jönss Andersson på Åssen,

Swen Persson på Ååssen.
Ingebricht Jonsson *ibidem*.
Swen Rolffsson i Orrmo.
Anders Olufson i Skrubb.
Joen Knutson i Kyrkiebyen.
Rolf Joensson i Olingdahl. *Etcetera*.

Effter ankommen ransakningh från Landzdommaren i Silliesdahlerne wählbetrodde Magnus Persson som hållin ähr i Älfwedahlen den 3. septembris näst förledin (hwilken original Ransaakningh, öfwerskickadhes medh denne till Högloflige Konglige Hoffrätten) öffwer en ung trullkona, Gertrudh Swensdotter, födder här i Lillherriedahl sochen, om 12. ähr gammahl, men nu på fempte åhret, sedhan i Wallburgmesse har wistas der i Älfwedahlen, hooss sine farfaders systrer, Kirstin och Elin Jensdottrer på Åsserne, hwilken wid älfwedahlstinget haar sigh bekendt faridt medh denne diefwulsskapen, och offta warit till Blåkulla, såsom och uppenbarat sine läre-mesterinna, Joen Skoomakares dotter Märith Joensdotter, född här i Lillherriedahl sochn, om sine 23. ähr gammahl, hafwa henne lärdt och der till bedragit, medhan Gertrudh war på sitt ottondhe ähr, på sätt och wijss som bijfogadhe ransaakningh littera A: nogsampt uthwijsar.

Denne Märith Joensdotter förestältes, och alfwarligen förmantes, så af andeliga som werdzliga, rätta sanningen icke allenast bekänna, uthan ock denn henne, denne trulldomslasten, lärdt [251v] hafuer, oppenbara, på det sådane kunna ifrån Gudz församblingh uthrootass. Denne Märith excuserade sigh högelingen, intet ondt wetta af, eller någon trulldom kunna giöra, eller utsenda, mindre i denne trulldomskonsten förfahrin wara, och henne Gertrud aldrih någonsin lärdt, uthan hon all osanningh på henne bekendt hafwer.

Förelästes fördenskull henne sielfwe ransakningen, huar uthj bewistes Märith, bådhe sielfwe rummet, ställe och wägeskiel der hon först haar begyndt mahna Satan fram, och sprungit medh öfwerdragne klädher öfwer hufwudet *etcetera* men Märith till sådant enstendigt neekar, och eij låtz wetta af något ondt hafwa giordt.

Gertrus fadher Swen Nilsson Hwass, tillstår sigh hafua haftt en fläckot qwiga, rödh om ögonen, den Gertrudh har ridit tillijka medh Märith förste gångh till Blåkulla, som Gertrudt bekendt hafwer, men Märith alldeles neekar. *Etcetera*.

På denne Märith, synes och wara märckt i hennes wänstra lillfinger, der Satan haar skurit, då hon förste gången warit till Blåkulla, och stadde sigh tienst lijka som Gertrudt. Elliest berättar och Gertrudz fadher Swen Hwass, hafwa haftt i sinnet att frija till denne Märith, och esomofftast legat i sengh medh henne, och fölgdt henne en gångh till Silliesdahlerne, der han den gången blef slagin i hufwudet medh en rönpååk, af fendricken[s] sohn j Kyrkiebyen Hans Nilsson, som Gertrudh bekendt hafeer, och i ransaachningen förmähles; men sedhan hafwer Swen Hwass alldeles öfwer gifwit denne Märith, som dhe bägge tillstå. Fruchter

fördenskull Hwass, eij någon osanningh wara, som Gertrudh bekänner, hafwa ridit medh honom till Blåkulla, helst emedhen han på den tijdhen war illa siuker och machteslöös, och esomofftast kräktes och kastadhe upp, men ändå eij annat förstå kunne, än stedse warit hemma; till sådant gräseligit och oherligit [252r] wärk, Märith alldeles, till detta, som alt annat enstendigt neekar.

Och ehuru wähl Rätten den 18. och 19. septembris hadhe Märith tijdeligen och esomofftast före, så i tingzstugun som elliest i seerskilte huuss ensligen, brukandess åtskillige förmanhingar till henne så af predikanten som af een och annan; men hielpte slätt intet, ehuru een på åtskilligh sätt sigh beflijtadhe, lijkwähl förhärdeligen sigh förehölt i sitt hårda neekandhe, af ingen ting wetta, och om hon skulle warit till Blåkulla, hwarföre henne eij witterligit wore.

Uthan omsider på det sidsta tillstodh Märith, allenast kunna läsa i salt, som hon undertijdhen bruukar för trullskått, den hon nu icke kan minnas, af hwilken hon sådant lärdt hafuer i ungdomen; men uhrsechtadhe sigh gienst aldrih något skått kunna uthsendha eller något annat kunna giöra nembligen "Wår Herre Jesus han reese fiäll och fiär, bote flögh och finskått, watnskåt all den skått som skutin ähr emillan himmel och jordh, Gudz ordh och Amen."

Frågadhes hwadh hon mehre här till bruukar? Intet annat än något salt uthj näffwen, och rörer uthj medh en kniff, doch ansöles, och gifwer creaturet som siukt ähr, undertijdhen blifwer det godt, och hielper, undertijden och intet; men nekar alldeles och enstendigt kunna något trullskott uthsendha, eller giöra hwarken på folck eller fää, allenast undetijdhen boota. *Etcetera.*

Landz Prophossen Erich Hansson Syhl, som bemälte ransaachningh ifrån Älfwedahlen afhämptadhe, berättar det Gertrudh hafwer för sigh heemligen bekendt, at denne Märith Joen Skomakares dotter, hafwer en yngre syster heeter Lill Märith, och tuenne små brödher, Oluf och Joen, dem stoor Märith plägar esomofftast hafua medh sigh till Blåkulla, och sedt dem så offta hon der warit.

Denne Lill Märith, om sine 16. åhr, men liten till wäxt, Oluff Joensson om sine 14. åhr, och Joen Jonsson på sitt 10. [252v] åhr, förestältes, doch seerskilte examinerade, om dhe icke och uthj denne trulldombzkonsten, tillijka medh sin äldre syster Stoor Märith, förfarne woro? Hwilka lijka som systemen, af den onde anden så intalte, och förhärdade woro, alt hwadh dem frågades, så buhro dhe eeij för sigh intet ondt afwetta, och intet det ringeste läto dhe sigh till bekännelssen beweeeka, eij heller någon tåhr fälte, ehuruwähl man sin högste flijt och arbete mändhe ärläggia, doch alt fåfängt. *Etcetera.*

Doch effter noga öfwerläggandhe, fann Rätten för rådeligit, att ett Extraordinarie Tingh skulle effter 8. dagars förlopp, här uthj Lillhärdahl anställas, och i medlertijdh afferdiga prophossen till Silliesdahlerne, at afhempta tädan Gertrud Swensdotter, och en eller tuu af dhe andre som till bekennelssen kombne woro, som desse förhärdadhe personer icke allenast skulle känna, uthan och dem öfwertyga.

Den 28 septembris, ankommo till Lillhärriedahl sochn, Gertrudh Swensdotter, och en fremmandhe persohn, Anna Oluf[z]dotter, född i Looka i Älfdahlen, om sine 17. åhr, hwilken aldrih förr haar warit här i Lillhärdahl, men bägge kombne ähre till godh bekännelssse, frågadhes dhem om dhe kunna känna denna Store Märith Joensdotter, Gertrudh, som tillförenne bekändt hafwer, swaradhe, Stoor Märith warit sin lärmesterinna, och många gånger rijdit medh henne till Blåkulla; men den andra Anna Olufzdotter, sadhe eij förwist kunna wetta om hon känner henne eller eij, effter hon aldrih här på jordhen har sedt henne någonsin tillförendhe; derföre, sammankalladhes 6. stycken aff andra granpigorne här i bygdelaget, nembligen Margreta Persdätter Kirstin och Märith Mattzdöttrar, Märith Olufzdätter, Märith

Larssdåtter, och Elin Persdotter, som widh [253r] pass kunna hafwa lijka ålder medh denne berychtadhe Stoor-Mährit Joenssdåtter, hwilka alla baarhufwudhe woro, och stältes iblandh hwar andra, i en hoop, sedhan een och en effter hwar annan, till itt litet quadrat fönster som allenast till 2½. qwarteer, högt och bredt war, der denne Anna Olufzdåtter allena innestodh, och när en och en framgick, sadhe Anna, icke känner jag den, icke den *etcetera* men när Stoor Märit framkom, swaradhe hon, den der (effter sitt språk) har iag sedt många gånger i Blåkulla, sittandes på benckien iblandh dhe frembste widh högsätet, såsom och tillijka medh Gertrudh bekendhe, seedt henne Stoor Märit gådt i cammaren till Satan opp i sängen, och medh honom bedrifwit bojerij, sedhan uthkommit då Satan satt på henne 2. stycken stoor horn, räkiandes opp undher taket, och sedhan dantzat medh henne Stoor Märit. *Etcetera*.

Desse hadhes till mundtligt conference medh hwar annan, och som bemält ähr åter hennes gierningar repeterade, och hwadh som i ransaachningen förmält ähr, Gertrudh hennes lärdomar, reesor, rum och stellen, Stoor Märit öfwertygadhe, på hwilka personer och creatur dhe tillhoopa ridit hafua, till och från Blåkulla *etcetera*.

Men hon som lögnenes ande ähr besatt medh, neeker instendigt till sielfwe gierningen, och förebär Gertrudh skulle af afwundh sådant på sigh liuga, och dhen andra aldrih rätt känna henne igen effter hon skulle aldrih förr sedt henne.

Ehwadh wahrningar, så af en och annan på denne Märit användt ähr, kan man tillfyllest eij medh pennan fatta, doch alt förgäfwes, och intet hoos henne uthrättat något *etcetera*, uthan medh fåfänga eenskyllningar sigh excuserar, om hon skulle en sådan stoor synderska wara, hwarföre hon då sielf icke skulle sådant afwetta warit i Blåkulla, som dhe andra henne tillwijtha, förundrandes sigh och sådant skulle wara fördolt för hennes ögon *etcetera*. Och om hon skulle liuga på [253v] sigh sielf, och osanningen seija, huadh dem stodh före, som henne skulle komma der till och osandt på [sigh] sielf bekänna : Då framkommo älfwedahlspijgorne, Gertrudh Swensdotter och Anna Joensdotter [*felskrivet?*, *bör vara: Olufsdotter*], henne Stoor Märit högligen budho, taga sin siäls saligheet, medhan nådennes tijdh wore uthj acht, beklagandes sigh och Gudh bättre uthj samma fahra warit stadde, och af den ondhe Satan, warit hårdt anträffadhe, men förmedelst Gudz uplyssningh och bijståndh, till en sannare kundskap kombne woro, önskandes at hon nu wille betänckia sigh, rätta sanningen och sitt trulldombzväsendhe eij allenast oppenbara, uthan och fleere andre sine gelijkar och embetssystrar som hon känner nampngifwa; hwilken medh störste förundran wedersakadhe, seijandes Jesus *Christus* beware migh från sådant, en sådan grof gierningh och last på sigh sielf liuga som hon skulle aldrih wetta af; Swaradhe Gertrudh Swensdotter, haaf ifrån tig denne Jesus som du troor på, det är ingen annan än Helfwetis Jesus, Sathan sielf, som du täncker och kallar på, refererandes, och samma ordh, och bekänner sig *bemälte* formalier brukadt, för än hon kom till någon rätt bekännelsse, men då ingen annan afwiste, än som hon Märit tillijka med Sathan alt ifrån barndomen, henne och hennes siähl bedragit hafuer till denne tijden, warande som högeligen badh Märit wijka från den Jesus hon här till trodt hadhe, och angrija och medh en stadig troo anropa den Himmelske Jesus, som bådhe för sigh, henne, och alla christrogne menniskior, den bittra pijna och korsens försmädeliga dödlihdit hafuer, och oss sidhermehra, Gudj lof återlöst.

När Gertrudh henne sådant remonstrerade, badh hon henne, gå ifrån sigh, ingalundha wille see henne mehr för sine ögon, effter hon sådan trulldom eij afwiste, uthan der Gertrudh skulle seedt henne i Blåkulla, så hadhe hon och sielf på henne tijth ridit. *Etcetera*. [254r]

Effterskickadhes till länssmansgårdhen, Lill Märit Jonsdotter, och hennes bröder, Oluf och Joen Joens söner hwilka doch serskilte, en och en [*ms: och och en*] uthj en cammar hadhe och utj desse hijt kombne personers Gertrud och [Anna] Olufz *dotters* närwaru ensligen examin-erades, och ehuruwähl man [*ms: mån*] på desse förhärdadhe personer högsta flijht anladhe, blefwo dhe omsidher, förmedelst Gudz den aldra högstes nådige tillhielp, bewechte

till någon bekännelse, helst emedhan dhe andra dhem så hårdt öfwertygadhe, och dhe eij något undryme fingo, wijdare sin geensträfwigheet at bruuka, uthan först genom en samdrächtigh bön till Gudh, at den onde andan week ifrån dem, och brusto medh gråtandhe tåhrar till sielwa bekännelssen, hafua esomofftast warit till Blåkulla, och Lillmärit bedragin af Stoor Märit, men Oluf och Joen af fadren, Joen Skomakare, som boendes war här i Lillherrdahl sochn, men blef för tu åhr sedhan dödh och begraffwen i Särna sochn j Silliesdahlerne, der han sitt skomakare embete, på den tijdhen brukadhe.

Extraordinarie ting 30 september 1668

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätt AI:6, fol. 254r - 262r, ÖLA.

Den 30. septembris, höltz Extraordinarie Tingh i Lillherrdahl, närwarendes *Welachtat* Befallningsman och kyrkioheerdhen Wällerdhe Herr Mårten Bullernæsius, tillijka medh offwambemälte nembdh, undantagandes tolfman Oluff Biörsson i Sunnanån, som af desse beryctes suttit frembst i Blåkulla, derföre Biörn Månsson i Orrmo i stället insattes. *Etcetera.*

Lill Märit Joensdotter födder här utj Lillherrdahl, på sine 16. åhr, som modhren Gertrudh Olufsdotter tillståår, bekänner efter alfvarsam förmaningh, at hennes syster, den äldre Märit Joensdåtter, har för 8. åhr sedhan haftt henne medh sigh till Blåkulla, och förste gången rijdit på Per Tholssons koo, Märit den äldre sielf tagit koon uthur fåhusset, och leedt henne på Pehr Tolss [254v] gårdhen, smordt koon medh wänstre afwuge handhen, men hwar hon tagh[it] smörielssen, kundhe hon intet wetta, uthan Stoor Märit sielff sadlat, och nämbdt desse orden; Fader wår, stått i wråå, blötan bulla, spântan boga, Fahnen skiöt i rövwen; och sedhan bar det till wäg, rumpan föråth, och hufwudet effter, seijandhes ytermehra, gammel Erich kom fram, och föör af oss till Blåkulla, då han fram kom, men intet sågh hon stoort på honom, uthan Sathan fördhe dhem ifrån jorden upp i wädret till norr, och färdass så hastigt medh dem, at hon icke kan det seija.

När dhe kommo fram, war porten stängdh, då Sathan uplätt porten för Stoor Märit och badh henne ingå, och satte Stoor Märit till bordz, men Lill Märit uthj wrån på en stabba, eller huggstäck widh spijsen, gifwandes henne maat, råghbrödh och smör, märkiandhes henne Lill Märit wenstre lillfingret medh en kniff, at blodhet uthran, och af des blodh inskreffz hennes namn uthj en swart book, warandes sedhan så bäfwande at hon intet kundhe see något omkringh sigh, allenast Stoor Märit gick i en cammar dher Sathan war, och der hördes itt speel, och emot ottan sadhe Sathan till henne, kom och tacka migh för maat, rächte såledhes honom den wänstre afwuge handhen, doch baaklängies, på hans handh, då dhe bägge begofwe sigh der ifrån uppå koon tillbaka at rijdha, warandes allenast itt ögnableck, Märit sedhan ledde koon i fåhusset, huar af bemälte koo sijdhermehra på lijthen tijdh der effter dödde. *Etcetera.*

Andra gången rijdit på en lima eller soopquast, allena Stoor Märit sadladhe åt henne, då hennes fadher Joen Skomakare, och fölgdhe medh, som genom dödhnen för tu åhr sedan afgångin åhr, rijdandes på en koo, men icke minnes huars den åhr, uthan brodhren Olof Joensson bekänner, det warit Per [255r] Tohlssons koo i Gunnarsgårdhen, då Joen Skomakare satte begge sine sönnar Oluf och Joen på henne, och Stoor Märit fölgdhe och medh, och rijdit medh på en lijma [*ms har: lijna*], och åkallat Sathan effter wahnlig färdh, när dhe framkommo blef åter Lill Märit satt uthj wråån, medh dhe andra bröderna, men fadhren och Stoor Märit sattes till bordz; men tridie gången då hon dijt färdades, hadhe hoon och Per Tohlssons koo,

Stoor Märit satt frampå, och hon baakföre, åkallandes Sathan fram och för dem till Blåkulla, då hon kom fram, satte Sathan Lill Märit till bordz at fåå maat, tagandes sedhan henne från bordet och dantzade medh henne, hafuandhes henne in i en cammar, den för henne syntes wara heel afmåhlat, läggiandes henne i sengen, hwarest kläderna wore heel krusadhe, och myckit kostlige, der Sathan hadhe då förste gången beställa medh henne, liggiandes begge utj kläderne, war då allenast - 9. åhr gammahl; bekänner ock att Sathan hafuer tree reesor dessuthan leegat i sängh med henne, och hafft medh hwar annan boherij; Lill Märit berättar och sigh seedt Stoor Märit - 5. reesor uthj denne lille cammaren bedrifwit medh Sathan boherij, men then tridie reesan allenast satte Sathan på Stoor Märit tuenne stoor horn, och dantzadhe medh henne utj stoor sahlen.

Lill Märit refererar, at gamble kiäringar, ähre liuss stakar i Blåkulla, ståendes på hufwudet på bordet, kläderne nedhom dhem, fötterne upp i taaket, hållandes reverenter dictum in membris genitalibus, såledhes den ene staaken effter den andre, uthet heela bordet, medhan hon kundhe see till dess ändhe, der alt blånadt war *etcetera*.

Förledin påskennatt, bekänner Lill Märit, hafue tagit Oluf Swenssons koo, och systren Stoor Märit tagit Länssmans Halfwar Swenssons koo och bägge folgdz åth till Blåkulla, [255v] släppandes koerne uthj en grässkitta, medh sadel och betzel på, och sedhan gångit till bordz, men rjdit heem emot ottan på bemälte koor, om morgonen hafwa bägge kooerne Oluff Swenssons och Halfwar Swenssons, stådt i fähuuset, och som en fisk skulfwit, der effter bägge stöerte till dödz, som äganderne sielfwe måste klagligen tillstå. Lill Märit frågadhes hwilken som åt henne sadladhe, seijandes, att när hon första gången lågh hooss Sathan, bekom hon af honom ett stoor horn, medh allehanda slagz färgor öfwerdragit, hwar utj war rödh swart och gröön smörielsse, och om juul och påske natt färdas opp uthi klockstaplarna, och skaffwit som bittit i klockan, och lagdt det i bemälte horn, sedhan mant Sathan fram tree reesor, och han framkommit medh sadlen och hielpt henne sadla på, Lill Märit sielff giordt 16. stycken trääpinnar . 4. stycken baakpå - 6. stycken frampå, och 6. under buuken, sländhes pinnerne fast medh en hammar, som Sathan den dhe Gammahl Erich kalla hafwer altjdh [*utelämnat ord: medh?*] sigh, så at koon blödher myckit af när pinnan inslås warandes itt qwarteer lång, tiocker som ett finger, och smaler fram.

När Lill Märit plägar släppa koon j fähuuset, så twättar hon af henne blodet, men holet synnes grant effter pinrumet; undhertjdhden plägar Sathan smöria koorna medh någon smörielsse af sitt egit hoorn, och heelas; men koorna stå om morgonen der effter och darra som fiskar, swäller bolnar effter holhen der pinnarne sutit hafwa, så at äganderne bekänna hafwa måst bemälte koor, medh stoor medymkan draga uthur sitt fähuuss, men natten emot millist böndagen, hafua begge desse Märit, tagit Per Toolssons koo om natten uthur fähuuset, sättiendhes en skugga i stellet, och bägge rjdit till Silliesdahlerne, der tagit en liten flicka, och Gertudh medh sigh och folgz åt till Blåkulla, men några dagar der effter dödde bemälte koo af deras hastige rjhdandhe. Denna Märit [256r] hafwer esomofftast warit åstadh, att hon intet grant minnes opräkna, undertjdhden på koor kalfwar och soopqwastar, huar aff tree [*lucka i texten*] som Lillmärit bekänner haar i hielrijdit, *nembligen* för Per Tolsson i Gunnarsgardhen en koo och en qwiga, och för Oluff Swensson en koo som äganderna bekänna; men hornet weet hon intet hwart det haar kommit, uthan förmeenar Sathan haar det igen tagit i sommars, som lagdt war under en granroot. *Etcetera*.

Denna Lill Märit bekänner att Stoor Märit har lärdt henne giöra pukor eller bähror, af alle slagz kluutar, och qwastlumner afskurne, och handknutar, der jempte ett stycke af handklädhe, läggiandhes dem tillhoopa uthj en bytta, litet watn och miölk utj; rörandes medh wänstra afwoga handhen ahnsöles, seijandes gammel Erich Sathan komma fram och hielpte röra uthj byttan, som och straxt haar wist sigh, sedhan språngh een uhr byttan, och rulladhe

som itt grått nyste, den Lill Märit bidit gå till Per Toolsson, Joen Joensson och Halfwar Swensson, der han ifrån dem haar heemburit miölk, smör, ost *etcetera* och miölkar sielff booskopen deras, bärandes det samptliga uthj sin bälgh eller buuk och när dhe wärka smör så stäär denne puuken på axlen, och gifuer från sigh uthur sinn buuk nedher uthj kiernan; Märit bekänner sigh och hafft dess uthan 7. stycken kärnor [*väl felskrivet för: bähror*] eller puukor till, som hon sielff giordt hafwer, och deras embete ähr, som förr ähr bekändt, bär heem ifrån dhe andra grannarne dijt dhe åstadh wiste blifwa. Denna Lill Märit bekänner och esomofftast miölkat på sådant sätt, nembligen satt en kniff uthj wäggesåtet, medh bandh öfwer skafftet afwugt på och hållit i bådhe änderna af bandet, och bidit Sathan låtit strijma miolk af bandänderne, då det begynte strijma, och kommit miolk af den koon han wällat nämpna, af grannernes boskap nembligen Halfwar Swenssons, Per Swenssons, Oluf Swenssons, Oluff [256v] Kielssons, och Pedher Tohlssons; samma beskaffenheet och konst haar och warit medh qwinfolken, dem kunnat miölka när hoon haar welat, nämbnandes före hwilken perssonen hon will, och på samma sätt strijmat miolk uthur dheras bröst, sådant ej offta giordt, lijkwähl kunnat tillförendhe, men nu neekar hon ej mehre kunna miölka, sedhan hon kom till bekännelsen; Lill Märit tillstäär hafwa förledin sommar, tillijka medh Stoor Märit och Gertrudh, gådt uthj Halfwar Swenss herberge, och dher medh Sathan uthtagit en brödhög en fåarbogh och nöötlåår, Satan bläst upp dören för dem, och låtit igen, Sathan och sielf förbenämpte maatwaror förddth till Blåkulla, men Halfwar neekar fuller ej kunna sakna, några saaker, som denne bekänner.

Denne Märit bekienner och, när hon för 2. åhr sedhan war tillijka medh Stoor Märit uthj Pehr Tohlssons gästebudh, har hon om natten rijdit på Per Tohlssons koo till Blåkulla, satt en skugga eller hambn i sitt ställe i giestebudet, som lijk war henne Märit sielf, så at dhe andra ej kunnat annat märkia, än Lill Märit skulle sielf tillstädhes wara. Hwilken Gertrudh bekänner Lill Märit, warit medh dhen onda anden befängdh och siuk, då hon sin skapnad ombytte, då dhe begge folgdes åt till Blåkulla, men der dhe andra hafwa förstådt, som Gertrudh bekänner, skurit af hennes bälte och kastat i eldhen, skulle intet annat qwart blifwit än bara kläderne. Oluff Joensson, Joen Skomakares sohn, på sitt 14.de åhr, bekänner nu omsidher sig hafwa effter bemälte sin faders Joen Skomakares tillskyndandhe fölgdt honom till Blåkulla, förste gången war han myckit lijtn, rijdandes på Per Tohlssons i Gunnarsgården koo, fadhren sielf sadladhe på in i stugun togh och satte Oluf baak om sigh, farandes up genom skorsteen, rumpen föråth och hufwudet effter, när dhe kommo fram till Blåkulla, släpte [257r] han koon i en gräässkitta, sedhan hafwer Sathan tagit fadhren, och satt honom till bordz, men denne Oluff i wråå, och hans namn ahntächnandes uthj en swart book, men intet skaar han honom i fingret, som dhe andra, gifwandhes honom smör brödh och ost som dricka, såsom och af Sathan bekommit en sadel, och horn, som fadhren förddhe åt Oluff tillbaka, men emot morgonen förddhes dhe tillbaka på samma koo.

Andre gången rijdit på en lima eller soopqwast, och sielff sadladhe på den han fick af Sathan förste gången han war dher, smöriandes på qwasten af bemäldte smöria som i hornet war, medh afwoga handhen, roopadhe åt Sathan 3. reesor; fahnen kom fram, föör migh till Blåkulla, då han framkom bar det till wägz opp genom skorstenen, stoor ändan föråth, och den lilla effter, samma gångh fölgdhe begge systrarna Stoor och Lill Märit till Blåkulla *etcetera*.

Oluff bekänner sigh ej så grant kunna minnas huru många gånger, han ther warit, undertijdhen rijdit på killingar, kalfwar och koor; tillstäär och, at fadhren haar giordt åt honom 3. stycken puukor eller bähror, som hafwa burit till honom miölk, smör ost *etcetera* från den gårdhen eller booskopen, han haar sendt dhem till hooss sine grannar der omkringh, hwilka som sagdt ähr bähra fram uthj sin buuk, och gifwa sedhan ifrån sigh uthj kiernan *eller* skåål eller någon bytta *etcetera*.

Oluff bekänner, at fadhren Joen Skomakare, haar honom lärdt miolcka, sättiendes knifwen i mossedraget, medh bandh kring om skafftet, anropandes fahnen 3. reesor, fanen kom fram och lätt strijma miölk uhr bandänderne, nämbandhes före hwars koo han will, den honom hälst behagat hafwer hornet bekänner Oluf tillijka med sadlen, haar Sathan tagit igen, det förwarrat i stallet under golfwet, men aldrih ridit något creatur till dödzt uthan alle lämbnat *etcetera*.

Tillfrågadhes Oluff, hwarföre han icke den 17. och 18. som den 19. septembris bekendhes sikh farit till Blåkulla, swarar, at fahnen sielff stodh baak om [257v] honom i tingzstugun uthj wråån och lissmadhe medh sikh, at han icke kundhe det bekänna, ehuruwähl han der till alfwarligen förmant war, hafwandes horn och rumpa, och lijka som annan klädebonadt och menniskeligh skapnadh på sikh, såsom och att Sathan undertijden stodh fram för hans fötter, inför tingzbordet, neder widh golfwet, och antecknadhes hanss hårdha neekandhe, uthj en swart book, och enär prästen taladhes medh honom, week han undan till wråån, men då Befallningzman examinerade honom stodh Sathan brede widh;

Frågadhes honom om icke någon mehr sågh Sathan skrympta i stugun, och med sikh lessma sadhe ingen annan kundhe honom see, än som tolfmannen Oluff Björsson, som i lijka konst förfahrin ähr, sådant wähl märkia kunne, och honom som tidigast påsågh *etcetera*.

Oluffz brodher Joen Joensson om 10. år gammahl, bekänner att fadren Joen Skomakare, har för 4. år sedhan, då han war 6. år gammahl tagit honom till sikh till Blåkulla, war så lijten, at han intet grant kundhe minnas, hwadh han reedh på, uthan det baar op genom skorstenen, när Joen kom dijt, rächte han Sathan wänstre handhen baaklängies, frågandes honom om han wille taga dienst, då han eij meehra wiste, uthan sadhe Ja, märkiandes honom medh knifwen på wenstre lillfingret, hwar af kom blodh och inskrefz hans namn, gifwandhes honom smör och brödh som andre och satte honom i wråån, när han skulle tädhan, fick han af Sathan horn med smörielse uthj, och en sadel, hwilke saaker fadhren Joen Skomakare giömbdt hafuer åt Joen, och fått desse fram när han skulle ridha till Blåkulla, men något för än som fadhren reeste till Serna och der skoor sydde, fick han åth Joen sitt horn igen; hafuer han undertijdhen ridit allena till Blåkulla, undhertijdhen fölgdt sin syster Stoor Märit baakpå [258r] medh henne sutit, brukandhes sin grannes Per Tohlssons koo på Åssen, ledt henne i stugun, smordt henne medh wänster afwuga handhen, och sådant medh Sathans tillhielp, slagit medh träpinnar sadlen fast baak och framman på koon, maant Sathan fram 3. reesor Sathan kommit, och sedhan satte sikh på, och burit till wäg op genom skorstenen, rumpan förre och hufwudet effter, effter waah[n]ligh färdt *etcetera*.

Denne bekänner och att fadren, medhan han lefdhes haar gifwit honom 3. puuker, som burit till honom, smör ost, kiött brödh *etcetera* uthj sin buuk, och sedhan när han igen kommit, satt på sine axlar, och gifwit sådant ifrån sikh fram utj skålar och på bordet *etcetera* wijsandhes dhem hwart han will, der insläpper uthj stugor och herberg, eij achtandess några lååss, och bär fram hwadh han kallar på *etcetera* bekänner och at Stoor Märit har altijdh warit der, så offta han har tijt kommit, och under tijdhen fölgz åth.

Desse syskon Lill Märit, Oluff och Joen bekänna fuller, at Satan hafuer nogh starck warit medh dhem, för än dhe kunne komma till någon bekännelse, och hootat fara illa medh dhem, dher dhe sikh eller andra oppenbara skola; men bekänna at Stoor Märit ähr medh Sathan hårdare behäftat, och starkare förbundh medh honom giordt, och längre warit i dienst, dhe fruchta, hoon seent eller aldrih kommer till bekännelsen; uthan dhe som unge ähre, eller gamble persohner, som Sathan längie tient hafwa och uthgamble ähre, widhare eij will hafwa qwar dhem, berättat desse, kunna förr bekänna sikh, men medh dhe, som till sin bästa ålder kombne äro, hafua stoor möda och beswähr att blifwa af medh Sathan *etcetera*.

Effter deses *nämbe* Lill Märitz, Oluff och Joen Jonssönners bekännelse, förestältes åter Stoor Märit Jonssdotter, o[c]h henne förelästes, huadh hennes köttzlige syskon, hafua så bådhe om sigh sielfwe, som om henne bekändt, huru många gånger hon [258v] der i Blåkulla haar warit, och fölgdz åth, och huru offta Lill Märit seedt henne boola medh Sathan, och sedhan medh honom dantzat då hon hadhe på sigh dhe stoor hornen? Hwilken korsadhe sigh ifrån detta, låtandes sigh icke det ringaste bekomma, uthan hårdeligen som förr enständigt neeker, föregifwandes syskonen liuga på sigh, och intet wetta hwadh dhe bekänna, och såledhes nu wijka ifrån Gud, och på en ondh wägh *etcetera*.

Desse syskon, öfwer hennes hårdnackenheet medh gråtandhe tårar uthbrusto, tagandes Stoor Märit i famb, bidiandhes henne för Jesu namn skuldh, hon skulle drifwa Satan ifrån sigh, och blifwa Gudz barn. Sammaledes modhren Gertrud Olufzdotter, som oberychtadt ähr, henne och af hiertat innerligen badh, ej längre medh sin onda framhårdelsse fortfahra, uthan heller komma in på rätta wägen; ehuruwähl Rätten som hennes köttzliga modher och samptlige syskon, medh onda som godha ordh, wahrningar och förmaningar hafua sigh ombeflijtat, att intahla denne Märit komma till en godh bekiännelse, men sådant Gudh bättre alt fåfängt, sammaledes och kyrkioheerdhen hafwer och esomofftast så publice, som på enslige rum och ställen haftt henne före till examen, och förhördt henne sine Christendoms stycken, hwilken fuller wackert lässer och swarar, men Gudh gifue någon frucht och nijtalskan wore om hennes siälz saligheet att förwänta, som doch till datum har myckit litet låtit sigh märkia.

Systemen Lill Märit öfwerlygadhe Stoor Märit, seijiandhes, än natten emot förledin påskedagh, kan du digh der ifrån undraga, att du icke reedh ihiel Länssemans Halfwar Swenssons koo, och sadhe sigh sielff ihielrijdha Oluf Swenssons koo till och från Blåkulla, hwilke om påskedagz morgonen skulfwe som en fisk, och der sadlen war medh pinnar fastslagen, rutnade [259r] holerne, och således några dagar effter beggie störte ihiel; till detta neekar Stoor Märit, oachtandes hwad starcke och krafftige skiäl henne till sielffwa saaken binda kan, hon lickwähl bär nej för sigh, och säger till Lill Märit, du weet ej hwadh du säger eller bekänner, Gudh nådhe tigh för *etcetera*.

Effter alfwarsam förmahningh till desse syskon förmante Befallningzman dhem bekänna och openbara dhe samme som der i Blåkulla wore fleera, som dhe kendhe föruthen deras syster Stor Märit, dhe bekendhe först at der war stoor myckinheet i hoopkommen, så att dhe intet kundhe see till bordsens ända, uthan som en blånadh eller möln war för dem, och heela bordet syntes, för dem så långt dhe kundhe see, wara full medh maat, ost smör brödh och kiött, men ingen annan maat der uppå, och sedhan godt humblat öhl; bekännandes sedhan allenast desse här i sochne Lillherrdahl känna, som dher i Blåkulla altidh wore (såsom och nästkommandhe julnatt 2. åhr sedhan, wore dhe och tillijka medh dhem och Stoor Märit, uthj Trundheims kyrkia, och drucket wijn heela natten, dherass huussbondhe Sathan burit spanstwiijn fram uthur källaren, sättiendhes alle sine hästar uthan för kyrkian, berättandes och att i kyrkian war så liust, brukandes samma liussstaakar som i Blåkulla *nämbiligen* som förr ähr sagdt gamble kiäringar stå på sine hufwudhen *etcetera*.

Elliest och betyga att deras wäg gemenligen ähr öfwer Trundheims kyrkiotorn, hwarest ändå [*ms: ända*] icke ähr wähl halfwäges, uthan drygare wästnordhan före till Blåkulla) desse namngifwa dhe *nembligen* föruthan systemen Stoor Märit Joensdotter Karin änckia på Äggien, ähr en af reedqwinnorna i Blåkulla, Påhl Olufz hustru Karin Biörsdotter sitter altidh till bordz, fördom tollfman Oluff [259v] Biörnson i Sunnåån om sine 62. åhr sitter frembst, Johannes Böret Brita Joenssdotter en gammahl pijga, Erich Swenssons hustru Per Nilss Anna

benämnd, sitter och till bordz, Annas syster Märith Perssdotter en gammal pijga, flera wetta dhe eij angiffwa; uthan förmena, der system Stoor Märith, skulle komma till bekännelssen, som längre haar warit i lagh medh dem, skulle hon icke allenast bättre känna dhem, uthan och fleere här i sochnen opnämna i andra sochnar här uthj Herriådahlerne, icke twiflandes ähr att angiffwa *etcetera*.

Denn 1. octobris 1668.

Änkian Karin på Äggien en *gammal* qwinna den Lill Märith Oluf och Joen berätta, wara reedqwinna i Blåkulla, som frambär och aftager maat på bordet, förestältes och alfwarligen förmantes bekänna sanningen, på hwadh tijdh hon kom först tijt, huru offta hon dher warit *etcetera*? hwilken effter wahnligt sätt alldeles neekar, fördenskull inhadhes syskonen, som till bekännelssen komne ähro, och henne fulltygadhe, seedt icke allenast i Trundheems kyrkia, uthan och städse ähr i Blåkulla, men hon stadigt neekar, seijandes frijwilligt, Gudh nåde migh hwadh för grannar iagh haar, dhe hafua nu snart för 17. år sedhan uthroopat mig för en trullkohna, kiäre tagh och gör af migh huadh i willien, iagh haar eij längre lust at leffwa här på jorden, allenast dhe wille hafua omsorgh för min dotter.

Befallningzman frågadhe henne, huarföre hon uthbrister sådana ordh, medh mindhre hon saker och förfarin wore uthj denna diefwulska trulldombzkonsten? Suaradhe inständigt ingen trulldom kunna eller afwetta, eij heller någon sin warit till Blåkulla, uthan hafwer ellaka grannar, och således icke [260r] längre will leffwa, uthan begierer göra af medh sigh huarest dhe helst willia så wille hon gifwa sigh till fridz : Tolffmännen som allmogen betyga, at det ähr fuller sandt, som Karin sielf bekänner, warit esomofftast uthroopat och misstänckt för en trullkohna, men till sielfwe gierningen wetta dhe eij *etcetera*.

Karin Biörsdotter Pål Oluffsons hustru, en meedålders qwinna på samma sätt inkalladhes och tillfrågadhes, om hon hadhe warit medh desse syskon, som till bekännelssen kombne ähre till Blåkulla? Swaradhe alldeles nej; men Lill Märith, Oluff och Joen betyga, altijdh seedt denne Pål Karin, warit i Blåkulla, så offta dhe dijt reest hafua, men hon neekar; hennes mann Pål Olufson frågadhes, om han icke haar seedt eller något teckn kunna märkt, hustrun warit borta ifrån honom om nätterne, besynnerligh moot midsommars eller juhlnättren? Men han neekar; hennes man Pål Olufson begieradhe få gå i borgen för sin hustru at hon intet skulle fånglas, men der hoos öfwer liudt uthan någon tillfrågan sadhe, iagh kan då fuller gå i löffte för henne, at wara tillstädes, när påfordras; men intet swär iagh henne frij, för denne konsten, och min siähl till helfwetis; frågades fördenskull denne Pål Olufson så publice i tingzstugun, som elliest hemligen i länssmansgårdhen om han icke wiste någon trulldombz last med sin hustru? Swaradhe fuller eij något ondt medh henne afwetta, allenast när hon ryctbar bleff hon tillijka medh sine barn honom högeligen bådo, skulle frija henne från fångelsset, annat swar kan man för denne gången af honom eij bekomma, ehuruwähl, något der på arbetadhes. Men een deel af tolffmännen betyga fuller, hafua hördt glunckas om denne Pål Karin, och någon misstancka hafwa, men icke så uppenbarlige skähl framdraga kunna, som henne öfwerlyga kunna *etcetera*. [260v]

Fordom tolfmannen Oluff Biörsson om sine 62. år, neekar, och eenständigt, medh sin förbemälte syster Karin Biörsdatter, oachtandes at desse trenne syskon, som till bekännelssen kombne ähro, dem öfwerlyga seedt, och i synnerheet denne Oluff Biörsson sutit frembst näst Sathan, uthj högsätet i Blåkulla, men han ändå neekar, såsom dhe andhra, tolfmännen fuller det betyga, att denna Oluff Biörses, som Karins modher, medhan hon lefdhe war en berychtat trullkona, och stoor misstankar fölle på henne, men dhe dierfdhes eij sådant angiffwa, för rädhoga skull, fruchtandes och att barnen ähre föga bättre, bådh uthj affecterna som anseendhe, men till sielfwe gierningen haar eij stoort hörtz af denne Oluf Biörsson *etcetera*.

Dhe fremmandhe personerna ifrån Elfwedahlen, som till bekännelssen kombne ähre, Gertrudh och Anna Olufzdåtter, betyga, eij så grandt och förwist kunna känna denna Oluff Börsson igen, effter sådane gubbar så många ähre, som gå och luuta sigh som han, sammaledes och om dhe andra gamla qwinnorne, så många och otalige ähre, at dhe eij så förwist, kunna dhen igen känna, lijkwähl icke aldeles neeka sådana dher seedt, och i Blåkulla warit och tilhållit *etcetera*.

Johannis Böret eller Brijta Johansdotter en gammahl pijga tillijka medh Erich Swenssons hustru, dhen dhe kalla Per Nilsses Anna, och hennes syster, Märit Persdotter een medålders pijga, förestältes, doch seerskildt examinerades hwilka effter gamla wahnar, korssa sigh, aldrih seedt Blåkulla, mindre der någonsin warit, eller någon trullkonst afwetta; men desse 3. pehrsoner Lill Märit Oluf och Joen som till bekännelssen kombne ähre, fast och stadigt påståår, desse gamle pijgor och Per Nilss Anna, granneligen känna och dhem seedt i Blåkulla, [261r] sittiandes alla till bordz; men om desse så föregiffwe fuller tolfmännerne, intet något ondt hafwa hördt om, förr än aff desse bemälte 3. ne syskon, lijkwähl uppå tillfrågan ingenthera af desse berychtadhe perssoner, myckit mindre the andra, willia dhe eller lagligen kunna wärja, hälst emedhan den bäfwan och rädhogan på desses grannar ähr påkommen, att der någon af desse trullpackor, skulle unsagdt dem något ondt, förmedelst undertijdhen theres tråtor och hootelsser, och sedhan esomofftast, dhem wederfaritz och mist någre creatur, häst eller koor *etcetera*.

Så fördrista dhe sig ändå icke sådana trullpack, någon gångh tilltähla, uthan heller lijdha dhe sielfwe skadhän, än dhe sådane angifwa eller uppenbara wehle; hwar aff een part aff allmogen, sigh nu omsidher högeligen beklaga, bor[t]mist i desse framledne ähr, stoor myckenheet aff boskap, hästar och små creatur dher dhe om afftonen eller morgonen stå i fähuuset, eller gå uthe på marken, och ähre heelfriska, men straxt effter blefne omstörte till död; på somblige huudhar hafua dhe intet kunnat see nogon wanck, och lythe, men på somblige koor eller qwige huudhar, ähre och synes många åtskillige hohl på, hwarest granneligen har syntz hurulundha sadhlen har medh pinnar warit fastslagen, som allmogens insinuerade specification och förteckningh (allenast i denne Lillherdahl sochn) *Littera B.* mehr än nogsampt uthwijser och här hoos medhföllier.

Så emedhan denna ringa Rätten intet kan förmå, komma Stoor Märit Joensdotter till någon sann bekännelse, euruwähl der på största flijt så af andeliga som werldzliga anlagdt ähr, men Gudh bättre alt fåfängt; oachtandes dhe starke och krafftige skiäl henne tillbiudes, först warit Gertrudh Swensdotters läremesterinna, som Älfwedahls ransaachningen *Littera A.* och Gertrudh dess uthan mundtligen öfwertygar; 2. Sedhan igen kännes Stoor Märit icke allenast aff Anna Oluffzdotter ifrån Elfwedahlen, [261v] iblandh sex andre framstälte perssoner, dhe hon aldrih tillförendhe seedt förr här på jordhen eller warit här i Lillhärdahln uthan allenast seedt henne i Blåkulla. 3. Uthan och öfwertyges Stoor Märit af 3. sine köttzlige syskon, Lill Märit Oluff och Joen, som till bekännelssen kombne ähre, warit många gånger i sällskap medh dhem, rijdit iheel Per Tohlssons och Halfwar Swenssons koor, till och från Blåkulla. 4. der sammastädes aff Lill Märit öfertyges, bohlat 5. reesor medh Sathan, desslikest Gertrudh och Anna det samma betyga, men Stoor Märit ändå neekar. 5. Synnes än litet ärr i hennes wänstre lillfinger, dher Sathan henne som dhe andra märckt hafuer, då dhe första gången tijt kommo, allenast till det, 6te bekänner sig kunna läsa i salt och boota för trollskott; hwarföre för offwantaldhe skiähl skull, kan denna ringa Rätten Stoor Märit icke ifrån lijfzstraffet befrija, uthan saaker wara till dödhen effter Sweriges Lagh 15.de 13.de och 6.te capitlen Högmåhlbalcken *Landzlagen* och Westeråhss Stadgan om signalsser, såsom och effter Gudz Lagh Exodus 22. v. 18. Leviticus 20: v. 27 Micha 5. v. 12.

Sammaledes och hennes syskon Lill Märit, Oluff och Joen som till bekännelssen kombne ähre, till döden dömes effter offwanbemälte capitlen uthj Gudz och Sweriges Lagh *etcetera*.

Och emedhan som desse tree syskon, fuller fast och enständigt påståå desse närskrefne 6. persohner, Karin på Äggien Påhls Karin, Oluf Biörsson, Johannes Böret, Per Nilsses Anna, och systren Märidt Persdotter, ögonskeenligen seedt i Blåkulla, och i Trundheems kyrkia; men dhe der emoot effter seedwanan, bähra enständigt nej för sigh, inga eedzgierdzmän kunna dhe j sochnen bekomma, ej heller tolfften dhem uppå tillfrågan ifrån detta rychte och misstanckar befrija eller wäria kunna, [262r] helst emedhan när mannen sielf ej kan swäria sin hustru frij, som offwanbemält ähr om den 6.te persohnen; och des uthan uthwijser eendels allmogens specification *Littera B.* på den myckla booskapen dhe i desse åhren uthj hastigheet, bortmist hafua, och måste medh [*ms: medh medh*] största förundran, der emot ehrfahra, huru desse beryctadhe persohner, medh större lycka begåfwadhe ähro.

Fördenskull hoos den Högloflige Konglige Hoffrätten, på det underdåhn ödmiukligaste, om en nådgunstigh underwijssningh anhålles huru medh detta partij rätteligen böhr procederas. Der tillåteligit wore medh dhem så wijdha dröya, till dess Högloflige Konglige Hoffrättens resolution och domb öfwer Stoor Märit kommandhes wardher, då ej tuiflandhes hon ej allenast till bekiennelssen komma kunna, uthan och dhe andra ähn wijdare medh starcka skiähl fulltyga kunna, såsom och dhe öffrige här i Herriedahlen, [(]som Gudh bättre alt för många ännu finnas kan) oppenbara.

Heemställes alt derföre denne ransachningh och doomb, uthi all som största underdånigh ödmiukheet, till denna Högberömlige Konglige Hoffrättens nådige resolution och högwijse betänckiandhe.

Ting 17 - 18 september 1668

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätt AI:6, fol. 266v - 269v, ÖLA.

Första sidorna av protokollet skadade med avsevärda textförluster. I återgivandet av protokollet här nedan, fr. o. m. punkt 1 till 8, har jag låtit originalets text stå oredigerad, så att varje återgiven textrad motsvarar originalets textrad. Detta för att man tydligare ska få en bild av textförlusternas omfattning och läge.

Anno 1668. den 17. och 18. septembris, höltz laga tingh i Lillherriedahl, närwarandes Befallningzman wälachtad Oluff Person Ström och Nämnden.

Oluff Joensson Sunnan åån
Per Jonsson i Kyrkiobyen
Biörn Rolfson i Orrmo.
Per Swensson i Kyrkiebyn.
Oluf Olufson Östansjön.
Jönss Anderson på Åssen.

Swen Person på Åssen.
Ingebrecht Jonsson *ibidem*
Swen Rolfson *ibidem*
Andhers Olufsson Skrub.
Joen Knutzon i Kyrkiobyen.
Rolf Joensson i Olingdahl.

1. Dato offwerwägades och afsadhes, at dhe penningar som Knut Larsson i Trundheem haar inlagdt uthj Andhers Larssons gård j Kyrkiebyen till 58. riksdaler skohla stå in sequestro till credito-[rer]nas vidare sammankomst och Befallningzmans her på gifne [ ]ningh framtees, när dhe erläggias skohle.

2. [ ] Halfwar Swensson föredrager huru såsom undan
 [ ] hr för 7 eller 8. åhr sedhan bortpantat till Erich
 [ ] slotter nembligen myrslotter 10. riksdaler och åker-
 [riksdale]r hwar af länssman som gårdhen för 233. riksdaler.
 [ ] Ragnil, hafuer, der af Cronones uth-
 [bemäl]te slott från gårdhen så långan tijdh
 [ ]t bemälte Erich Persson i Kyrkio-
 [byen m]idfastodagh annamman-
 [ ] komma undher huf-
 [Oluf Mårtensson een
 [ ]].

[3.]l ålderstigen piga
 [ ] aff Rätten slutit,
 [ ] Larsson skohla [fol.267r]
 födha och skiöta henne hwar sin tridie månadh eller wecka så
 länge hon leffwer, och hon sielff brukar sin jordhepart 1 trögz uth-
 sädhe och 1½ lass äng i lijfstijdh; men sedhan skahl Oluf Jönson
 effter mätismanna ordom bemälte hennes arffalne jordepart
 inlösa till hemmanet igen han besitter och komma låta under
 [s]itt mantahl igen, der det hafwer warit, doch skohla dhe alfwar-
 ligen förmante wara, intet annat sig förehålla emot henne Mä-
 rit, än dhe ansvara kunna för Gudh och hwar erligh man. *Etcetera.*

4. Dhe 8. specie riksdaler som Halfwar Jonsson i Bräcke hafuer assignerat
 Befallningzman Wählbetrodde Oluff Person Ström hoos sin modher,
 hustru Ragnil på Rössgårdhen, eller länssman Halfwar Swensson som
 gårdhen i pant hafuer för 233. riksdaler, at betahlas och afreknas
 böhra på 10½ riksdaler som änn innestå i Rössgårdhen och Halfwar
 Jonsson prätenderar som godhe män dher öfwer warit, wett[ ]
 rätta, hwilke bemälte 8. specie riksdaler Länssman Herr Befall[ningzman]
 contenterar emot wederbörligit quittantz. Men[ ]
 riksdaler på desse 10½ riksdaler antager Halfwar Sw[ensson]
 betahlningh på en oxe som kostar 6½ riksdaler dh[ ]
 köpslagat hafua och restera.

5. Den jordepart eller åker länssmann Hal[fwar Swensson]
 Ragnil Olufzdotter j Rössgårdhen uthj si[ ]
 förundt, missunner han ännu icke [ ]
 effter Gunnmuns dagar, sk[ ]
 [ ]gen, och tyckia arfwing[ ]
 [ ]länthe penningarna 263. r[iksdaler]
 [ ]ch dher något öfwer [ ]

[6.] Alldenstundh Jön[s]
 sielff tillstår [ ]
 haar för rundh[ ] [fol.267v]
 Persson på Åssen 2.^{ne} små ängier, det ena Anrådängie för 6.
 riksdaler och det andra Brooröängie för 3. riksdaler hwilke Biörn Rolf-

son i Orrmo förmehnar sig närmare wara och præferentzen hafua, som dher till bördigh ähr, än som dhe till oskyldh skulle komma.

Hwarföre pröfwadhe Rätten det [*ms: den*] skiäligt wara, att Biörn Rolfson ähr berättigat till desse *bemälte* ängier at inlösa, och tillställa Jöns Andersson så många *penningar* som dhe uthsattes före uthj samma myndt sort, emot tillbor[*l*]igit quittantz; men i fall, der wederböranden Joen Olufson, medh tijdhen mächtar *bemälte* ängier sielf inlösa under sin gårdh igen, så stäär honom opet och fritt låff haar dher till.

7. Emedhan som Per Persson Nordanhåån eij sigh undraga kan, hafwa uthi undherpant en jordepart till itt trögz uthsädhe som
[ ]dh sedhan kommit ähr, från Olufz Perssons hemman i Täll-
[åssen] 5. *riksdaler* hwilken part Oluf Person nu lengre eij kan
[he]mman mista, uthan för sine egna *penningar* igenlösa
[Hw]arföre erkendhe Rätten skiäligt, Sweriges Lagh
[j]orde *balken Landzlagen* lijkämtigt wara, at Oluf Persson för
[s]kiähl skuldh, berättigat ähr *bemälte* jordepart un-
[der]an igenlösa för så många *penningar* som den
[fas]to dagh at erläggias. Hwar effter
[s]kildhe.

[8.]sochnens wägnar sigh högl:
[Jön]ss Erichson i Skoug Erich
[ ] hammar hafua esom-
[oftast]t wattn från sochne-
[ ] tijdhen lijdh stoor
[ ]drat, af åldher
[ ]rdher *alfwarligen* [*fol. 268r*]
formantes, widh straff tillgiörandes, eij här effter, eller vidare wara dhem något till förfångh eller præjuditz medh sine smidie dammar, widh 40. *marker silfwermynt* straff tillgiörandes, effter Sweriges Lag och Konungh Carls *den 9.* huussordningens 29. artikel.

9. Trädde för Rätten beskiedeligh danneman Joen Knutzon i Kyrkiobyn, begiärandes kunna effterlåtit blifwa få lösa een tridiepart, som från hans hemman, han åboor, till itt annat, nu der Jöns Erichsons j Skougen hemman som en tijdh bort åth inräknadt warit ehuruwähl dhet tillförene och undher en rök och mantahl tillsamman warit hafuer, och Joen Knutzon dessuthan Cronones uthlagor för heela hemmanet uthgiöra måste, och den andra tridieparten af jordhen brukar, medh all der till underliggiendhe skough och nyttigheeter, tillbiudandes Jöns Erichson lössn för sin tridiepart, effter godhe mäns wärdering, denne tridiepart till sine 2. dehler bekomma.

Så emedhan sådant icke sträffwer emot Sweriges Lagh, om jordadehlo, uthan dhen mäst äger i by, den andra tillåtes uthlössa medh *penningar* som mindre äger. Hwarföre erkendhe Rätten skiäligt för ofwantaldhe skiähl skuldh, at Joen Knutzon ähr berättigat *bemälte* 3.^{die} part till sine 2. dehler j hemmanet inlösa medh der underliggiandhe skoug och nyttigheeter och derföre så myckla *penningar* uthgifua effter 6. mätismanna ordom, 3 å hwartera sidan som parterna emillan kunne jämka, och sådant tillföllie af *bemälde Sweriges Lagh* som Konglige ordinantien af Calmare Stadgan 22. och 25. articklens innehåldh.

10. Oluff Biörnson j Sunnanåån, trädde för Rätten, presenterandes en trowärdigh lagbudin kiöpeskrifft, hwar medh bewisandes huruledhes han lagligen hafuer kiöpt och sigh tillhandlat een jordepart i Sunnanåån Södher på Äggien, af Simon Jonsson *ibidem* för 100. riksdaler af hwilke *penningar* Simon sielff allenast bekom 25. riksdaler för sin bördz rättigheet och rätta odels afträdhede, dhe öfrige penningarne till 75. riksdaler hafue Simons sahlige föräldrar dee[ll]s sielfwa opburit [268v] deals och, dher med ähre panterne af åtskillige inlöste, som från *bemälte* jordepart i Äggien hafwa i långan tijdh warit bortpantadhe, men nu tillhoopa komne ähre undher *bemälte* hemman, dher dhe förr undherlegat hafua. Så emedhan Simon Jonsson *etcetera*.

11. Länsman Halfwar Swensson opbiudher itt panteängie för 32 riksdaler af Pehr Tohlson i hendher wara pantsatt, första gången wedherbörandhen till återlössen.

12. Alldenstundh Erich Swensson och Per Gundmundson hafwa förledit åhr, effter denne Rättens domb ehrlagt till Per Oluffson i Backe 18. riksdaler för hans oprättadhe fäbowall in på skogz ägandens Erich Swensons ägor på Hästässen effter mätismanna ordom, och sedhan der ifrån skulle afträdhede; men nu förmehnar Pedher Olufson sigh hafwa tillståndh at opbruka den gamle fäbowahl, som widh pass $\frac{1}{2}$ mijl der från belägen åhr, men i betrachtande af den twist som dhem emillan förorsakas kan, i det at Per Olufson intet kan dher förblifwa, medh mindre han kommer på Erich Swensons skough, och dess nyttigheete brukar och nyttiar, skogzäganden till stoort mehn præjuditz och förfångh, hwar af en stoor oreda parterna emillan opwexa kan.

Hwarföre erkendhe Rätten skiäligt att Per Olufson skahl der ifrån afträdhede och låta Erich Swensson och Per Gundmundson den obehindrat nyttia och bruka, helst emedhan han Per Olufson ingen skough dher ägandhe åhr som tolfmän betyga.

13. Afsadhes att Oluf Person och Oluf Olufson j Östansiön, medh sine lagzmän och ägare till Mölingznäset, skohla dhedt behålla oqwald effter synemännernes Oluf i Stenåssens, Joen Knutsons och Jöns Andersons inlagdhe bewijss, och Oluf Joensson Sunnanåån medh sine interessenter komma icke vidare in på *bemälte* Mölingznäset, än till elfwen som emillan Oluf Jonssons skoug, Muhlingdahl *benämbd* löper och detta Mölingznäset, doch behålle [269r] dhe dher sammastedhes sine uhrminnes äng och myrslotter som fordom warit hafwer, och till den ändhe kan hwartera parten taga tre godhe män å hwar sida, som det gamla afstakar; men det nya, gånge till skogzägorne igen, undantagandess det som uth med dhe gamla ängien uprögt åhr. Fäbowallen dher ligger må fuller Oluff Jönsson effter sin undfångne systerpart af Simon Roggieson behålla. Men Joen Oluffson och Keel Oluffzon schola afträda, och detta effter Keel Keelssons och Per Oluffsons i begges, medh handh å book, bewitnande, at Oluff Jonssons förmän på laga tingh emedhan dhe lågo undher det danskes regemente ifrån *bemälte* Möhlingznäset afsade, undantagandes som sagt åhr, gamle uhrminnes slotterne.

14. Effter saaksens noga öfwerlägiandhe och Rättens gottfinnandhe afsadhes, emillan Oluff Jönsson i Sunnanåå å samptlige sine lagzmänns kiärandhe till Biörn Rolffzon och hans lagzmän på Fogelskough, hwar på Oluff Jönsson prætenderar effter itt gammalt pergamentz breff, en halff skougz part få behålla, som doch uthj breffwet kallass Mölingdahl, och denne Mölingdahlen berättas aff synemännerne Oluff i Steenåssen, Joen Knutzon och Jöns Andersson wara dhen skougen som Oluff Jonsson allareedha innehaffwer och ligger in till Muhlingznäss älfwen; harföre erkendhe Rätten skiäligt at Oluf Jonsson skahl aldrigh wara på *bemälte* Fugelskough mehra kiära, uthan den aldeles afträdhede, som för 2. åhr sedhan af 6. man öfwerenades af parterne bewilliat och samptyckt åhr.

15. Trädde för Rätten beskiedelige danneman Oluff Biörnson Sunnanåån præresenterandes en trowärdigh lagbudin och lagståndin arfföreningz skriff medh sine bröder Jöns och Swen Biörnsöner samt systren Märít Biörnsdåtter, som daterat [269v] och gifwin ähr uthj Lillherriedhals länssmansgårdh den 14. *novembris* 1652. af trowärdige danne-män Oluff Jöns-son och Erich Swensson Sunnanåån, och af då warande Befallningzman Wählbetrodde Nilss Larsson Wargh på *bemälte* tijdh skriffwin som verificerat, hwaruthinnan dhe betyga sigh hafwa warit tillstädes och hördt at deres granne Månss som på then tijdhen lefdhe och Oluff Biörsson [*ms har: söner*] hafua fullkombligen uthlöst sine bröder Jöns och Swen Biörns söner medh penningar och wärde för deras arfzpart effter sine föräldrar så i löst som fasta fädherne uthj alles deres fadhers gårdh j Sunnanåå, och hwartera brodren hafwa gifuit och förlängst hafua betalt 20. *riksdaler*. Sammaledes systren Märít Biörnsdotter uthbekommit 10. *riksdaler* för sitt arffalne lösa som fasta fädherne j *bemälte* Sunnanåå, belöpanades summan tillhoopa femtijo *riksdaler* som offwan*bemälte* skriff och attest klarligen demonstrerer och uthwisar. Så emedan desse *etcetera*.

Ting 17 september 1669

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätt vol. A I:7, fol. 121v - 122v, ÖLA, samt Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e.: 3150, fol. 736v - 737v, RA.

Lillherrdahlens Ting Lagh den 17. september Anno 1669.
Närwarandes Befallningzman Wällachtatt Oloff Pährsson Ströhm.

Nämnden:

Oloff Jönsson j Sunnan åhn,	Pähr Oloffsson j Backen <i>etcetera</i>
Pähr Jonsson j Kyrkiebyn,	Biörn Rolfsson j Orrmo,
Oluff Olsson j Östansiöön,	Engebregt Jonsson i Kyrkebyn,
Jon Knusson j Kyrkiebyn,	Swän Rolfsson j Orrmo,
Anders Olofsson j Kyrkebyn,	Rolf Jonsson j Olingzdahl,
Jöns Andersson på Åssen,	Jöns Swensson j Kyrkiebyn.

Dato publicerades hans Kongl: Maj:ttis och Rikz Rådz breff [122r] och resolution om Lagmans och Heradzhöfdingens päningarnes ehrlägiande, aff hwerio rök, såsom och ländzman förmantes ländzman hafwa richtig röökkelängdh ferdigh, dereffter desse päningar skole clarerade blifwa *etcetera*.

1. Tollffman [*ms har: Tolffmän*] Päder Oloffsson j Backe, berättar om deth Siögarberget, som omtwijstades j Swegh och Ängioms [*ren. korrektare: Äggioms*] by; sålunda, att hans fader, Oloff Jönsson war tillbudit aff Erich Oloffsson j Äggiom, *bemälte* Siögarbergh att inlössa, men effter det ej lågh honom till lagz, skiöte han ej föga om, uthan [*här följer i ren.: cederade sådant, dethsamma säger Pehr Oluffsson sigh minnas*] warit wid pass 40 år sedan, såsom och att Erich Oluffsson hade pantebreff derpå, som han då bekände; desslijkst betygar och Tohl Oloffsson j Hällen, att han och det samma hafwer hördt, aff Pähr Oluffssonz fader Oluff Jönsson, att *bemälte* Siögarbergh har kommit ifrån hans gårdh, till Erich Oloffsson j Äggiom *etcetera*.

2. Ländzman Hallfwer Swensson, opbiuder Rössgården förste gången nästom frändom till återlösen, den han j pantt hafwer aff hustru Rangnill Oloffzdotter in alles för 133 riksdaler för uthen någre panteslåtter, han till gården inlöst hafwer, så att summan ähr 26½ riksdaler. Nock låter han opbiuda, Näässängie panttsatt aff Pehr Tohlsson för 32 riksdaler förste gången, wederböranden till återlösen *etcetera*. [122v]

3. Stigh Oloffsson som för detta tillhållit wid Ählsiögarne [*ren. korrektare: Ählsiögerne*]; och Swän Rolfson j Orrmo hafwer lagligen stembdt honom, igenomländzman Hallfwer Swensson, men ej comparerat, saaker till 3 marker silfwermyntt för swarslössa, som honom förfångh giordt på hans slott ägor, och saken ståå öppen till näste tingh *etcetera*.

Dessuthen och till een annan saak för skullfordran, ähr han tingzstembder, hwillcken han ej godhwiligen betalla will, mindre på tinget swara, saaker för sin tresko 3 marker silfwermyntt.

4. J lijka måto och Erich Pährsson, som icke hafwer infunnit sigh effter länsmans stembning, uthan håller sig undan hooss Stig Oloffsson, och icke will betalla till Hallfwar j Ransiö effter sin huussbondes skrifwelsse dhe 37 riksdaler för een salt kiettel, saaker till 3 marker silfwermyntt *etcetera*.

Ting 19 september 1670

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätt vol. A I:7, fol. 222v - 224r, ÖLA.

Lill Heriedahl den 19. septembris 1670.

Närwarande Befallningzman Wälbetrodde Oluf Persson Ströhm, och Nämnden *etcetera*.

Oluf Jönsson Sunnan åhn,
Pehr Jonsson j Kyrkiobyn,
Pehr Swänsson j Kyrkiobyn,
Swän Rolfsson j Orrmo,
Oluf Olufsson j Östansiöhn,
Jöns Andersson på Åssen,

Biörn Rolfsson i Orrmo *etcetera*.
Swen Pehrsson på Åssen,
Engbrecht Jonsson *ibidem*,
Anders Olufsson j Kyrkiobyn,
Jon Knutzon *ibidem*,
Rolf Jönsson Oljngdahl *etcetera*.

1. Wördige och wällärde Herr Oluf Unæus, vice Pastor in Swegh, tillicka med ländzmannen Halfwar Swänsson j Lill Heriedahl angåfwo, det 3^{ne} stycken perssoner wore anbefalte boda [223r] församlingen till Gudz tiensten söndagen för pingesdagen nembligen Jöns Persson j Backe, Swän Erichsson Sunnanåhn, och Halfwar Mårtensson, som på bemälte dagh hafwa drukit medan folket wore j kyrkian, och j synnerheet Swän Erichsson som skulle boda orrmofolket men sådant dher ofwan på försummat, föregifwandes tijt sändt en piga, och ej framkommit, desse föregifwas fuller warit alla 3. från kyrkian af orsack at Swän Erichson föll af hästen j älfwen och således folgdt honom tillbaka effter han wåter blef, men Swän Erichssons fader gådt j kyrkian och Swän ej folgdt medh, uthan som han bekänner hafft öhl för sig sielf och gifwit sine cammerater een skåhl öhl, och ej mehra, men såsom dheras be-kännelsse pröfwat ej sann wara, at alla blefwo druckna af en skåhl öhl, uthan måtte flera taga till lijfz, fadren kommit till kyrkian, men sonen icke, som hästen brukade, hwarföre kunne desse drängier 3^{ne} stycken icke befrijas från sabbatz brottetz 8. artikel til hwar sine 5. daler

silfwermyntt hwartera, hwar medh dhe för denne gången förskontes helst emedan dhe afbedia sin brodt för sin fattigdomb, och uthlåfwade boott och bättringh *etcetera*.

2. Wördige och wällärde Herr Oluf Unæus anklagade en ung person Erich Olufsson j Sunnanåhn, som tienar hoss tolfman Engebrecht Jonsson, som hafwer förledit juhletijdh 1669 illa sig anstält utj Oluf Perssons j Stenåhs giästebudh, slagit j bordet för vice pastore, då han har klappat liudh, och honom illa wahnhedrat, som hwarior och enom mychet misshageligt och olijdeligit har fallit, och ehuru wäll een sådan borde medh rätta anses effter prästernes [*ms: perästernes*] privilegier och 31 *capitlet Kongz Balken Landz Lagen* men såsom Herr Oluf för denne gången beder för Erich Olufsson hans brodt måtte lindras, effter han nu bedz före, häreffter sigh bättra, alt så förskontes han med 8 daghars fängelsse, oppå Kongl. Majj:ttz Nådige behagh, effter han inga *penningar* hade att plichta medh *etcetera*.

3. Ländzman Halfwar Swänsson alfwarligen förmanthes, widh laga straff tilgiörandes utj rätten tijd förordna wissa [223v] och beskiedelige tijande rächnare, som rätt profwa tijande skylerne ett bandh af hwartehra, huru högdt dhe giöra uthj Cronones måhl, på sådant sätt, at tijande rächnaren kan på laga tingh afläggia sin laga eedh, för summe någon skall derfor *lagligen* straffas; och til den ända publicerades Kongl. Majj:ttz Placat, alfwarligen dher effter sig hålla och rätta, derforre tijanderächnare aflade sin ämbetzedh troligen j sitt embete ehrtehr, at dhe kunne derforre rätteligen ansvara *etcetera*.

4. Befallningzman alfwarligen förmanthe almogen, dhe samma som erläggia til Cronan sin tijande ostt, det dhe förmahna sine qwinfolck salta sin tijande ost, och icke som härtil skedt ähr längre sådant försumma, blifwer någon ther effter dhertil öffwertygat skall derforre *lagligen* plichta såsom för annan flärdh, effter 2 *capitlet Kiöpmula balken Landz Lagen etcetera*.

5. Stijg Olufsson anklagade Erich Olufsson på Åssen hafwa stulit från honom 12 marker smöhr och en ost på sex marker tilhopa för en *daler silfwermyntt* hwilket han nu tilståår, och uthlåfwade förlijka måhlsäganden, derforre sakfältess för snattarboot 3 marker *silfwermyntt* effter 11. *Capitlet Tiufbalken Landz Lagen* derforre han för denne gången förskontes, helst emedan han uthlåfwade bättringh, och första gången sigh försedt *etcetera*.

6. Allmogen förhöltz dhe odugelige wägar at bebyggia, emillan Swegh och Lillheriedahl effter Kongl. Majj:ttz och Hans Excellenttz Gouverneurens ankombne resolution om wägbggningar, dhär effter ställa sigh til rättelsse, och dher dhe sådant för summa skolla dhe dherfore alfwarligen androm till exempel arbitraliter plichta, som åthskillige förmahningar från det ena tinget till det andra eij achta *etcetera*. [224r]

7. Saken emillan Oluf Biörsson och Oluf Jonsson Sunnanåhn angående *gamla* brefwet lydande på Mölingz skough, bägge förmehna sigh berättigade wara *bemälte* pergamentz breff wara sitt och des lydelsse åthniuta; men såsom inga wittnen wore för handen, dy pålades ländz och tolfmän härom ransaka, och gifwa å näste laga tingh sin skriffteliga relation, hwilken meed rätta bör *bemälte* breff niuta, antingen bägge eller entera, will Rätten sedan gifwa sitt betenckiande *etcetera*.

8. Halfwar Swänsson ländzman opbödh Rössgården andra gången wederböranderne till återlösn *etcetera*.

9. Wördige och wällärde Herr Oluf Unæus, låter opbiuda första gången Erich Olufssons j Åhs uthgifne obligation lydande på 28 3/4 riksdaler wederböranden til återlösn, dock utj under pant åhr bemälte systerpart Herr Oluf til säkerheet fram för andra creditorer pantsatt *etcetera*.

10. Erich Olufsons syytningz skriffit opbödz förste gången nästom frändom och slächt till syytningz, men alla parterna ej til städes ähre, skohla comparera å näste laga tingh och gifwa Erich Olufsson sitt swar. Angående een smidia Erich Olufsson sin halfdehl har cederat sin systerson Jöns Mattzon, til ägendomb, så erkändes det godt, effter ingen här på klandrade *etcetera*.

Ting 4 oktober 1671

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e: 3152, fol. 584v - 585r, RA.

Anno 1671. den 4. octobris, höltz laga Ting j Herieådahlen och Lillherdahl sochn, närwarandes Cronones Befallningsman, Wälbetrodde Oluf Persson Ströhm och dhe tolf edsworna nämbedmän.

Swen Pehrsson på Åsen,
Swen Rolfsson j Ormo,
Erich Keelsson j Kyrckiobyn,
Oluf Olufsson Östansiön,
Rolf Jonsson j Olingdahl,
Jöns Andersson på Åsen,

Oluf Jönsson i Sunnanåå.
Pehr Joensson j Kyrckiobyn,
Pehr Swensson *ibidem*,
Anders Skrubb,
Anders Halfwarsson Östansiön,
Jonas Jonsson j Ormo.

Befallningsman Wälbetrodde Oluf Persson Ströhm beswärade sikh öfwer fordom kyrckiowärden j Swegh, Joen Olufsson j Yterbergh, hafwa utj Herr Simons, ländzmann Oluf Mattzons j Herröö, och tolfmans Pehr Swänssons närwaro j Lillherriedahls ländzmannsgård sagdt öfwerliudt, att Befallningsman skulle hafwa tagit kyrckiowärdz ämbetet från sikh, sedan undandölt 2. tunnor rogh i kyrckioherberget, som kyrckian ej haar nutit, och genast tilsagdt ländzman Oluf Mattzon skulle stemma Befallningsman derföre til tings, som straxt skedde, till detta kan Joen Olufsson sikh ej unddraga, utj dryckesmähl sagdt, och straxt hoos Befallningsman sikh tilböd seent om afftonen at afbidia; men som Befallningsman ej så hastigt wille sådane obewijslige tilmähle efftergifwa, uthbrast han då med desse orden, hafwen i något at straffa migh före, så åhr iagh här, dher med han togh sitt afträde som ländzman Halfwar Swensson och Anders Halfwarsson, dher brede wid stodo, åhörde.

Och såsom han ej annat weet med Befallningsman än ähra och gott, dy hade wäl Rätten orsaak at låta denne Joen Olufsson plichta för hwartera obewijslige beskyllningen 40 marker *silfwermyntt*, [585r] effter 20: *capitlet Tingmåla balken landzlagen* men uthj anseende till hans fattigdom och måhlsägandens förböön, förskontes han opå Kongl. Maj:ttz nådigste behagh med änkelt, 40 marker *silfwermyntt* för denne gången, dher han med sådant här effter affståår.

Joen Jönssons part i Sunnanåå, opbödz andra gången, hwilken brukas aff Oluf Jönsson *ibidem* och åhr in recknadt uthj hans hemman.

Hustru Gertrud änkia låter opbiuda een gammal åker för 7. riksdaler första gången, som attesten förmähler.

Anders Skrubb tolfman lät första gången opbiuda dhe jordeparter han köpt hafwer af dhe andra syskon.

Erich Olufssons syytningsskrifft upbödz andra gången til nästom slächt.

Pehr Jonssons hemman i Kyrckiobyyn, opbödz tridie gången pansatt til ländzman Halfwar Swänsson.

Ländzman Halfwar Swänsson lät tridie gången opbiuda Rössgården, wederböranden til återlössn, men ingen här på klandrade.

Ehuruwäl 56. stycken som wore beskylte för trullkonst, doch icke kommo til bekännelse, mehr änn 3. persohner, 15. åhr gamla, som syhnes effter Gudhz och Sweriges lagh hafwa förwärckadt lijfwet. Jbland dhe 56. ähre och 13. stycken öfwerмага, hwilke och hafwa warit medh till Blåkulla, som dhe bekände. Prästerskapet sampt nämnden begärade ingen domb denne gången måtte öfwer dhe brottzlige fällas, förr änn dhe andra genom noga examen och förmahningh måtte bringas til bekännelse, om icke det skedde, skulle dhe dher från afskräckias och mehra förhärdade blifwa.

Altså bleff detta ährendet på höga öfwerhetennes nådigste behagh opskutit til näste Tingh, som innan kort hållit warder.

Ting 1672

Källa: Protokollet saknas för detta år.

Ting 1673

Källa: Protokollet saknas för detta år.

Svea Hovrätts resolution i trolldomsmålet i Lillhärdal, given den 21 mars 1673

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e: 3155, fol. 766r - 766v, RA.

Wij Pher Brahe Grefwe till Wisingzburg *etcetera* sampt Johan Gyllenstierna; Frijherre till Lundholm *etcetera* så och nu på denne tijd närwarandhe assessores hälse eder Herre Gouverneur, Wälborne Carl Sparre Larsson, wän- och wällwillugen; och låter eder här med tillhanda komma een öfwerwägad och resolverat höghmålssaak; oss ifrån edert Höfdinge-

dömme tillskickad, med tillförsicht, I wille der på een tilbörliq execution föllia låta, och sådan gifwa oss all wiss beskied der om tillbaka igiän. Befalle Eder Herr Landzhöfdinge här med Gudh Allzmechtig, wän- och wällwilleligen, aff Stockholm den 21. martii anno 1673.

Een ransakning och domb ifrån Lille Herrdahls sochn, öfwer någre trollkonor, som hafwa fördt små barn med sig emoot deras willia till Blåkulla, jättat och giordt andra ondt, warit tillförne lagförde, dock intett kunna bekiänna sigh; men nu omsider lagwunne, och af sielfz egin bekännelse uppenbare och öfwertygade.

Hustru Malin Biörsdotter een änkia om sine 71. åhr; bekiänner sig alt ifrån ungdommen hafwa lärdt trolle aff sin stufmoder, idkat framgient samma konst för sigh sielf, och lärdt bäggie sina döttrar, Kerstin och Karin Halffwarsdöttrar, så at wåldsambiligen fördt till Blåkulla små oskyldige barn. Hwarföre dömbdes hon af Tingz Rätten till dödhen.

Karin Halffwarsdotter om 32 år tillstår sig lärdt aff modren, brukat konsten och iämwall fördt barn med sigh; derföre dömbdes hon i lijka måtto.

Påhls Karin, som så offta warit framme, längie berychtat, och af sin halff syster öfwertygat, så wäll som af bröderne wid Bäckén tillförn anlagat, ståer ännu i sinn förhårdade oboothfärdigheet; will intett bekiänna, men blifwit aff så mångas witesmåhl öfwertygad och fäldt till döden.

Nembden supplicerar, att Karin Nielsdotter och Hemmingz Gunilla i Ormo måtte till ett proff, drifwas ifrån den orten dee nu åboo, att deras barn må blifwa frij ifrån dem, som dee elliest två gånger hwar natt före med sig till Blåkulla, som aff ransakningen wijdare sees.

Resolutio. Änckian Malin Biörsdotter, och Karin Halfwarsdotter, kunna ifrån lijfzstraffet ickie befrijas, uthan skola bägge androm till sky och warnagell halsshuggass och å båhl brännas.

Påhls Karin, som medelst den Ondass ingifwelse, emoth så många skiähl, och wittnen, framgieent stå i sin förhärde[1]se, och inständigst ännu nekar, skall aff prästerskapet, och dem som wederbör med all flijt sökias, att blifwa (så myckit möijieligit är) bringadt, till een sannskyldig bekännelse, och tydeligen remonstreras, att såsom så många [766v] witnen äre emot henne och systren Malin Biörsdotter som nu går till döden, sielf henne öfwertygia, att hon med sig tillijka af barndommen har aff modren lärdt rijda till Blåkulla, det och the andra, som tillförne för samma synd döden lijdit hafwa, betygar, hon och befinnes ickie allenast iättat mångom ondt, uthan det samma onda påfölgd och wederfarit, witnar och hela Nembden, att hon längie för trolldom har warit i roop och rychte.

Tå måste henne föreställas, att hon på slijke skiäl tyg och witnen intett kan undslippa eller nu undgå straffet. Derföre till sitt samweetz roo, och för sin ewige saligheet skull omsider bekiänna måste, och i dödztunden wända sig till een sannskyldigh bettring, att hennes siäl måtte serverat [*felskr. för salverat?*] blifwa. Hwilcket om hon giör, och kan förmåås till, skall straffet för henne intett längre uppskiutas, uthan hon med the andre iustificeras.

J widrigt fall der hon ändå påstår sin oskyldigheet, och intett will bekiänna sigh, skall hon föras till Giefleborgz fängssle; och der wäl blifwa förwarat till wijdare uplyssningh.

Pigan Karin Nielssdotter och Hämmingz Gunnela i Orrmo, skola på Nembdens och föräldrarnas ödmiuke begäran, förwisas häradet, och flyttia sitt boo på annat ställe, att barnen för deras Blåkulsreesor må blifwa befriade, och i medler tijd, noga ransakas, om de kunde blifwa öfwertygadhe och till bekiännelse förmådde.

Uppå den Kongl. Håff Rettens wägnar
Gustaff Sparre

/ Johan Salon.

Aff föregående copiis, kunne i Befallningzman Wälwördige Oluf Pädhersson Ström förnimma, hwad för resolution uti den Höglofl. Kongl. Håff Retten fallin är öfwer Malin Biörsdotter, Karin Halfwarsdåtter, Pålss Karin, Karin Nielssdotter, som för trulldomb på laga ting dömbde äro.

Fördenskuld uppå kall och embetes wägnar eder här med anbefaller, att j öfwer samme perssoner, anställa låta all behorlig execution, gifwandes mig sedan ett wist beskied till bakars, huru alt aflöper. Datum Holm den 5. april anno 1673.

Carl L. Sparre

Anno 1673 den 4 julij anstältes execution öfuer Malin Biörsdotter och Karin Halfwarsdotter attesterar

Oloff Pedersson
Ströhm
Manu Propria

/ M. Blix.

Ting 20–21 februari 1674

Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e: 3156, fol. 807v - 809r, RA.

Anno 1674. den 20 och 21. februarij höltz laga ting j Lillherrdahl med allmogen dher sammastädes. Närwarandes Cronones Befallningsman Wälach[tad] Oluf Pedersson Ströhm och desse edsworne nämbedemän.

Pehr Olufsson i Backen,
Biörn Rolfsson j Orrmo,
Pehr Jonsson i Kyrckiebyen,
Oluf Olufsson Östansiön,
Tohl Olufsson Nordan Håån.
Pehr Olufsson Sunnanåån,

Jon Knutzon i Kyrckiebyen
Anders Halfwarsson Östansiön
Swen Rolfsson j Orrmo
Joen Persson i Kyrckiebyen
Jöns Swensson i Kyrckiebyen
Erich Joensson j Orrmoo.

1. Ländzman Halfwar Swensson förmyndare för Ragn[...] Roggiesdotter, och Oluf Pehrsson för pigan Gertrud Roggiesdotter, för Rätten sigh förfrågade, om icke systerna få ärfwa sin brodher salig Simon Roggiesson som barnlöös man war, hwaröfwer resolverades att salig Simons hustru, *hustru* Anna Jonssdotter, ärfwe tridieparten j löösöhrorna, och tvådelarne gånge till rätta arfwingerna til skifftes, broder, broderslut[t] syster systemslutt effter 2. *Capitlet Ärfda Balken Landz Lagen.*

2. Ländzman Halfwar Swensson angaf j Rätten det skraddaren Rasmus Hansson ifrån Norrige, dijt han åter ähr förrest, hafwer belägrat Märit Andersdotter och aflat tilhopa barn, hafwer och låfwat hwar andra ächtenskap, men prästerskapet hafwa sådant wägrat, efter han intet skriffteligit bewijs hafwer, om han ähr lagligen skilld ifrån sin hustru j Norrige, eller eij, fördenskuldh förmehnas honom igen komma, derföre opå Kongl. Maj:ttz Nådige behagh, opskiöttz det til nästa laga tingh. [808r]

3. Effter Kongl. Maj:ttz Executions Stadgas 26. punct tilsattes upsyhningzmän j Lillherrdahl sochn, nembligen Jöns Pehrsson i Backen, Jon Jonsson j Olingdahl, Pehr Mårtenson Östansiön, Halfwar Olufsson Sunnan åån och Jonas Pehrsson i Orrmo, hwilka nu stadda ähre på sine fiällreesor, skohla å näste laga tingh afläggia sin eedh, granneligen opspana och anteckna, hwad hwar och een emot Sweriges lagh och Kongl. ordningar bryta och dhem sedan rätträdeligen angifwa.

4. Ländzman Oluf Mattzon låter andra gången opbiuda Erich Olufssons på Åsen obligation på 20. riksdaler derföre pantsatt den åker och slotteland som ähr på Ååsnäset.

5. Salig Jöns Olufssons hemman Östansiön opbödz första gången pantsatt til Halfwar Mårtensson för 41½ riksdaler.

6. Een systerpart uthj Erich Olufssons hemman j Åås, opbödz andra gången, pantsatt vice pastorj wördig och wällärde Herr Oluf Unæo för 28 ¾ riksdaler. Wederböranden till återlössen.

7. Broofogden Erich Hansson anlagade effter skrefne för ogille wägar, Pehr Hindrichsson j Ormo, Pehr Tohlsson j Gunnarsgården, Mickel Persson, Pehr Olufsson Bagge, och ägaren til Joen Perssons hemman j Olingdaal, saakfältes till 3 marker silfwermyntt effter 3. Capitlet Byggninga Balken Landz Lagen och 33. Capitlet Tingmåla Balken Landz Lagen belöper 15 marker.

8. Oluf Swenssons hemman j Lillherrdahl sochn, opbiudes tridie gången, pantsatt ländzman Oluf Mattzon i Herrö. [808v]

9. Tolfman Biörn Rolfsson och Swen Rolfsson klagade, att Ingebrecht Andersson och Swen Pehrsson hafwa förledin winter wåldsambligen brutit låås ifrån dheras stugu som ståår på Härieåställe och det sönder slagit; saken kunne för denne gången ej gå in res judicatam, efter Jonas Jonsson och Swen Erichsson som hafwer funnit dhem på färska gerningh, ej woro tilstädes, ej heller Swen Pehrsson, dy opskiötz ährendet till näste laga tingh, då parterna skohla komma tilstädes.

10. Bewilliades ländzman Halfwar Swänsson fastebref på Rossgården han i underpant hafwer för 263 ½ riksdaler af änkian *hustru* Rangnil Olufzdotter, emedan panten befanss wara lagbudin och lagståndin och ingen imedlertijd lagligen hafwer klandrat.

11. Flickan Karin Perssdotter 11. åhr och Jingeborgh Per[s]dotter 9. åhr, sigh högeligen beklaga öfwer sin faderbroders *hustru*, tolfmans Joen Knutzons, *hustru* Gertru Olufzdotter, 33. åhr gammel, hafwa för 3 à 4 åhr sedan wåldsambligen tagit dhem af sömpnen och fördt til Blåkulla, brukat åtskillige creatur, som hon haar rijdit på och fördes hwar natt, men nu nyligen två gånger, och för några nätter sedan hafwer Joen Knutz Gertrud tagit barnens modher *hustru* Kerstin Perssdotter, och alla 3. rijdit på til och ifrån Blåkulla, så at *hustru* Kerstin hafwer dagen effter warit så stiähl öfwer heela sin kropp, så at hon måste liggia heela den dagen och haft mycket ondt [809r] i sitt hufwudh, och dher effter sedan fått ett såår på munläppen, som än syntes huden wara afgått, hwilket baarnen föregifwa modren fått af betzlet, som *hustru* Gertrud hafwer haft i munnen på henne.

Til detta nekar *hustru* Gertrud Olufzdotter inständigt, men barnen fult och fast påstå, det *hustru* Gertrud hwar natt förer dhem til Blåkulla, sammaledes och dheras brodher Pehr

Pehrsson om 6. åhr. Karin föregifwer det een af Sathans underhafwande j Blåkulla Tusendbrakarł benäm̄bd, hafwer låfwat henne penningar.

Bekänner och wara märckter på högra lilltåån och af hennes blodh hafwer Sathan inskrifwit Karins namn i sin book. Joen Knutz Gertrud hafwer tilbudit Karin lära läsa, men föregifwit sigh ej hafwa kunnat fatta, mehr än detta ordet, Fahren vår *etcetera*.

Denne *hustru* Gertrud blef af wördiga prästerskapet alffwahrigen förmaant till boot och bättringh, men kunne ej förmååss til någon bekännelse, dy opskötz ährendet til näste laga tingh.

Om dhe barn som Kerstin Opp i gåhlen och hennes dotter Karin Jonssdotter taga, igenfinnes uthj 1671 och 1672 åhrs protocoll, ej heller kunna förmååss til någon sanningz bekännelse.

12. Sedan tinget war slutit angåfwo Erich Olufsson och Joen Swensson Sunnanåån, det Johannes j Åås, Swen Pehrsson och Pehr Persson Nordanhåån, hafwa förledin winter på sidsta åkeföhret, påsketijden skutit 2:^{ne} små älgdiur utj förbudin tijdh, och huderna bekände Erich sigh seedt. Desse skohla *lagligen* citeras, til näste laga tingh, effter Swen och Pehr frånwarande woro.

Ting 18 februari 1675

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e: 3157., fol. 542v - 544r, RA.

Anno 1675. den 18. februarij, höltz laga tingh j Lillherrdahl, närwarandes Cronones Befallningzman wäl*betrodde* Oluf Pehrsson Ströhm, tillika med dhe tolf eedsworne näm̄bdemän.

Pehr Jonsson i Kyrckiebyn,
Swen Rolfsson j Ormo,
Keel Olufsson Sunnanåån,
Oluf Olufsson Östansiön,
Anders Halfwarsson *ibidem*
Jöns Andersson på Åsen.

Erich Keelsson j Kyrckiebyn,
Pehr Olufsson i Backen,
Biörn Rolfsson Sunnanåån,
Joen Pehrsson j Kyrckbyn,
Jöns Swensson *ibidem*.
Pehr Keelsson Östansiön.

1. Vice pastor, wördig och wällärde *Herr* Oluf Unæus lät tridie gången opbiuda *salig* Erich Olufssons hemman j Åås, *nembligen* een fierdepart, pantsatt för 35. *riksdaler* 1 ort 16 *skillingar* wederböranden til återlösens, dher effter afstakades fierdeparten, *nembligen* åkern åfwan gården, och slotten nedan gården emot siön, sampt Löhrdagswalln och fierdeparten af husen, til det bördemännerna det inlösa effter 17. *Capitlet Ärfda balken Stads Lagen*.

2. Erich Olufsson Gladh, fordrade 12 *daler* 28. öre *silfwermyntt* rest af Lillherrdahl sochn som hanss *salig* fader Oluf Halfwarsson Gladh j lijftijden hade at præterdera för använde reesor och giorde bekostnad, hwilket tolfmän Erich Kelsson och Biörn Rolfsson på socknens *wagnar* räckte honom hand att betahla.

3. Den älgskalf Johannes j Åås och Swen Pehrsson j Grubben, förledin winter på sidsta åkeföret 8. dagar för påsk föregifwes hafwa skutit, åhr nu ej tilstädes, uthan stadde på sina resor åth Silliesdahlarna. Pehr Pehrsson Nordan [543r] Håån betygar, det allenast warit een älgskalf, och icke 2:^{ne} som tilförne åhre angifne af Jöns Elofsson och Joen Swensson, detta

remitteres til näste laga tingh och vidare inquisition. Men älgka[]fz huden värderades af nämnden för 6: ort, eller 2 daler 8. öre *silfwermyntt* till Cronones reknings verification.

4. Blef öfwerwägadt och afsagdt, at goda män skohla förordnas at värdera salig Erich Olufssons hemman i Ååss, nembligen ländzman Halfwar Swensson, Erich Keelsson, Pehr Jonsson, Oluf Olufsson, Rolf Jonsson i Olingdahl och Keel Olufsson, til creditorernas afbetahningh effter 22. *capitlet Ärfda Balken Landz Lagen* och 17. dito *Stads Lagen*. Tilräcker ej hemmanet, så fälles slicht af marck, som af *marker* gifwandes sedan Rätten all godh underrättelse. Anders Jonsson j Olingdaal och Jöns Andersson på Åsen tilsattes förmyndare för salig Erich Olufz änkia *hustru* Ingähl Nilssdotter.

5. Effterskrefne pålades wid laga straff tilgiörandes, byggia Lillbron emillan Håån och Kyrckian til nästkommande währ, nembligen Oluf Halfwarsson, Oluf Jonsson Bäck, Ingebräckt Andersson, Lars Swensson, Halfwar Pehrsson och Oluf Pehrsson, hwilket tolfmän och brofogden Erich Hanson Syyl skohla på drifwa blifwa fulbordat.

6. Zacharias Hansson för Rätten bekände och tilstodh, hafwa 70. *riksdaler* af sin fahrbrodher Pehr Erichsson i Herröö bekommit, til fulla nöijo effter sin salig fadher Hanss Erichsson i Herröö, så att han dher på mehr ej hafwer att urgera, som förlijkningsbrefwet innehåller.

[543v]

7. Joen Olufssons hemman Östansiön opbödz andra gången, pantsatt till Halfwar Mårtensson för 41 ½ *riksdaler*.

8. Oluf Swensson j Olingdahl klagade at pigan Kerstin Pehrssdotter Nordanhåån hafwer förledin winter stulit af sigh medan hon dher tiende 1. *pund* smör messosmör, 3. ostar och kiött, 2. par wantar, ett band och 2 öre *silfwermyntt* j penngar, Kerstin ähr nu ej tilstädes, uthan rest bort i hööskogh, fördenskuld skal hon komma tilstädes å näste tingh.

9. Tolfmans Joen Knutzons hustru, Gertrud Olufzdotter åter förehades, öfwer hwilken flickorna Karin Pehrssdotter 12 år, och Ingebor Perssdotter 10. år högeligen beklaga wäldsamligen [*ms: wäldsamligen*] blifwa förde til Blåkulla af sin farbrors hustru *bemälte hustru* Gertrud, hwilken nu som tilförne inständigt nekar, och barnen fast påstå hwar natt blifwa tagne, dher hon förbannar Gudh, sool och månad, och alt hwad som skapat ähr, kaller *gammel* Erich sin Gudh dher i Blåkulla, äther och dricker, och *hustru* Gertrud dantzar medh een grå man. Här til hon aldeles nekar.

10. Göhle Gunnarsdotter 9. år sigh högeligen beklagar öfwer änkiän *hustru* Kerstin Perssdotter Opp i gåhlen 64. år *gammal*. Hafwer tagit sigh hwar natt til Blåkulla, alt sedan hon war ett litet barn och kunde det minnas och förstå. *Hustru* Kerstin hafwer och med sigh fördt til Blåkulla 2:^{ne} barn alt ifrån dhe wore lindbarn, men nu ähr blefne lijka stora som hon, hwarest dhe ähre hemman, weet hon icke berätta. Denna *hustru* Kerstin hafwer giordt åth dhem blå kläder, hon haar fått i Blåkulla, dherutj hon förer barnen, och kan ej grant wetta, om dhe andra ähre pige eller pilltebarn. [544r]

Göhle föregifwer att *hustru* Kerstin ähr reedkohna j Blåkulla, hwar til hon nekar, och ehuruwäl hon tilförne på laga tingen *anno* 1671. 1672. 1673 och 1674. ähr wahnader och förmanter komma til een sann bekännelse, men kan ingalunda dher till beweeas. Denna *hustru* Kerstin igenkännes och af Karin Perssdotter 12 år, Ingebor 10. år sedt offta i Blåkulla, ähr och märckter på wänster lillfingret med ett korss innan på, dher hon hafwer ett ärr, som grant syhnes.

11. Sammaledes klagade och flickan Sigrid Perssdotter 8. åhr *gammal* det förbemälte *hustru* Kerstins dotter, pigan Karin Jonssdotter 26. åhr, hafwer alt sedan hon begynte lähra tahla, fördt sigh til Blåkulla, hwar til Karin nekar, och ehuruwäl hon offta å förrige tingen alt sedan 1671. åhr förmahnter komma til een sann bekännelsse, men Tingsrätten som wördige prästerskapet hafwa intet hoos dessa kunnadt uträtta. Denna Karin igen kännes och, aff dhe andre barnen Karin och Ingebor tillika med Göhle Gunnarsdotter, brukar åthskillige creatur att rijda på.

Effter desse ej kunna förmåås, til någon sannings bekännelsse, uthan framhärda i sitt nekande, fördenskuld opskottz til vidare inquisition och näste laga tingh.

Ting 11 januari 1676

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e: 3158, fol. 629v - 631r, RA.

Anno 1676. den 11. januarij, höltz Laga Tingh j Lillherdahl sochn, närwarandes Cronones Be-fallningzman, Wälbetrodde Oluf Persson Ströhm tillika med dhe tolf eedsworne nämbdemän.

Oluf Jönsson Sunnanåån,
Swen Persson j Åås,
Pehr Swensson i Kyrckiebyyn
Swen Rolfsson j Orrmo,
Anders Olufsson Skrubb,
Erich Jonsson i Orrmo,

Jon Knutzon i Kyrckiebyyn,
Oluf Olufsson Östansiön,
Jöns Andersson på Åsen,
Anders Larsson i Kyrkbyen,
Anders Jonsson i Olingdaal
Jon Jonsson i Olingdaal.

1. Anders Larsson i Kyrckbyyn, Anders Jonsson i Olingdaal, och Erich Jonsson i Orrmo, aflade sin nämbdemans eedh och kommo i dhe frambledne dödas ställe. [630r]
2. Swen Rolfsson och Jonas Jonsson klagade, det pigorna Sigrid Månssdotter och Ingebor Nilssdotter hafwa förledin sommar stulit från dhem i fäboderne några maatwahrur såsom 9. kakur brödh, 4 *mark* salt, 3 *mark* ost, och 1. stop miöhl, som åhr tilhopa wärderat för 3 *mark silfwermyntt*; hwarifrån dhe ej undfalla kunde, fördenskuld dhe effter Kongl. Majj:tz Straffordningh saakfältes att böta 3 gånger, så mycket tiufnaden åhr wärderat före, och gifwa måhlsäganden sitt igen, belöper 9 *mark silfwermyntt*.
3. Pehr Swensson i Kyrckiobyn låter tridie gången opbiuda Johan Perssons panteängie, Litzle Bleka benembd för 24. *riksdaler* wederböranden til återlössn.
4. Oluf Swensson i Olingdaal pålades af Rätten at comparera å näste laga tingh, och hafwa sine skiähl och witnen förhanden hwar med han kan öfwertyga Pehr Perssons dotter Nordanhåån, Kerstin benembd, stulit ifrån sigh 1 *pund* smör, 3 ostar, kiött, 2 par wantar och 2 öre *silfwermynt*.
5. Gamle Ländzman Erich Keelsson, opbiuder första gången Michel Pehrssons ängie Bladöön pantsatt för 22 *riksdaler* wederböranden til återlössn.

6. Cronones Ländzman Halfwar Swensson angifwer j Rätten, det Pehr Persson Nordanhåån, hafwer 14. dagar för påsk flådt een älgskalf, men hwad tijd han hafwer honom skutit, weet han icke. Pehr Pehrsson bekänner och tilståår hafwa *bemälte* älgskalff skutit då han i skogen kiörde efter höö, kommit på sporet om fredagen för midfastosöndagh 1675 *nembligen* den 12. martij, då han ej förwist kunde wetta om skottet drabbade eller ej, uthan på 8. eller 10. dagar dher effter söckte han effter honom, och omsider [630v] jgenfann, togh så huden af honom, som war 14. dagar förr påsk, såsom detta befinnes wara passerat förr midfastsöndagen, dy tilföllie af Kongl. Maij:ttz Resolution, kan [ms: kom] nämnden honom ej fälla, uthan på Kongl. Maij:ttz nådige behagh befrija.

7. Oluf Halfuarsson klagade, det Oluf Mårtensson hafwer förledin wåhras stulit ifrån sigh 4. nattfoder höö, som wårderat åhr för 8. öre *silfwermyntt* dher ifrån han ej undfalla kunde, fördenskuld effter Kongl. Straffordningh skall han gifwa måhlsäganden sitt igen och plichta tredubbelt *nembligen* 3. marker *silwermyntt*.

8. Swen Pehrsson på Åsen opbiuder tridie gången Erich Olufssons j Åås hemman sigh tillöst af creditorerna för 100. riksdaler.

9. Halfwar Mårtenssons hemman Östansiön, opbödz tridie gången, pantsatt af Jon Olufsson för 112 riksdaler.

10. Blef af Rätten öfwerwågadt och afsagdt, att Pehr och Oluf Olufssons söner [*trol. fel för: Pehr och Oluf Olufssöner*] Sunnanåån åhre plichtige att erläggia till sin swåger Swen Persson på resterande arfz præntion in alles 6 riksdaler och sedan effter 2. åhrs förlopp inlösa till hemmanet det pantsatte ängie för 30. riksdaler hwar med sedan all dheras twist blifwer ophäfwinn.

11. Såsom nämnden oppå sin eedzpflicht, betyga, att den omtwistade skogspart j Bildhöstskogen, som grannarna Pehr Tohlsson och Oluf Tohlsson, Gunnar Larsson och Johan Persson nu strijda om, hafwer af ålder warit oskiffit skogh, och äij annat hördt, än så wäl dheras förmåns bröder, Tohl, Erland och Gynte hafwa dher j lijka deelachtige warit; hwarföre erkänner Rätten skiähligt och Sweriges lagh lijkmätigt, att dhe och här [631r] effter hwar sin part i skogen behålla, nyttia och bruka och ingentera förhindra den andra, på hwarteras gamla bruuk och fåboowaller.

Ting 10 januari 1677

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e: 3160, fol. 598r - 599r, RA.

Anno 1677. den 10. januarij höltz Laga Tingh j Lillherrdahl med allmogen dher sammastedes, närwarendes Cronones Befallningzman wäl*betrodde* Oluf Pehrsson Ströhm, tillika med nämnden.

Oluf Jönsson Sunnanåån,
Anders Olufsson Skrubb,
Anders Halfwarsson Östansiön,

Tohl Olufsson Nordanhåån,
Joen Knutzon i Kyrckbyyn,
Oluf Olufsson Östansiön,

Jöns Erichsson i Kyrckbyn,
Anders Larsson i Kyrkbyyn,
Jöns Swensson i ibidem

Oluf Hafftorsson Östansiön,
Joen Jonsson i Olingdaal,
Swen Rolfsson i Orrmo.

1. Dato angaf nämnden, det pigan Kerstin Perssdotter Nordanhåån, hafwer för 2. år sedan, stulit een öfwerdeel, hwilken ägaren Swen Erichsson Sunnanåån haar igen bekommit, af 6. öre sölfwermynttz wärde. Dessuthan medan hon tiente Joen Jönsson i Orrmo [598v] bortmist 5. *alnar* lerefft af 15. öre *silfwermynttz* wärde, som Kerstin och misstänkes före, men klaganderna ej ähre tilstädes, dy opskötz til näste laga tingh.

2. Angående den tiufnad, som hon af Oluf Swensson i Olingdaal misstänckes stuhlit uti hanss fäboder, som 1676. åhrs protocoll uthwijsar, nekar Kerstin Perssdotter aldeles till, remitteras och til vidare inquisition och ransaakningh.

Fadren Pehr Pehrsson tilsades af Rätten hafwa sin dotter Kerstin, till Sweeghz laga ting att swara kyrckioheerden wördige Herr Oluf Unæus till dhe saker hon ifrån honom hafwer afhändt, medan hon i hanss tjenst waar.

3. *Gamle* ländzman Erich Keelsson i Kyrckiebyyn opböd andra gången Pehr Pålss Bladängie *benempd*, pantsatt af Michel Persson för 22 *riksdaler* wederböranden till återlösn.

4. Blef effter Nämndens gottfinnande öfwerwägat och afsagdt, att änckian *hustru* Anna Olufzdotter ähr berättigat för sin *salig* moders inlagde penningar 13. *riksdaler* i hemmanet, åthniuta i sin lijffztijdh tuu tröghz uthsädhe, i förråd om åhret af det hemman hennes *salig* man, Joen Olufsson Östansiön hafwer i lijffztijden pantsatt Halfwar Mårtensson, dock derföre skall hon sielf uthlagorna erläggia, men effter hennes död, faller det under hemmanet igen.

[599r]

5. Johannes Pehrsson j Åås, som förledit åhr blef angifwin hafwa skutit ett älgzdiur, i förbudin tijd, kan derifrån ej undfalla, uthan bekänner, det hanss fattigdom och hungers nödh, hafwer honom dher till förordsakadt, och icke rändt effter något diur, uthan när han war till skogz effter något höö, blef han warse een älgskalff, den han skiöt på, och genast honom träffade, anhåller ödmiukeligast om nåder och tilgiff. Nämnden witnade, denna Johannes wara een uthfattig och oförmögen man, hafwa mäst för sylt skuld i denna swåra tijden, detta diur fält, äger ingen tingh at böta med.

Så emedan gerningen ähr bekänd, och för Rätten tilstådd, dy kan denna ringa Rätten honom ej bijfalla, uthan effter Kongl. Majj:ttz 1664. åhrs Ordningh och Stadga 9. punct om diurfångh och fogelskiutande saakfälla 50 *daler* sölfwermynt, och sedan för det han haar sikh försedt emot Kongl. Majj:ttz och Kongl. Håf Rättens förbud, af dato 24. martij 1673. skal plichta 40 *marker* denne äger intet at böta med, som nämnden bewitna, dy j all underdåh-ödmiukheet remitteras, til Hanss Excellenss Höghwålborne Herr Gouverneurens nådige resolution och högwijse omdöhme, hwadh execution han böhr undergå.

Ting 15 mars 1678

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e: 3161, fol. 626v - 628v, RA.

Anno 1678. den 15. martij höltz Laga Tingh i Lillherrdahl sochn, närwarandes Cronones Befallningzman, wäl**betrodde** Oluf Persson Ströhm, tillika med Nämnden.

Erich Keelsson i Kyrckiebyyn,
Oluf Jönsson Sunnanåån,
Pehr Swensson i Kyrckiebyen,
Oluf Olufsson Östansiön,
Swen Rolfsson i Orrmo,
Keel Olufsson Sunnanåån,

Anders Olufsson Skrubb
Joen Knutzon på Biörnhammar
Anders Halfwarsson Östansiön
Anders Jonsson i Olingdaal
Jöns Erichsson i Skogh,
Erich Jonsson i Orrmo.

1. Cronones Befallningzman lät publicera Kongl. Majj:ttz Placat om måhl och wickt, och allmogen alfwarligen tilsades att affskaffa den norska bessmanswichten, hwilken här effter med den warder beslagen skal plichta 40 *mark silfwermyntt*.
2. Publicerades och Kongl. Majj:ttz Placat och Förordningh om skatte- samtpt cronohemmanens förminskande, de dato 2. majj 1673. att ingen skal sine ägor ifrån hemmanen bortpanta eller sällia. [627r]
3. Halfwar Olufsson Sunnanåån insinuerade een testamentzskriffit dato 10. majj 1676. lydande hafwa antagit sin hustru, Karin Perssdotters mohr syster, *gamla* pigan Brita Jonssdotter, som ogift ähr, at försöria oppehålla til hennes dödedagar, och sedan när Gudh behagar kalla henne, til grafwa befodra, derföre skall åthniuta Brita Jonssdotters odelpart i hemmanet 3 trögs uthsåde och dess löösöhror, hwar til Britas syster *hustru* Kerstin Jonsdotter, med 3. sina dötrar, eij i förstone wille sambtyckia, uthan hannes dötrar förmeente wara så när sin morsyster försöria effter dhe lijka ähre skylde. Dock omsider effter noga öfwerwägande, komma desse gamble systrar så öfwereens, att Halfwar Olufssons hustru Karin Perssdotter skulle i framtijden eij fordra någon arff effter sin moder *hustru* Kerstin Jonssdotter, uthan Halfwar och hon skulle sigh åthnöija låta med Brita Jonssdotters qwarlåtenskap uti lös och fast, och *hustru* Kerstin andra 3.^{ne} barn, Märit, Kerstin och Brita Perssdöttrar skulle arfwa sin moders ägendomb i lös och fast, som lijka ähr emot den andra systrens ägendomb allenast dhe straxt skulle byta i två deelar all den kiörredskap, slädar kopp och kaar *etcetera* som nu för tijdenn finnes, och sedan effter denne dagh skulle ingen på Brita Jonssdotters testamentzskriffit widare urgera och klandra hwarpå dhe räckte hwar andra handen och således inför Rätten blefwo förlijkte.
4. Erich Jonsson i Orrmo som eij hafwer framkommit på skiffte til Swegh at skiutza *Hans Excellentz Herr Rijkz Rådet Fältmarskalken och Ammiral Generalen Högwälborne Herr Henrich Horn*, saakfeltes effter 33. *capitlet Tingmåla Balken Landz Lagen 3 marker*. [627v]
5. Jonas Jonsson i Orrmo opbiuder första gången een systerpart han hafwer inlöst af sin swåger Jöns Andersson för 70 *riksdaler*.
6. Effter Rättens skiählige gott finnande, erkännes sochneskrifwaren Pehr Swensson förpflichtadt att tilstålla Swen Olufsson i Lindsel 2 *daler silfwermynttz* rest på ett hästekiöp till dhe 10. specie *riksdaler* han tilförne hafwer utgifwit.

7. Länsman Hafwar Swensson j Lillherrdahl som salig Pehr Jonssons hemman på Äggien brukar, kiärade til Stoor Pehrs syster *hustru* Gunnilla Jonssdotter i Orrmo effter någon angh och skogh, belägen på Kompesskogen *benembd*; som han förmente wara pantsatt af *hustru* Gunnilla ifrån Orrmo hemmanet til brodern Stoor Pehr. Dher emot *hustru* Gunnilla skrifteligen exciperar, eij något hafwa pantsatt, uthan wara hennes arffz och rätta odelspart effter sin salig moder *hustru* Göhle tilfallin, och den nu oklandrat utj 44 åhrs tijdh så wäl medan Hännich Hännichsson lefde, som sedermera medan hon änkia warit oqwald nyttiat och brukadt. Dessuthan betygade nämnden på sin eedzpflicht, att *hustru* Gunnillas Morsfader Pehr Kompe hafwer boedt på Orrmohemmanet, dher under och heela denna Kompes skough har tillegadt; hwarföre til föllie af Kongl. Maj:ttz Drottning Christinae resolution 1646. som sedermera w[å]r Allernådigste Konungs Placat anno 1673. om ägors förminskande ifrån skattehemmanen samt Sweriges Lagh 1. *Capitlet Jorda Balken Landz Lagen* pröfwar Rätten skiähligt, att änkiän *hustru* Gunnilla her effter, som här till ähr berättigat oklandrat behålla sin nyttningh och bruuk på Kompes skogspart [628r] j angh och andra dher under tillydande lägenheter som af ålder tilförne häfdat och brukat hafwer.

8. Joen Knutzon på Biörnhammar, som af hastige mode hafwer kallat Zachris Hansson oqwädinsord, och nu för Rätten bedes före och sigh rättar, saakfältes effter 43. och 20. *Capitlen Tingemåla Balken Landz Lagen* 3 marker *silfwermyntt* och sedan effter slutin reckningh förpflichtadt betahla Zachris til Michaelis 4 1/4 riksdaler 20. *skillingar* för åthskillige försträchte [pers]edlar.

9. Ländzman Halfwar Swensson opsade sin förmynderskap för Pehr Knutzons son, Pehr Persson om 12. år, hwarföre effter Kongl. Förmyndare Ordningh tilsattes farbrodern Joen Knutzon och gossens moders syskonbarn tolfman Anders Jonsson i Olingdaal samt Jöns Erichsson i Skogh att blifwa hanss förmyndare och på hanss bästa tilsee.

10. Swen Olufsson i Orrmo, oppå sin hustrus Karin Olufzdotters *wägnar* kiärade til salig Biörn Rolfssons arfwingar och mågar, Jonas Jonsson, Erich Jonsson i Orrmo och Jöns Andersson på Åsen effter 14. specie riksdaler borne penningar för ett pantsatt angh af salig Halfwar Rolfsson Sunnanåån, för lång tijdh sedan, till sin swärfader, salig Oluf Rolfsson, och effter hanss tijdh hafwer Rolf Jonsson i Olingdaal *benämpte* ängiespant til sigh inlöst och penningarna lefwererat til salig Biörn Rolfsson i Orrmo, som brodern tolfman [628v] Swen Rolfsson på sin eedz plicht bewitnade att penningarne woro kombne i sin broders Biörn Rolfssons hä[n]der, hafwer således Oluf Rolfssons arfwinge mist både panten och penningarne samt interesse utj långan tijdh, allenast förmyndaren Biörn Rolfsson hafwer för 8. år sedan uthlagdt til dottren Karin Olufzdotter, tolff daler kopparmynt men dhe öfrige eij återfått.

Sahlig Biörn Rolfssons mågar förmehna det tolfman Oluf Olufsson Östansiön skal hafwa af desse penningar länt 5. riksdaler men föregifwer hafwa derföre een silfwerkoosa pantsatt och när han lefwererade penningarna, hafwer han panten igenbekommit, och inga andra penningar bekänner sigh hafwa ländt, som han med eedh tilböd sigh willia ehrhålla. Effter sakens noga öfwerwägande pröfwar Rätten skiäligt, att kiäranden Swen Olufsson j Orrmo på sin hustrus *wägnar* effter lagh söker sin man, *nembligen* salig Biörn Rolfssons mågar om betalningen, afkortandes dhe 12 daler *kopparmynt* som lefwererade ähre, och resten erkännes dhe förpflichtade effter qvotan betahla uti samma myndtesort 4 specie riksdaler hwartera, och dhe sedan tilhopa sökie sin man dher dhe med skiähl kunna honom öfwerlyga eij dhe länte 5 riksdaler hafwa restituerat, dhet bäst dhe kunna och gitta.

Ting 13 januari 1679

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Gävleborgs län), vol. E XI e: 3162, fol. 746r - 746v, RA.

Anno 1679: den 13. januarij höltz Laga Tingh i Lillherrdahl, närwarande Cronones Befallningzman Wälbetrodde Pehr Olufsson Ströhm tillika med dhe tolf edsworne nämbedemän.

Oluf Jönsson Sunnanåån,
Pehr Swensson i Grubben,
Swen Rolfsson i Orrmo,
Oluf Olufsson Östansiön,
Jöns Erichsson i Skogh,
Tohl Olufsson Nordanhåån,

Joen Knutzon i Kyrkiebyn,
Anders Halfwarsson Östanhögen
Keel Olufsson Sunnanåån
Jonas Jonsson i Orrmo
Oluf Halfwarsson i Rössgård,
Jöns Mattzon i Kyrckbyen.

1. Landzprophorssen Erich Hansson Syyl, anlagade Oluf Olufsson i Steensåås, Pehr Olufsson Söder på Äggien, Jöns Swensson på Högen icke hafwa effter hanss Excellentz Höghwålborne Herr Gouverneurens Order af den 11. Decembris 1678. framkommit til Öfwerhogdaal at emottaga Cronones prowiandt och föra til magazinnet på Frössöön, men sådant försummadt, saakfältes derföre Oluf Olufsson effter 33. *Capitlet Tingmåla Balken 3 marker silfwermyntt*. Men Pehr Olufssons och Jöns Swenssons saak, opskiutes til dheras ankompst och näste laga tingh.
2. Jöns Elofssons hemman j Åås, opbödz första gången pantsatt til Zackarias Hansson för 108 ½ riksdaler wederbörande bördemän til återlössn.
3. Pastor wyrdigh och wällärde Herr Oluf Joannis Unæus [746v] beswärade sigh, det icke allenast Sunnanåå grannarna, uthan och i Kyrckiebyyn giöra honom förfångh med hästar och getter på Prästöön, som kyrckian tilkommer begärandes dhet dhe åthwahnade blifwa här effter med sådant afstå, hwarföre dhem effter Lagh alfwahligen förbödz wid 40 *marker silfwermyntt* straff tilgiörande, dher med icke allenast oppehålla, ingen vidare åwärckan giöra uthan och, sielfwa skadan förplichtat wedergålla.
4. Oluf Pehrssons hemman på Äggien opbödz första gången, som Ländzman Halfwar Swensson för 65 riksdaler köipt och sigh tilhandlat hafwer.
5. Kohnan Märit Andersdotter bekänner sigh för några åhr sedan hafwa hafft lägersmåhl med skraddaren Rasmus Hansson född i Norrige på Heedemarken och aflat tilhopa barn, hwilket än lefwer, Märit påståår det Rasmus hafwer låfwat sigh åchtenskap och då lagat til brölloppz, men effter han ej feck låf af Åhrewyrdige Probsten Herr Anders Elewi at wijgias förr än han skaffade sigh beskeed ifrån Norrige, begaf han sigh heem på Heedemarcken, och för påkomandhe ofredztijdh, ej kunne komma tillbaka; altså effter Högl. Kongl. Håfrättens resolution om mökränckningh saakfältes Märit till 20 *marker silfwermyntt* men åger intet at böta med, dy undergåår hon corporal straff.

Ting 12 januari 1680

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3467, fol. 259v-262r, RA

Anno 1680 den 12. januarij, höltz Laga Tingh j Lillherrdahl, med allmogen dher sammastedes, närwarandes dhe tolf eedsworne Nämbdemän.

Oluf Jönsson Sunnanåån,
Pehr Swensson i Grubben,
Anders Olufsson i Kyrckiebyn,
Anders Halfwarsson Östanhögen,
Jöns Erichsson i Skogh,
Jöns Andersson på Åsen,

Joen Knutzon i Kyrckiebyyn,
Keel Olufsson Sunnanåån,
Erich Jonsson i Orrmo,
Anders Larsson i Kyrckiebyn,
Anders Jonsson i Olingdaal,
Swen Rolfsson i Orrmo

1. Cronones Länssman Halfwar Swänsson opwijser Befallningsmans Wälbetrodde Pehr Olufsson Ströhms skrifwelse af Sweegh den 3. December 1679 dherutinnan länssman anbefalles stämma Pehr Swensson och Oluf Jönsson Sunnanåån sampt Jöns i Skogh, för dhet dhe i förbudin tijdh på skahra föret i währ skulle hafwa fält några älgdsdiur, dher til dhe neka, och bekänna så wara tilgånget, opwijsandes länssmans i Älfdahls Lars Olufssons och Pehr Mattzons i Kyrckiebyn attest, daterat Älfdahlen den 9. januarij 1680. dher utj dhe bekänna hafwa den 19. Martij 1679. reest diuren på dahlaskogen i rågången, och den 21. dito dhem skutit på Herrdahl skogen wid Muhlingsnäset och effter dhe inga kiälkar hade, mehra än een, som dhe kunde draga hudarne på, måste dhe lembna kiöttet, och allenast fingo med sigh bara hudarne. [260r]

När dhe kommo tillbaka med kiälckarna, hade Pehr Swänsson, Oluf Jönsson och Jöns Skogh, tagit kiöttet ifrån dhem, bekännandes så wara förljkte, at Herrdahlskarlarne behålla den ena huden, och den andra älfdahlsboerne. Dhe som hafwa diuren i Älfdahlen war Lars Larsson, ländzmans son i Älfdahlen och Pehr Mattzons mågh Jon Rassmusson med dheres lagzmän.

Tolfman Keel Olufsson Sunnanåån och Erich Jonsson *ibidem* betygade warit åstad nämde af Ländzman at ransaka här om, och när dhe kommo til hullstaden, dher Älfdahlingerna hafwa tagit hudarna af diuren, beseedt och befunnit ett kiälkesporr söder uth til Älfdahlen, dher dhe hafwa heemdragit huderne.

Pehr Swänsson pålades, at skaffa här å Häradzohmarens attest i Älfdahlen, om så tilgånget ähr, och saken å näste tingh lagligen angifwa.

2. Zackarias Hansson, opbiuder andra gången Jöns Elofsons hemman pantsatt för 151 ½ riksdaler wederbörande arfwingar til återlössen.

3. Länssman Halfwar Swensson opbiuder andra gången Oluf Persson i Äggien hemmans part, köpt för 65. riksdaler.

4. Nämbdeman Swen Rolfsson i Orrmo, opbiuder Swen Oluffssons hustrus jordepart *ibidem* första gången, försåldt för 90. riksdaler.

5. Erich Jonsson i Orrmo, opbiuder första gången Joen [260v] Torkielssons, sin broderssonns arfzpart i Orrmo, derföre gifwit för löst och fast 150. riksdaler 80. in specie och 70. effter 4½ daler *kopparmynttz* reckningh.

6. Jonas Jonsson i Ormo opbiuder första gången Erich Jonssons i Ormo hustru jord ibidem försåldt för 70. riksdaler och een silfskeedh.

7. Erich Jonsson i Ormo, opbiuder första gången ett trögs land uthsäde med några slottestycken, som tilförne hafwa legat under hanss hemman, kiöpt af Oluf Persson i Äggien för 35. riksdaler.

8. Anders Jonsson angifwer, det hanss broder Pehr Jonsson warande i Norrige, hafwer een broderpart olöster utj sin broderessonss, Jöns Elofssons hemman, hwilket han haar pantsatt til Zackris Hansson för 150 riksdaler dock effter ransakan befinnes, at bemälte broderpart ähr änn oförpantader och hemmanet mehra wärdt. Ingen än weet, om Pehr Jonsson lefwer, eller eij, altså böre arfwingerne dher om först skaffa beskeedh.

9. Anders Halfwarsson, Oluf Andersson, och Halfwar Mårtensson, åthwarnades wid laga straff til giörandes, icke göra ländzman Halfwar Swänsson någon åwärckan eller intrångh med sin boskap på Michels skogh, uthbeta eller förtrampa ägorne, icke heller fiska och fahra olofligen utj dheras fiskiewattn. [261r]

10. Joen Olufsson Sunnanåån, låter första gången opbiuda gamla pigans Ingebor Olufzdotters syytnings skriff, men klandras, af Ingebor broders, mågar, Måns Olufsson j Orrmo, Halfwar Michelsson och systersönerne, Oluf Pålsson Nordanhåån och Oluf Jonsson Bäck, närmare slächt och bördigh wara, än han.

Den 13. januarij sambyckte Måns Olufsson och Oluf Bäck, dhe andra kommo eij tilstädes, uthan lembnes til näste tingh.

11. Fordom ländzman Oluf Mattzon i Heeröö opbiuder första gången Johannes Persson i Åås panteskrift, för 17. riksdaler 1 ort 8. skilling derföre han sin ägendomb hafwer i underpant satt, wederböranden till återlössn.

12. Swen Pehrsson i Grubben opbiuder förste gången det hemmans och gårdekiöp han haar slutit med Pehr Keelsson i Östansiö, om Kyrckieby hemmanet för 66. riksdaler à 6 marker silfwermyntt stycket.

13. Pehr Pehrsson i Nordanhååns dotter, Kerstin Perssdotter angifwes hafwa i Helsingeland haftt lägersmåhl med een ryttare och haftt barn med henne, derföre eij lagfördt; men fadren föregifwer dhet hon i Järfsiö sochn haar plichtat, hwarföre pålades honom skaffa dher ifrån beskeedh.

14. Måns Olufsson Öst på Skogen som angafz af hustru Ingebor Swänssdotter kallat sigh tiuf, men nu håller sig undan, altså citerades till näste laga tingh. Sammaledes om storböndagsbrottet som 1679. åhrs Protocoll innehåller. [261v]

15. Sahlig Pehr Nilssons Sunnanåån oprättade föreeningsbref emillan sin son son Per Persson och hanss mågh Erich Swensson samt dottren Märit Perssdotter, framtedtes i Rätten af Erichs son, Swen Erichsson, derutinnan bewijses, det salig Pehr Nilsson hafwer i sin lijffztijdh så med sine barn afhandlet, at sonen Per Persson effter sine döde dagar behåller halfua hemmanet i Sunnanåå, och dhet andra halfua, skulle mågen Erich Swenson emottaga, at förestå, försöria och uppehålla, dhe gamble folken til sine döde dagar. Men Märit Perssdotter skulle med penningar afstå, som förehningsskrifften af den 3. november 1650 widare innehåller.

Och efftersom förbemelte Märit Perssdotter, förmedelst Gudz Nådige Försyhn ej år blifwin förseed med någon man, åldren mehr och mehr tiltager, begynnandes efftertänckia hwar hon med tiden skal hafwa sin föda utj sin lijffztijdh och til sine dödedagar, dy hafwer hon förafskiedat med sin swåger Erich Swensson det samma sigh påtaga, henne förswahligen skiöta, försörja och uppehålla, och effter hennes döde dagar, hederligen til grafwa befordra, dher emot för hanss omaak, och beswähr testamenterar och oplåter hon sin swåger Erich Swensson och hanss arfwingar, all sin qwarlåtne ägendomb både i löst och fast, effter henne kan finnas. Och på det, detta i framtijden dess tryggare hållas skal, hafwer Erich Swenssons son, Swen Erichsson afsohnat och tilfredz stält Märitz broder Pehr Persson Sunnanåån för hanss arffz och bördz rättz præntension effter systrens frånfälle, och honom in för Rätten låfwat och tilsagdt 15. *daler* silfwermyntt [262r] effter handen betahla. Hwilket och Pehr Persson med handsträckningh in för Rätten sambyckte, aldrig här på i framtijden at urgera eller åtahla.

16. Halfwar Pehrsson wid Åhlsjögan, fordrar af sin broderson Lille Pehr Persson räkenskap på sin moders sahl^{ig} Pehr Mårtenssons Karins, qwarlåtenskap i löst och fast som på hanss möderne per qvota skulle arfligen tilfalla. Pehr Persson dher emot 1:^o, inwänder, dhet hanss sal^{ig} fahrs moder är för 7. år sedan död blifwin. 2:^{do}, det Halfwar hafwer aldrih i sin sal^{ig} faders lijffztijdh dher på urgerat, hwilken för 4. år sedan afgången år. 3:^{tio} elliest beropar han sigh på, Oluf Olufsson Östansjön och Oluf Hafftorsson ibidem, warit af sin sal^{ig} fader Pehr Persson kallade til witne hwad modren *hustru* Karin på sitt ytersta månede bekänna, hwilke efter aflagd eedh betygade, at *hustru* Karin all sin ringa ägendomb i löst och fast effter sine döde dagar testamenterade och tilägnade sin son Per Persson allena, som henne i 20. års tijdh utj hennes ålderdomb och skröpligheet oppehållit och försörgdt hafwer.

Altså emedan ringa ägendomb fanss effter henne, emot uthståndne skiötzel och beswähr, dy kan Rätten sådant ej ogilla, uthan effter *Laghens* 31. *Capitel Jorda Balken Landzlaghen* approbera och sahl^{ig} Pehr Pehrssons barn tildöhma.

Ting 14 januari 1681

Källa: Protokollet saknas. Ttinget omtalas i p. 10 i tingsprotokollet för höstetinget 21 september 1681.

Ting 21 september 1681

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e.: 3468, fol. 385r - 387r, RA.

Anno 1681 den 21 septembris hölts Laga Tingh medh allmogen aff Lillherrdahl närwahrande Befallningzman Wälbetrodde Pedher Oloffsson Ström och Nembden.

Oloff [<i>ms: Arfwed</i>] Jonsson Sunnan Åhn.	Kiehl Olsson Sunnan Åhn
Swän Rolofsson i Orramo.	Anders Olsson i Kyrckbyen
Anders Jonsson i Olingdahl.	Anders Halfwarsson i Östanhögen
Jöns Andersson på Åsen.	Erich Jonsson i Ormo

Oloff Hofftarsson i Östansiö
Tohl Olsson Nohlanå

Pedher Kiehlsson i Östansiö
Jöns Swensson i Kyrckiobyen

Dato publicerades för specificerade Kongl: Ordningar och deriempte Kongl: Ordning om Prästerskapetz Opbördh, 2:^{do} Om Jacht och diur- [385v] fångh och 3 om Mått och Wicht, sidst påmintes om alt landzkiöps hindrande, wedh laga straaff.

Om legojons löhn bleef sålunda sluitit, att een full och godh dreng skall till åhrslöhn niuta 9 daler silfwermynt 2 par skoor 2 stycken skiortor och ett par strumpor och en fulltagen pijga 3 daler silfwermynt 8 alner wäf 2 par skor och ett par strumpor, legepeningen är åthskilligh och kan intedt därutinnan något wist statueras. Kunna Lens eller Nembdemän öfwerlyg hafwa så utj een som annan motto förtegat hwadh som uthj een och annan motto emoth Kongl: Placater och Förordningar brutit, ware [*ms: wari*] den samma fallen till 40 marker silfwermynt och warnades att taga sin embetesplicht noga i acht.

1. Peder Mickelsson i Kyrckbyen skulldgafz hafwa belägrat Kirstin Pedersdotter i Nohlanå, som tillstodh sig medh henne tree gånger i förleden höst, hafft oloflig beblandelse och befans att dhe ähre treemänningar å beggie sijdor, och att Kirstin tillförende warit i Jersiö sochn, och Hellsingelandh, besåfwinn af een ryttare Swen Nillsson under Östagiöta Cavalleriet *anno 1678* och *1679* födt barn. Kåhnan tillstår sikh hafwa medh Pedher otucht 6 gånger drifwit, doch under echtenskapz lofwen, hwartill Pedher nekadhe dåch af hennes fadher Pedher Pedersson Nohlanåh omsider öfwerlygat twenne gånger sig tilltalt att få henne ächta och intedt samtykie medelst bemälte skylldskap der till fått.

Kåhnan föregifwer att Peder sagt sikh wähl kunna den konsten att hon icke skulle blifwa medh barn hwar till han nekar: säijandes henne det sikh lära nembiligen bidia tröska inne och skaka uthe, det han alla gånger giordt, kåhnan sade der jag så skulle sagt, så hade du bort weeta betre såssom och att hon een gångh till att pröfwa hans sinne och [386r] stadigheet sagt sikh wara hafwande, och sikh kunna det förgiöra, hwartill han samtychte : säijandes det wara bättre för dem begge, hwartill Peder nekadhe men effter noga påminnelsse omsijder det tilstodh. Pedher Mickelsson tillspordes om han henne ächta wille, emädansom han eij unkomma kan hennes fadher tilltalt och så otuchteligen medh henne omgångie hafft, men lijkwähl stendigt der till neekar : förgifwandes sig utj dryckenskap af fadren det begärt altså skickades effter hans fadher Michel Peersson som der till eij wille samtyckia uthan lembnade sohnens straff under Rättens omdömme icke des mindre läth man fadren och såhnen särskilt der om conferera och twenne tolfmän uthsände dem der till förmå, men förgefwes.

Ehuruwähl Peder Mickelsson hafwer hafft olofligt omgänge medh sin tremänning Chirstin Pedersdåtter som tillforende hafwer lönskeläger födt barn, så blifwer dåch lijkwähl hans straff icke större änn 3 marker silfwermynt effter gammal praxin hälst emedan som Kongl: M:tz allernådigste Resolution af den 1 martj 1678 tillåter dem som uthj tertio gradur lineæ æqwalis byggia echtenskap, och kåhnan Kirstin Pärsdotter som andra gången medh den synden sig försedt effter resolutionen 1659 plichta dubbelt nembiligen 40 marker.

2. Kåhnan Kerstin Pedersdåtter anklagaades icke hafwa plichtat werckeligen, för lönska- legret medh ryttaren Swen Nillsson, det hon tillstår icke effter Tingzrättens ordre den 12 januarj 1680 skaffat [*ms: skafwat*] attest som då föregafz, att hon plichtat, dy kan Rätten icke mindre giöra änn henne saakfälla till 20 marker :

Dato plichtade kåhnan för tingzdöhran för beggie bråten. [386v]

3. Länsman Hallfwar Swensson opbiuder första gången, sitt gjorde byte medh Ingebrecht Andersson Biörnhammar om hans hustrus Kirstin Pedersdåtters arffiordh i Kyrckioiobyen

emoth een skogzpart i Öybergs skogh, oklandrat. Ländzman hafwer och förr inlöst een systerdeehl och derforre skattar.

4. Swen Pedersson på Åsen opbiuder första gången $1/4$:^{dehl} af Erich Oloffssons hemman i Åsen som han til kyrckioheerden Herr Oloff Unæum pantsatt hafwer, för 28 riksdaler 3 ort. Item interesse 7 riksdaler 2 ort 16 runnstycken och Herr Oloff till Swenn den 30 januarij 1675 för 36 riksdaler och 1 ort sålt.

Item inlöst pantågor af samma hemman, af Oloff Matzon i Herrö för 20 riksdaler medh des interesse, som Oloff Matzons becombne panteskrifft och des trenne laglige opbudh anno 1672 : 1674 och 1676 vthwijsar.

5. Swen Rolfsson i Ormo upbiudher tredie gången Swän Oloffssons hustrus Carin Olofz-dotters arfjordh uthaf hans hemman för 90 riksdaler uthan klander.

6. Jonas Jonsson i Ormo upbiudher tredie gången $1/3$ part eller systerdehlen som Jöns Andersson hafwer sålt för. 70 riksdaler specie och een söllfwerskiedh och hans hustru Göle Biörnsdåtter tillfallit war hwars hemman Jonas besitter.

7. Jonas Jonsson opbiuder tredie gången een systerdeehl af dito hemman köpt af Erich Jonsson i Ormo för 70 riksdaler och een söllfwerskiedh som hans hustru Chirstin Biörnsdotter arffteligen tillfallit ähr.

8. Erich Jonsson i Ormo opbiuder tredie gången sin förljkningskr[i]ffft om hemmanet, medh alla des lösören medh sin brodersson Joen Torkelsson och hafwer in alles contraherat om 150 riksdaler nembligen: - 80 riksdaler specie och 70 riksdaler à 14 mark kopparmynt och deth klanderlöst. [387r]

9. Erich Johansson i Orrmo opbiuder tredie gången ett trögzlandh åker och des huus, som under hans hemman lydt och han inlöst af Oluff Peersson i Orrmo och hans syster Märta för 35 riksdaler.

10. Zachris Hansson i Kyrckbyen præsenterade Tingzrättens sluuth af den 14. januarij 1681: lydandes att Anders Jonsson Sunnanåhn som är Jens Elofz farbrodher, klandrat Zachris Hanssons köpte hemman af Jöns Elofsson och effter det 7 Capitlet Jordbalken Landzlaghen fått tillståndh dett giöra, men till datum ej mechtig der till warit; begiährandes Zachris sine uthlagde peningar igien.

Anders Jonsson föregifwer sigh honom budit 100 riksdaler men efftersom han icke fylldnaden bekom, wedersakade han dem. Jöns Andersson i Åssen hafwer förledne tingh kräfft arff, af samma hemman effter sina morbrödher Erich och Peder Jonssöhner : fruchtandes att Jöns Elofsson både sitt och dheras bortpantadt. Anders Jonsson tillspordes om han will och är mechtig hemmanet inbyrda, hwartill han neekade efftersom han emedlertijdh, ett annat hemman sigh tillhandlat förmehnandes någon annan byrdeman det willia giöra, men ingen angaf sig och Zachris Hanssons köp, klandrade, dy bewilliades honom när det lagståndit blifwer, fasta derå. Lens och tolmännerne pålades att låta sig underretta om Jöns Anderssons arfz pretension effter Erich och Peder Jönssons söhner och tillsee dem emellan deehlningh giöra och der deth ej skie kan å nesta tingh lagligen hwarannan sökia.

[11] Dato öfwersågz rökelengden för innewahrande åhr och effter läns och tolmäns intygande på des answar justerades.

Ting 21 oktober 1682

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3469, fol. 447r - 451r, RA.

Anno 1682 den 21 octobris höltz Laga Tingh med allmogen af Lillherdals Tinglagh, närwarande Befalningsman Wälbetrodd Pedher Olufson Ström och nämnden nembligen:

Olof Jönsson Sunnanåhn	Kiehl Olsson Sunnanåhn
Swän Rolofson i Ormo.	Anders Olson i Kyrckbyn -
Anders Halfwarson i Östanhögen	Jöns Anderson på Åhsen
Erich Jonsson i Ormo -	Joon Knutzon i Kyrckbyen
Jöns Erichson i Kyrckbyen	Pedher Swänson i Kyrckbyen
Oluf Halfuarson i Kyrckbyen	Oluf Halfwarson Östansiön.

1. Dato publicerades effterskrefne Kongl: May:tz Placater och påbud. 1. Skogsordningen. 2. Om duellerne. 3 om wärckställigheeten af executionerne. 4 om [447v] Jägeriestaten. 5. Förklaringh öfwer 1677 åhrs Jordeplacat.

2. Ländz och tolfmän med närwarande allmoge intyga ingen Chronones allmänningh här i Tinglaget wara, uthan een häradz som kallas Rändahlen huaruthi alla tree Tinglagen skola interesserade wara och tilförende med älgzdiur warit wällsignatt, men för denna tijden och något här föruth, intet, utan någre fiskesiöar och ängesstycken som nästgrantzade bohlbyar bruka, huar å uthi Swegs Tinglagh skall brief finnas och ifrå bohlbyarnas ägor med wissa märcken skildhe. Bemälte Rändahl berättas wara 18 gamla mijler långh och ej bredh, sträckandes sikh till Tännäs och stadnandhes wid Tramsänoret.

3. Oluf Jonson och Pedher Jonson Östansiön angåfwo, hurusom deras sysslunge Oluf Mårthenson blef trediemans knecht och utcommenderat till Skåhne 1676, icke är igen kommen heller af honom sedan något hört, och dy förmenes honom genom dödhen afgången wara. Och såsom han ägde något i löst och fast, dhett Oluf Anderson Öst på Högen innehafwer och sikh tillägnat, som medh Oluf Mårtson iemskyldde äre och dy anhålla att [448r] komma med honom till bythes uti quarlåtenskapen.

Oluf Anderson tilstår att Oluf och Pädher lijka närskyldde med sikh wara till arfwet och befans att Oluf Mårthenson ägde halfwa hemmanet Öst på Högen som är $4\frac{1}{2}$ trågh : begärendes Oluf Anderson fåå dem inlösa för - 18 riksdaler i caroliner, effter som Oluff Mårtz fadher och des broder Anders för samma penningar sikh uthur hemmanet Högen för löst och fast uthlösa låttit, huar till Oluf och Pedher neka : påståendes och begärandes sikh tilfaldne $2\frac{1}{4}$ trågh få opbruka och skatta före, Oluf Anderson söker som dee andre $2\frac{1}{4}$ trågh med sine syskon äger, dem få uthlössa, och ägher des uthan $4\frac{1}{2}$ trågh. Oluf och Päder bewiste der twänne bönder suttit hafwe. Oluf Anderson föregaf sikh inlöst pantängior för $13\frac{1}{2}$ riksdaler. Nämnden betygade dhett 2:^{ne} bönder öfwer 30 åhr där suttit och gått uthrymme till slått och uthrymme wara.

Aldenstund Oluf och Pedher Jönss söner äre iämpnarfwe med Oluf Anderson och hans syskon effter deras frände Oluf Mårtenson och således berättigade till halfparten af den arff i löst och fast som effter honom finnas kan, huaribland $2\frac{1}{4}$ trågz uthsäde - Östan på Högen äre och dem tilfalla, och såsom twänne åboor på bemälte hemmam tilförne besuttne warit och huardera skattat för $4\frac{1}{2}$ trågh : så [448v] tillåthes och Oluf och Pedher Jönssöner lösa i byrd af Oluf Anderson och hans syskon, den tilfaldna $2\frac{1}{4}$ trågh (helst och emädan som Oluf Anderson dess uthan hafwer $4\frac{1}{2}$ trågh och der iempte någon jord i Olingdahl) effter

mäthismanna ordom af tree godhe män å huardera wägna, lijkmatig dhet 3^{die} *Capitlet Jorda Balken Landz Lagen*.

4. Oluf Knutzsons änckia ifrå Helsingeland hustru Karin Erichsdätter kärade till sin mans broder Joon Knutson, om något arff effter hans föräldrer uthi Biörnhammarsgården, effter som han allenast 4 *riksdaler* der på fått begärandes resten. Joon Knutson opwiste een skriff af den 10 martij 1662: lydandes att Oluf Knutson till sine bröder Joon och Pedher till arffz fallne broderspart i bemälte hemman nembligen tree trågs utsäde försåldt, men intet quantum nämbd.

Wittnen wore Oluf Biörson Sunnanåhn, Pedher Olson i Kyrckbyn och Ingebrächt Jonson *ibidem*, huilcka alla döde äre. Joon föregifwer att Capplan Herr Erich skriffen skrifwit, men eij verifcerat som nu skall wara Comminister j Resilla. Joon förebär sikh eij lagligen stämbder wara och därhoos att Oluf Knutson något skyldigh war, som ännu obetalt skall wara : begärandes opskåf till nästa laga ting att förskaffa sikh dee skähl och bewijs som till sakzens oplysningh tiäna kunna, huilcket honom [449r] såwijda han intet stämbder war bewilliades, lijkmatig det 28 *Capitlet Tingmåla Balken*. Sedan inkommo partherne och förljichtes sålledes.

Att Oluf Knutzsons barn skola i ett för alt i förljknig och uthlössning bekomma - 3½ *riksdaler* à 6 *marker* och då hörer jorden Pedher Knutsons barn till och får [*ms: för*] Oluf Knutzsons arfwa hereffter oklandrat behålla och förmyndarne måste förese barnagodzet effter Lagh och Kongl: Förmyndare Ordningen till deras myndige åhr, och altså är Oluf Knutsons barns arfzprætension effter sin faders fader förljicht och ophäfwen.

5. Anders Jonson Sunnanåhn angaf hurusom hans granne Swän Erson *ibidem* förledne sommar hafwer fördt een råstaka på Holmflodet sikh till förfångh, deth Swän tilstår af oförstånd giordt och ingen nytta hafft der af, huartill Anders beiakar. Nämbdemännen Kiehl Olson och Pedher Olson som dhet besichtigatt bekänna effter råstakan som Swän nedersatt, skulle Anders mista till tuu fångh höö som intet skiedt är.

Aldenstundh Suän Erichson Sunnanåhn hafwer flyttiat råstakan på Holmfloden på Anders Jonsons ägor, dy blifwer hans saak effter 27 *Capitlet Bygninga Balken* §2 att plichta med 40 *marker*.

6. Nämbdeman [*ms: Nämbdemän*] Peder Suänson opbiuder tredie [449v] gången Pedher Kiehlsöns hemman i Östansiö Mohemmanet wid nambn. Ewert Jonsons andel andra gången och Anders Halfwarsons första gången och således 4/5 af rätta byrdemännen inlöst effter uthräkning för 110 *riksdaler* in specie, effter kiöpeskriffternes innehåldh och därhoos förbättrat huus och jordh, huar å rätta odahlzmännerne Pedher Pederson med sin broder som äre till hemmanet bördige klandrede och i bördh lösa willie, huarföre beslötz att dheer må dhet göra medh contante penningar som det kåstar och för åboendet och förbättringen på huus och jord effter mäthismanna ordom. Pedher Pederson låfwade Pedher Suänson om dett framdeles skulle sälias till någon oskyld, att ingen närmare än Pedher Swänson till des lössn wara skall. Sedan inkommo partherne och angofwo sikh förljichte wara således att Pedher Suänson behåller halfdelen af Mohemmanet förståendes att han behåller Peder Kiehlsöns 2/5 der på, till des dee andra deharne blifwe iämbngode till bruuk, då dee öfwer hufwudet tillijka med Stoorängiet, som strax skall dehlas, skole ägorne skiffa och Päder Pärson skall lefwerere till Pär Suänson betallingh för tree trågh, effter dhet wärde som dät är kiöpt före, icke dess mindre måste med opbuden effter processen fortfaras.

7. Anders Hanson i Kyrckiobyn presenterade een lagh- [450r] buden och lagstånden köpe-skriff på Jöns Elofsons hemman *ibidem* huar å honom å förledne tingh den 21 septembris

1681 låfwades dombref, enär dhet skulle laghståndet blifwa som war allareda den 14 januarij sistleden, dy kunde Rätten honom lagha fångsbreef der oppå ej förwägghra. Sedan detta skiedt war, inkom en byrdeman Halfwar Olsson *benämbd* gifwandes tillkänna, hurusom han förment, dhet Anders Jonson Sunnanåhn som närmare byrdman är, skulle dhet inbörda, och så wijda han å förra Tinget sagdt sig därifrå wille han nu dhet inlösa. Men såsom han deth icke lagligen innom natt och åhr det klandrat heller penningarna innom den tijdhen ifrå sigh satt, förblifwer Rätten wid sin förra resolution.

8. Länsman Halfwar Suänson insinuerade een laghbuden och lagstånden köpeskrifft af Olof Pederson i Kyrckbyhn på hans ärfftelige tilfallne jordegodz och hans hustrus Märta Andersdotters tilfallne arfziordh för 69 riksdaler à 6 marker *silfwermyntt* och der ibland 17 riksdaler in specie. Dy bewilliades honom der på laga fångzbreef.

9. Erich Jonson i Ormo oppwiste och ingaf een laghbuden och lagstånden köpeskrifft af Oluf Person i Äggen [på] hans faders arff i Ormo som är beläggitt inwid Erich Jonsons gårdh, som är ett tråglandz iordh och några gamla lägder och skogh och förlandh därtill, som han och systren Märta hafwer ärfvt [450v] för 35 riksdaler af huilcka Märitt opburit 8 riksdaler. Altfördenskuld bewilliades honom Erich Jonson derå fasta och dombreef.

10. Erich Jonson i Ormo præsenterade een lagbuden och lagstånden förlikningskrifft emellan sigh och des broders son Joon Tärkelson för des andehl i hemmanet och löössören - 150 riksdaler effter som hemmanet ej kunde tåhla tuänne åboer och bönder. Dy bewilliades honom Erich Jonson lagha fång på sitt fadershemman j Ormo.

11. Jonas Jonson i Ormo incaminerade een lagbuden och laghstånden köpeskrifft af sin suåger Erich Jonson j Ormo på des hustrus arfiord i Öfwer Ormo för 70 riksdaler och een sölfuerskedh; altså sambycthes honom Jonas derå lagha dombreef.

12. Sammaledes præsenterade Jonas Jonson een lagbuden och lagstånden köpeskrifft aff sin suåger Jöns Anderson i Åsen på des hustrus trediedehls arfiord effter sahlig fadren Biörn Rohlson för 70 riksdaler och een sölfwerskedh; huarföre dömbdes dhet han lagha fångsbreef derå bekomma skall.

13. Suän Rolfson i Ormo insinuerade een lagbuden och laghstånden köpeskrifft af Suän Olson i Ormo på sin hustrus tilfallna arfiord i åker äng och huus för - 90 riksdaler effter som Suän Rolfson [451r] är Swän Olsons hustrus faderbroder, dy bewilliades honom dombreef der oppå.

14. Länsman Halfwar Suänson opbiuder andre gången sitt giorde bythe, med Ingebrächt Anderson Biörnhammar om hans hustrus Kerstin Persdotters arfiordh i Kyrckbyn, emot een skogzpart i Öijbergs skogh, och tilförenne inlöst een systerdehl af samma äghor och är tilfredz enär han får sin uthlagde penningar igen.

15. Tohl Päderson i Gunnarsgården opbiuder första gången sitt giorde contract och byrdalössning med sin brodher Halfwar Pederson om des faders hemman och skall Tohl gifwa Halfwar för huus och jordh. 23 riksdaler och 8 *fierdingar* korn.

Ting 13 september 1683

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3470, fol. 389r - 390r.

Anno 1683 den 13 septembris höltz Laga Ting med allmogen af Lillherrdahl närwarande Befalningsman Wälbetrodd Päder Olufsson Ströhm och nämbden -

Oluf Jonson Sunnanåhn	Suän Rolfsson i Ormo
Anders Olsson i Kyrckbyen	Anders Halfwarson Östanhögen
Jöns Andersson på Åhssen	Jöns Erichsson i Kyrckbyen
Päder Suänsson i Kyrckbyen.	Oluf Hafftarson Östansiön
Anders Jonson i Olingdahl	Peder Person Nolanhåhn.
Peder Kiehlsson Wästanssiöön [<i>felskrivet för: Östansiöön</i>]	

1. Dato aflade Päder Padersson Nolanhåhn sin nämbdemans eedh.
2. Samma dagh publicerades Kongl. Maij:ttz Placater och Resolutioner som förr specificerade ähre. [389v]
3. Emellan ländzman Halfwar Suänsson kärande till Anders Halfwarsson, Oluf Andersson och Halfuar Mårtensson Östansiöön, i det dee göra honom inpass på Michellss skogen så i muhlbeten som ängiesslåttan och fiskiewattn. Item att Anders Halfwarsson och Halfwar Mårtensson, medelst sine ängiesslåttar, hafwa flyttiat sitt fäbooställe in på ländzmans skogh, huartill Anders dehls nekade och föregaf det för 30 år sedan wara flyttiat, men länssman nekade där till : begärandes gode män och ägande syhn att pröfwa huru der medh beskaffat är och på huars skogh och marck det är bebygdt, huilcket bewilliades.
Ländzman uthwalde Anders Jonson i Olingdalen, Peder Pedersson Nolanhåhn och Oluf Hafftarsson Östansiön. På Anders Halfwarssons wägnar uthkiestes Jöns Andersson på Åhssen Peder Kiehlsson Östansiöön och Swän Rolfsson i Ormo.
4. Emällan Oluf Paderssorns barn och arfwa i Tällåhssen förordnades sålledes som föllier *nemblig*en att sonen Päder Olsson, rustmästare under Öhssa compagnie, i anledningh af dhet 31 *Capitlet* Jordabalcken *Landzlagen* antager sin ålderstegne och wahnføre fader till skiötzell och födo; och med sina medarfwa i gode mäns närwaru accorderer huad han i sythningslöön skall hafwa, huad öfrigt kan wara stånde des barn och arfwa fritt, sin emillan effter Swea Rijkets Lagh dehla och skiffa.
5. Ländzman Halfwar Suänsson opbiuder tredie [390r] gången sitt giorde bythe medh Ingebrecht Andersson Biörnhammar om des hustrus arfiord i Kyrckbyen, emot een skogspartt i Öijbergs skogh : hafwandes tilförne inlöst een systerdehl af samma hemman och äghor, och är tilfredz enär han får sine uthlagde penningar igen i alt fall.
6. Päder Suänsson i Kyrckbyen opbiuder tredie gången Efwert Jonssons anpartt i Mo-hemmanet och Anders Jonssons dito andra gången i dito hemman.
7. Tohl Persson i Gunnarsgården opbiuder andra gången des byrdalössning med broderen Halfwar Padersson på fadershemmanet för 23 *riksdaler* och 8 *fierdingar* korn *etcetera*.
8. Päder Michelson i Åhs opbiuder förste gången Oluf Paderssorns jordepartt Nordanhåhn i åker och angh, för 31 *daler silfwermyntt* köpt af sonen rustmästaren Peder Olsson och mågen

Päder Hafftarsson och detta oklandratt : förståendes som protocollet detta dato dem emillan förmåhr.

9. Oluf Olsson i Steenåhssen opbiuder förste gången sin broders Halfwar Olssons ärfftelige tilfalne broders anpartt i hemmanet för 20 riksdaler warandes dy een systerpartt outhlöst huilcken är i Olufs brödh.

Ting 22 mars 1684

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3471, fol. 578v – 581r.

Anno 1684 den 22 martij höltz Lagha Ting med allmogen aff Lillherrdahls Tinglagh, närwarande Cronones Länssman och nämbden.

Oluff Jonsson Sunnanåhn.
Anders Olsson i Kyrckbyen
Jöns Andersson på Åssen
Oluff Hafftarsson Östansiöön
Kiehl Olufsson Sunnanåhn
Oluff Halfwarsson i Kyrckbyen.

Swen Rolofsson i Ormo.
Anders Halfwarson Östanhögen
Jöns Ersson i Kyrckbyen
Anders Jonsson i Olingdahl
Erich Jonsson i Ormo.

1. Dato publicerades Kongl. Maj:ttz förr specificerade Placater.

2. Samma dagh framkommo sahlig Joon Knutzsons broderon Peder Persson, genom des förmyndare Anders Jonsson i Olingdahl, iempte Jonss broderdotter hustru Karin Olufzdotter och Joons syster Kerstin Knuttzdotter Oluff Hafftarssons Östansiöön : förfrågandes sigh huru stoor arff dem må effter Joon Knutzson wara tilfallen, och huru stortt testamente des änckia, hustru Giertrud Olufzdotter bör beståes, då hon oppwiste cappellanens Herr Simon Linnæi och gamble länssmannens Halfwar Swänssons attestatum, af innehåldh, att Joon Knutzson på sin sothesängh, sedan han den 4 martij anno 1683 hade anammatt Herrens Heliga Nattwardh, testamenterade under sin kiehra hustru Giertrud Olufzdotter all sin ägendomb både i löst och fast : förståendes att hennes arffwa skohle effter des dödelege afgangh löössöhren behålla och deth fasta i sin lijftztiydh bruka och behålla, och sedan heemfalla orepade Joon Knutzsons rätta arfwinghar.

Deth befans, att Knuth Clemmetsson på sin hustrus [579r] wägnar ärfde trij trågs uthsäde på Biörnhammarn. Peder Olsson i Särne på sin hustrus wägnar tree trågh, och Erich Jönsson i Skogh på sin hustrus wägnar tree dito : beståendes då hemmanett aff nijo trågs uthsäde : hafwandes Knuth Clemmetsson effter sigh lämbnatt tree söner och een dätter, nembligen Oluff, Joon och Peder Knuthsöner och Kerstin, och Knuth kiööp gjorde med Peder Olsson i Särne om des hustrus tilfaldne trij trågh, men sönerne Joon och Päder effter hans död dem betalte, huar om parterne sämias : opwijsandes Joon Knutzsons änckia hustru Giertrud ett wittnesbördh af den 2 aprilis anno 1665, gifwit aff Oluff Kiehlsson, Halfwar Swänsson på Hede, Peder Jonsson i Äggien Anders Olufsson i Nygårdh och Peder Swänsson : lydandes, att Erich Olsson på Åhssen hafwer utfästatt till sin syster Giertrudz man Joon Knutzson 50 richsdaler reede penningar för des fierdepartt i hemmanett och Gunbiörns ängie, som åtta daghar der effter lefreras skulle och fullgiordes, huilcken attest på Laga Tingh den 2 octobris berörde år 1665 är godkänd och gillat worden, huar med Sukiänängiätt som war panttsatt ifrå

Biörnhammaren, med sexton *richsdaler* inlöst är, och nu der under ligger, och med dee öfrige är annan gäldh och skuldh betaltt.

Joon Knuttzson och hustru Giertrud läfde tilsammans till trättijo och ett åhr, och ofwanrörde hennes arff och jordepenningar betaltes anno 1665. Anderåhsängiätt och Bladå som under hennes faders hemman på Åssen lydt, och waritt förpantatt till Swen Persson på Åssen äre under ächtenskapett inlöste för 20 *richsdaler*.

Änckian oppgaf enn specification på sin sahlig manss gäldh och skuldh på 75 *daler* 18. [öre] *silfwermyntt* som oplästes, och intett disputerades, föruthan 7½ *richsdaler* specie till Larss [579v] Mårthenson i Trundheem, för huilecka, kläde och någon fisk näst för Jonss dödh tagitt war, och med samme kläde kan ersättias och contenteras : blifwandes dy gällden som obetaltt åhr, sextijo *daler* 18 öre *silfwermyntt*.

Oluff Hafftarsson prætenderer sin hustrus arfiord i Biörnhammarn, som outhlöst skall wara, och omsider, att der på resterade fyra *richsdaler*, huartill inga skiähl fans, och der emoth föregafs och inwändes, att enär Peder Knutzsson dödde, som halfwa Biörnhammars hemmanett brukade, blef des ägendomb creditorerne emellan dehlatt, och då war Oluff intett deriblandh och icke heller sedan förr än nu derpå yrckiatt och krefdh.

Ehuruwähl Rätten hade gärna wehlatt skillia partterne åth i denne twistige saak, så låter deth sigh för denne gången lijkawähl intett göra, emädan som först böör inventeras och optächnas alla sahlig Joon Knuttzsons löössören och quarlåthenskap. 2:^{do} skall göras åthskildnatt huad han deraf hafwer ärfft och huad under ächtenskapet förwärfvt är. 3:^{tio} skall hans uthstående giäld och skuldh antächnas och jemföras med des egen gäldh, och huad brister af oskiffito betahlas, som dett 22:^{ra} Capitlett Erfdabalcken *Landzlagen* biuder, och enär deth giordt åhr, skall Rättens uthslagh föllia, om och på Joon Knuttzsons giorde testamente.

3. Länssman Peder Swänsson beswärade sigh öfwer Salomon Swensson på Åssen, före deth han förledne höst, sin stadde pijgha Ingeborgh Simonsdotter, borttlegdt och andra gången stad. Ingeborgh tilspordes om hon af länssman legopenningen tagitt. *Responsio*, Ja, emeden som han sade sigh, fadrens Siman Jonssons låff der till hafwa huar öfwer Siman sigh förklarade och sade, dett länss- [580r] man sigh der om tilltaltt och eij fulkombligen låfgifwit doch tilstادت honom med henne tahla der om : gifwandes honom och wid handen att Salomon sigh der om beditt Ingeborgh bekänna sigh legopenningen få om måndagen och behålla till torssdagzafftonen, då hon lämbnat den i länssmans fähuus, derest hans sonahustru war, och sedan af Salomon sigh städia låtitt, derest hon förr tientt och heller wille tiäna. Länssmannen beroopar sigh på nämbdmannen Oluff Jonsson Sunnanåhn och Gunnar Larson i Kyrckbyen som skall hörtt Siman låfwat åth länssman, dottran til tjenst, deth Oluff och Gunnar tilstå sig hört i Befallningzmans närwaru af honom säijas wara giordt med ett handslagh, deth dee edeligen säija sigh kunna besanna.

Befallningzmans Peder Strömss zedell af den 19 novembris sidstleden oppwistes, att Salomon låfwat låtha länssman få Ingeborgh till tjenst, detta åhrett och her [*ms: han*] näst kommande åhr, deth Salomon tilstår, och wid heemkombsten deth sagdt för Ingeborgh, och beditt henne först gå heem till sin fader och sedan till länssman, som skedde om een morgonstund, och om afftonen samma dagh kom hon tillbaka, och effter afftahl med sin fader sedan quaar blifwit.

Fadren bekände omsider sitt förseende deruthi, i deth han tilstade länssman henne först leija. Såssom intygatt är, att Ingeborgh Simonsdotter hafuer tagitt först legopenningen af länssman Peder Swenson och sedan aff Salomon Swensson; dy förpflichtes hon gå till länssman i tiensten effter den 4:^{de} artickell i Kongl. Legojons Stadgan, och för deth hon låtitt sigh städia till tuenne, straffes hon effter högstbemelte punct med een årslöön eller arbethe derföre. [580v]

Och emädan giörligen pröfwas, deth Salomon Swensson henne der till läckatt, efftersom hon tilförenne der tientt, och han icke hållit sin låfwen deruthinnan til Befallningzman; dy plichtar Salomon effter högstbemältt Stadgas 5.te punct med fyrattijo marker.

4. Broofougden Erich Hansson angaf sig hafwa tilsagdt Länszman Pehr Swensson, att nembna folckett förbättra wägen till Herrö broohn som detta tinglagh tilhörer, dett der een mijhl när broon, försummat, och wägen fast oförswahrlig lämbnat ofärdigh. Länszman föregaff sikh pålagdt fierdingzmannen Gunnar Larsson derom beställa, och han der till förordnatt Jöns Ersson och Jöns Mattzson i Kyrckbyen. Jöns Ersson hafwer sändt åstad sin son Erich, och Jönss Mattzson sin drängh Joon Jönson, som bekänna sig eij hinna mehra än två gamla mijhl, och eij förstätt huru långt deth wara borde, som intygades eij troligitt wara, och om så waritt, bordt frågha. Dy plichte Erich Jönsson och Joon Jonsson [*Jönsson?*] som der till nämbde wore, och icke arbetett fulgiordt med huar sina tree marker.

5. Tohl Persson i Gunnarsgården opbiuder tredie gången des bördalössning med broderen Halfwar Persson på fadershemmanett för 23 riksdaler och åtta fierdingar korn, att betahla een trediedehl 1682, een trediedehl 1683, och een trediedehl 1684.

6. Peder Mickelsson i Åhs opbiuder andra gången Oluff Perssons jordepartt Nordenåhn för 31 daler silfvermyntt köptt aff sonen Peder Olsson, och Olufz måg Peder Hafftarsson.

7. Salomon Swensson på Åssen opbiuder förste gånghen halfwe Oluff Perssons hemman i Tilåssen för 65 daler silfvermyntt som Oluff Persson och sonen Peder Olufsson Lapp tillijka med troowärdige wittnen den 8 junij 1683 underskrifwitt.

8. Oluff Olsson i Stehnsåssen opbiuder andra gången sin broders Halfwar Olssons arfftlige tilfallne broderspartt i hemmanett för 20 richsdaler.

9. Länszman Peder Swensson opbiuder tredie gången Anders Halfwarssons anpartt i Mohemmanett oqualtt.

Ting 19 september 1684

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3471, fol. 593v - 596r.

Anno 1684 den 19 septembris hölttz Lagha Tingh i Lillherrdahl, præsentate Prætore och Nämnden.

Oluff Jonsson Sunnanåhn.
Anders Olsson i Kyrckbyen.
Jöns Anderson på Åssen
Oluff Hafftarson Östansiöön.
Erich Jonsson i Ormo.
Peder Pederson Nordanåhn

Swän Rolfsson i Ormo.
Anders Halfwarson i Österhögen
Jöns Ersson i Kyrckbyen
Anders Jonsson i Olingdahl
Oluf Halfwarson i Kyrckbyen.
Peder Kiehlson Östansiöön.

1. Dato publicerades Kongl: Maj:ttz förr specificerade Placater.

2. Gunnar Larsson i Åssen kärade till Swän Erson Sunnanåhn, om ett panttängie af två lass höö strax nordan byhn belägitt för siu richsdaler à $4\frac{1}{2}$ daler och tree marker kopparmyntt, der ibland till sin hustru sigh owitterligen skall lefwereratt nijo marker kopparmyntt och ett trågh korn à een half richsdaler begärandes att något afslagh der på för brukett må blifwa, huar emoth Swän exciperade sålledes, att han wähl ängieth i pantt hafwer som ränthar allenast ett och [594r] ett halfft lass för $6\frac{1}{4}$ richsdaler à 6 daler, men skattar mehra i deth anseende än förr, och Gunnar mindre skatt giordt, huilckett intygades effter praxin med roothskatten wara skiedt.

Nämnden voterade, att Swen mistar deth han låtitt obefogatt Gunnars hustru få, och resten måtte Gunnar betahla och tilträda ängieth.

Såsom Ofwanhuusängiet som Swän Ersson een tijdh brukatt, haar legatt och lyder under Gunnar Larssons hemman; så lägges deth och effter Kongl. Maj:ttz 1677 åhrs Jordeplacat till förra bohlstad igen, och emedan som Swen Ersson derföre skattadt; så pröfwat skiähligt, i anledningh af deth fierde Capitlett Kööpmåhla Balcken Landzlagen att Gunnar Larsson intett betahlar dee sex tolf öhrsstycken och ett trågh korn à tree marker silfwermyntt som Swen honom owitterligen till sin hustru lefwereratt, utan dee öfrige sex richsdaler à 6 marker silfwermyntt moste Gunnar till Swän Ersson restituera och gifwe tillbaka.

3. Halfwar Swensson i Kyrckbyen anklagade Peder Tohrsson på Moon, för deth han tillwällat sigh detta åhr, slåtten wid Wintherstödett, som honom och hans consorter icke tillhör, utan [594v] af ålder till Halfwars hemman lydt och legatt.

Responsio, att deth i forna tijder waritt brodersbythe, och under wissa rämärckien skildnan giordt och wijdare intett gått. Halfwar kan intett neka till märcken, men föregifwer sigh med wittnen kunna bewijssa, att Peder Tohrsson förr aldrig dher slagitt.

Så wijda parterne tilstå, att råskildnan skall emellan deth twistige ängieth Wintherstödett wara och finnas, så hålles skiähligt, att märckien skohla besees medelst lagha syhnen, och actor begärtte Peder Pedersson i Håhn, Anders Skrubbe och Anders Jonsson i Olingdahl. Reus, Peder Kiehlsson, Jönss i Skogh, och Jönss Andersson i Åssen och omständeligen widh nästa Lagha Tingh syhnen opwijsa, då Rätten will saken till sluth befodra.

4. Länssman Peder Swensson kärade till Oluff Halfwarsson för deth hans hustru för någhra åhr sedan skall uthsläpt eeldh, huar af hans fäboohuus opbrände ähre, der till medh hafwer han i åhr låtitt sin booskap afbetta sin slått deri neijgden.

Responsio, att hans hustru wähl gjorde opp eeldh, men deraf ingen skada tijmat utan af andras eldh som slåttfolckett kunnat optändt. Oluff hustru Rangnill bekänner sigh på een holma tända opp eldh för [595r] booskapen, och myhran emellan fäboderne är.

Anders Jonsson i Olingdahl och Peder Persson Nordanhån som ängien och skadan besedt och wärderatt, betyga att Oluff Halfwarsons booskap uthbett till tree lass myrslått för Peder Swensson och hans lagzbröder i Ickorsskogen.

Såsom Oluf Halfwarson intett kan fulltygas, att Peder Swenssons fäboohuus äre genom des folckz optände eldh opbrände, och så lång tijdh sedan händt, att intett kan skönias, huadan ifrå wädelden är lööss kommen; så kännes Oluff derföre frij och otiltalt men såssom han förledne sommar låtitt uthbeta Peder Swenssons myrslått som af godhe män är skattatt för tree lass; så dömmes Oluff Halfwarson effter deth 9:de och 16:de Capitlet Byggningsbalcken Landzlagen att berörde tree lass myhrhöö till Peder Swensson lefwerera och betahla uthan booth.

5. Joon Jonsson i Håhn uti Wembdahls sochn beswärade sig öfwer Joon Jonsson i Ormo, för deth han will förhålla sig siu richsdaler på ett hästebythe snart för två år sedan, huilcka 7

richsdaler Oluf Mattzson i Herrö till Joon i Håhn betaltt, och icke mehra än två *richsdaler* af Joon i Ormo igenfått, ehuruwähl han honom derom försäckratt, som Oluffs attest af den 9 augusti sidstleden uthwijsar.

Responsio, att han tilstår sig wara der på skyldigh femb *richzdaler* och dem innehållit, efftersom hästen wåhlades honom, och lijka [595v] wähl oferdig war, så att han haar måst den igentaga ifrå Sillisdahlerne. Joon i Håhn föregaff sig hästen allenast sex weckor hafft, och bedyrar sigh ej wetta hästen wara haltt och vidare honom ej wåhlatt och sagdt, att han intett är istadh, lath heller sprängder och ingen öfwer des bythe waritt.

Alldenstundh Jonas Jonsson i Ormo hafwer icke allenast den twistige hästen sigh tilbytt, och icke kan öfwerlyta Joon i Håhn, hästen för deth fehl han nu föregifwer honom hafwa wårdatt, utan och honom i Silliesdahlerne bortsåltt och försäckratt Oluff Mattzson i Herrö att betahla dee siu *richzdaler* som på bythett resterade, och der på lefwereratt två *richzdaler*; huarföre finner Rätten skiähligt, att Jonas i Ormo är plichtigh att stå sitt kööp och contract, och dee återstående femb *richzdaler* till Joon i Håhn genast betahla.

6. Jönss och Halfwar Pederssöner på Backen, klandrade deth testamente som Erich Olsson till sin syster hustru Mangnell och des barn giordt om löössöhren och effter något sambtahl och intygande, att Erich Olssons quarlåthenskap war wähl med långsamb sythning förtientt, gofwo dee sin præntension uti löössöhren först effter, och der öfwer strächtes Jöns Mattzson handen, och i lijka måtto cederade dee sin förmeente andehl uti fyra lass angh, som af enn swedia förlängst fierran ifrå bydzäghorne i skoghen oprydiatt och brukatt är: warandes [596r] altså dee om arfwett effter Erich Olsson wähl förlijchte.

7. Swen Persson på Åhssen opbiuder andra gången Erich Olssons åker och slåtteland på Åhznässett för tiugu *richzdaler* i caroliner att inbörda dermedh.

8. Salomon Pederson på Åssen opbiuder andra gången halfwa Tällåhsgården inöst för 65 *daler silfwermyntt*.

9. Oluff Olsson i Stensåssen opbiuder tredie gången Halfwar Olssons andehl i Steensåssen för 20 *richzdaler specie*.

10. Peder Mickelsson på Åssen opbiuder tredie gången Oluff Perssons jordepartt i Nordanhåhn för 31 *daler silfwermyntt*.

11. Johan Olsson i Rijssbrune opbiuder Peder Michelsons i Nordanhåån lilla hemman, som är förpantatt för sexton stycken sexdalers plåthar à een om åhrett till intresse, och till försächring framför andra creditorer stå skall.

12. Halfwar Swensson i Kyrckbyen insinuerade ett lagbuditt och lagstånditt jordebythe med Ingebrecht Anderson Biörnhammar, och så wijda deth lagstånditt war den 14 huius uthan klander, och inspråk, så bewiliades honom derå confirmation.

13. Suän Pedersson på Åssen opbiuder förste gången Anders Halfwarsons arfwedehl i Tällåh-z-hemmanett för 63 *daler silfwermyntt oklandratt*.

Ting 9 mars 1685

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3472, fol. 434r - 435v, RA.

Anno 1685 den 9 martij höltz Laga Tingh med allmogen aff Lillherrioådahls Tinglagh, närvarande Befallningzman Wälbetrodd Nills Uhr och nämnden.

Oluff Jönsson Sunnanåhn.
Anders Olsson i Kyrckbyen
Jönss Ersson i Kyrckbyen
Anders Jonsson i Olingdahl
Oluff Halfwarsson i Kyrckbyen
Peder Kiehlsson Östansiöön

Swän Rolfsson i Ormo
Anders Halfwarsson i Österhögen
Oluff Hafftarsson Östansiöön.
Erich Jonsson i Ormo.
Peder Pedersson Nordanåhn
Kiehl Olsson Sunnanåhn.

1. Dato publicerades effterskrefne Kongl: Majj:ttz placater 1. Huru officererne böre sig rätta, enär *Herr* Gouverneuren på ämbetz wägnar dem tiltalar. 2. Om skogharne och huad der wid i acht tagas böör 3. Om barnemord. 4. Kongl: Majj:ttz bref till Kongl: Swea Hoffrätt, under huars jurisdiction Cronones allmenningar särskilt effter huars natur lyda, och Kongl: Hoffrättens ordre der om till Häradtzhöfdingen *etcetera*. 5. Kongl: Majj:ttz bref till Gouverneuren att ingen må försynda sikh emoth 30:^{de} *Capitlet* Konunga Balcken, angående något hemmans wahnbruk och afförande gröda till ett annat. 6. *Herr* Gouverneurens om tullens ehrläggjande aff dem som ressa på Fahlun. 7. *Herr* Gouverneure[n]s att liifztijdz donatarier icke måge utöda skogen, och allenast den till huussbehof bruka.

2. Tohr Pedersson i Kyrckbyen beswärade sikh öfwer Peder Persson Nordanåhn för deth hans booskap förledne höst hafwa på hans höhässior giordt skada, som effter synemännens Oluf Swensons i Olingdahl och Peder Erssons *ibidem* intygande æstimeras till ett halfft lass. Peder Persson föregaff att han ingen [434v] stängsell der om hafwer, och att dess slått ligger hardt inwidh hans boowall, och icke allena den skadan kunnatt göra, utan grannen Erich Pålsson. Tohr berättade sin fader ingen hägnatt der omkring brukatt, och att Erich Pålsson låfwatt förlijka sikh huilckett synemännen betyga santt wara, det han eij wille.

Till föllie aff 9de *Capitlet* Bygninga *Balcken Landzlagen* ährkännes Peder Pedersson och Erich Pålsson wara skyldige att betahla ett halfft lass höö till Tohr Pedersson, som deras booskap för honom consumerat hafwa.

3. Joon Jonsson ifrå Äggen i Swegh sochn angafs hafwa besåfwitt Segrid Pålssdotter i Nohlanhån aff laghifftha sängh födder, och födt barn för åtta daghar sedan, och gårdagen med henne wigder : warandes ingen troolåfningh förr skiedt, utan sedan der till intaltt effter 3:^{de} *Capittlett* Gifftermåla *Balcken Landslagen* plichtar Joon Jonsson med sina tiugu marker och Segrid Pålssdotter med sina tijo marker.

4. Soldathen Larss Olsson Snabb under Capiten Gustaf Sölfwersparres Compagnie i Dahlarna och i Ohrssa sochn klandrade sin faders Oluff Perssons giorde kiöp om halfwa Tillåssen till Salomon Pedersson för 65 daler *silfwermyntt* huilcka hans broder rustmästaren under bemälte Compagnie Peder Olsson Lapp emottagit och fadren låtitt till Orssa föra, som dödde förledne höst : williandes han intett der aff denna låta något bekomma, och dy anhåller att få niuta sin nu ärfftlige tilfallne dehl der aff och broderens inbördä, huar emoth Salomom Pedhersson oppwisste kiöpebrefwett af den 8 junij 1683, som 2. gången opbudit är huarunder fadrens Oluff Perssons nambn och bomerckie tilstår, tillijka medh åtta troowärdiga wittens : föregifwandes att Larss Olsson till kiöpet samtycht, och fått aff bemeltte 65 daler *silfwer-*

myntt [435r] siutton sexdalers plåthar, men Larss föregifwer sig dem fått för moderne och intett än aff löössöhren swågheren Peder Haff[t]arsson berättar deth rustmästaren antogh des löössöhren tillijka med fadrens : bediandes honom sökia sin broder så om det fasta som löössöhren.

Såssom framblede Oluff Pedersson hafwer uti troowärdige mäns och sin sons rustmästarens Peder Olsson Lapps närwaru försåldt till Salomon Pedersson halfwa Tillåssen för sextijofemb daler silfwermyntt, huilcka Peder Olsson emottagitt, och nu föregifwes Larss Olsson Snabb för sin bördz rätt der aff bekommitt 34 daler silfwermyntt, der till han nekar, och föregifwer dem på moderne fått och Peder Olsson fadren Oluff Persson till sythning antagitt och födt till dödedaghar, huilcken nu frånwarande ähr; altderefore kan soldathens Larss Olssons Snabbz prætion på arfzrätten aff Salomon Pedersson icke komma i någon consideration utan måste sökia sin broder rustmästaren Peder Olsson Lapp der om, som han bäst gitter. Huad sielfwa bördalössningen widkommer, så ophörer den till bäggie brödernes confrontation och examen, huru wida Larss Olsson sitt samtyckie der till gifwitt.

5. Swän Pedersson på Åssen opbödth andra gången Anders Halfwarsons arfwedehl i Tällåshemmanett för 63 daler silfwermyntt.

6. Johan Olsson i Rijssbrun opbiuder andra gången een lijten jordepartt som Peder Mickellsson Nordanhån pantsatt 32 daler silfwermyntt a sex daler kopparmyntt åhrligen till intresse, till des han blifwer betaltt.

7. Erich Pedersson i Kyrckbyen opbiuder första gången sin frändes Halfwar Mickellssons hemman i Kyrckbyn för 97 daler silfwermyntt och dess utan alla specificerade panttångior inlössa.

8. Salomon Pedersson på Åssen opbuditt tredie gången [435v] Oluff Pederssons halfwa hemma i Tillåssen för 65 daler silfwermyntt.

9. Swän Persson på Åssen opbiuder andra gången Erich Olssons hemman på Åssen för 20 richzdaler som klandrades aff omyndige arftagarnes förmyndare Jönss Pedersson i Årmo.

10. Sammalledes andra gången een fierdepartt af bemelte Erich Olssons hemman för 36 1/4 richz-daler till säkerheet, emädan som så myckett jordh för bemälte 36 1/4 richzdaler inlöst ähr.

Ting 28 september 1685

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3472, fol. 453v - 457v, RA.

Anno 1685 den 28 september höltz Laga Ting med allmogen aff Lillherrdahlz Tinglagh, præsentente Prætores och nämnden.

Oluff Jönsson Sunnanåhn
Oluff Hafftarsson Östansiöön
Anders Olsson i Kyrckbyen
Anders Jonsson i Olingdahl,

Jönss Erichsson i Kyrckbyen
Oluf Halfwarsson i Kyrckbyen
Peder Kiehlsson Östansiöön
Kiehl Olsson Sunnanåhn

Peder Pedersson Nordanhån,
Anders Halfwarsson i Österhögen

Swän Rolfsson i Ormo.
Erich Jonsson i Ormo

1. Dato oplästes förnämde Kongl: Ordninghar.

2. Zachris Hansson i Kyrckbyen beswärade sigh öfwer Essbiörn Larson och Jönss Larsson, för deth dee skola natten emoth sidst ledne fierdedagh pingest warit i hans gårdh och ärnat stiahla då han med sitt folck war bårta : hafwandes Jönss een dyrck [454r] eller krook i handen och stått wid kiällaredörren, och Essbiörn widh een bodhdörr, och derifrå hindratt aff Gunnar Larssons hustru Märitt Pedersdotter som kom gåendes ifrå quarn. För tålf åhr sedan skall Jönss stuhlit maath af Zachris uti hans smedia.

Uthi Essbiörns stufwa under gålfwet är funnit åthskillige dyrckar och gamla nycklar, twå stycken dyrckar. femb stycken kålflååsnicklar 9 stycken små och stoora nycklar, och twå stycken utanlååsnicklar, och mäst alla nötte och brukade, somblige nyckellax äre ändrade.

Halfwar Persson i Kyrckbyen igenkände sin smidienyckell deribland, som för några åhr sedan kom bårtt uthur låsset, men axett förändratt och intett kunnatt något sakna. Kiehl Olsson i Kyrckbyen beklagade sigh förledne sommar enår han uth på slåtten war uhr sin bodh mistatt een half tunna packatt kiornmiöl, och för twå eller tree åhr sedan i samma bodh mistatt ett åttendehls tunna rågh, och Essbiörns eene dyrck, kan samma bodh läsa op och ighen.

Pastor Herr Oluff Unæus angaf sigh wara stulin 1684 om winteren een säck full med tint dråssa om 3½ spann uhr een sin bodh häri Kyrckbyen, och Essbiörns hustru halp hans folck samma gångh tröska, och samma affton haar Essbiör sutit inpå natten i Halfwar Swänssons gårdh sedan folcket lagt sigh, och medh een ibland hans hafde nycklar lesses des bodhdörr opp och ighen och åhret tilförenne mistatt *ibidem* tint dråssa wäll till een tunna reent korn. Samma nyckell läser och opp och ighen Oluff Hafftarssons stugudörr, der han een och annan gångh ett och annat mistatt, ett utanlååss haar han för källardörren brukatt, men sedan han blef stulen, intett dristatt något der förwara den tijden folckett uhr gården waritt.

Essbiörns hafde nyckell leser opp samme uthanlååss, och mistatt toback till ett skålpund, ost miölck och rofwor.

Hustro Märitt Perssdotter betygar sigh natten emot fierde dagh pingest komma ifrå quarn in emoth solennes opgångh [454v] och hörde först utom Zachris gårdh knapras och litett bullras, tänckandes honom wara heemkommen, och enår hon gick genom hans gårdh stodh Essbiörn wedh een ny bodz dörr på een hälla och hade handan wid låsset och fnaskade, men kunde eij see om han hade något i handen, och Jönss wid källardörren och hörde honom lätha opp ythre dörren och hade een ting i handen som hon intett kunde skönia huad deth war, och med deth samma helssade hon och dee swaratt : frågandes Essbiörn huad hon baar, der med hon gick sin wägh.

Esbiörn förklarade sigh sålledes, att han dyrckarne och nycklarna een och annan städz funnit, nekandes till allt som oprepat är : föregifwandes sigh komma gåendes genom Zachris gårdh ifrå fiskerij och methande och intett stått wid bodhdöran, uthan wid knuthen kastatt wattn af sigh. Jönss uhrsächtar sig äfwen som broderen Essbiörn : nekandes sigh warit i Zachris smedia och maath der stuhlit. Jönss Ersson i Skogh berättar een främmande nyckell sittia afwriden uti ett sitt bodlååss, och hans hustro om natten warit uth, och twifwels utan haar tyfwen blefwit henne warsse och flydt.

Jönss Andersson på Åhssen är och een och annan gångh stulen : wettandes icke af huem.

Nämnden berättar Essbiörn altid warit för tyfwerie misstäncht, och hans fader för honom.

Såssom af föregångne ransakningh finnes 1.mo att Essbiör Larsson nattetijdh haar warit ii Zachris Hanssons gårdh, och wid hans bodhdörr stått och hafft något för händer, och af hustro Märitt Pedersdotter der sedder, och 2.do äre någre dyrckar och åthskillige nycklar så till stäck som till utanlååss hoos honom fundne, och mäst alla synes brukade, huaribland een åhr som

opp och igenlässee Kyrckherdens bodh och Oluff Halfwarssons stugudörr. Item een till hans hafde utanlåass för källarn [455r] een dyrck läser opp och ighen een Kiehl Olssons bodh, huilcka persohner förutan fleera äre blefne stuhlne; altså och emädan som tyfnaden icke hoos honom funnen ähr; så er i anledningh aff 7:^{de} Capitlett Tyffmähla Balcken *Landzlaghen* saken skuttin och lämbnad till Häradz Nämbdz wäriande eller fällande, som saken i betänckiande tagit, och eenhälleligen slötho sig icke kunna honom wäria medelst ofwantalade skiähl och liijcknelsser, huarföre dömmes Essbiör Larsson först att plichta medh sina fyrattijo *marker* effter berörde 7:o Capitels innehåld, och i lijka måtto plichtig betala Kyrckioherden dess mistade korn som pröfwes waritt 1½ tunna korn, och skall betalas med femb daler *silfwermyntt*, och een half tunna packatt kor[n]miöhl till Kiehl Olsson med två daler 8 öre *silfwermyntt* och för 1/8 tunna rågh - 13 öre *silfwermyntt*. Jembwäll och till Oluf Halfwarson för toback, ost och annat smått medh två daler *silfwermyntt*, huad Jönss Larsson widkommer, så håller nämbden honom frij för tiufnad, emädan som om honom på een långh tijdh icke sådant ähr hördt wordett.

3. Joon Pedersson i Olingdahl kärke till Joon Olssons änckia j Härrioåsiön Marinna Larssdotter, om tuenne myhrslätter Flöthan och Knäsmýhran som under hans hemman lyder och legatt, och hans fader för några och tiugu ähr sedan till Joon Olsson panttsatt för tijo richzdaler : begärandes dhem ighenlösa, huaremoth hustru Marinna exciperade och förmente bemelte myhror medh rätta höra och lyda under sitt hemman : williandes deth bevijsa med een opsatt relation, som des man på sitt yttersta skall sagt och berättat. Der emoth intyges att besagde myror i några manssåldrar lydt under Joon Pederssons hemman till des hans fader deth förpantade.

Såssom intygatt och bewijst ähr att Flöthan och Knässmyran hafua lydt och legatt under Joon Pederssons hemman i [455v] Olingdahl, till des hans fader Peder Ersson för några och tiugu ähr sedan dem förpantade til sahlig Joon Olsson i Olingdahl för tijo richzdaler à 6 *marker*; altså bööre bemelte bäggie myhr-slätter effter Kongl: Maj:ttz Jordeplacat läggias till förra bohlstad igen och till underdånigst föllie af hans Kongl: Maj:ttz Nådigste förklaring den 10 martij innewarande åår, skall Joon Pedersson dem inlösa med fembton daler *silfwermyntt*.

4. Oluff Jonsson Bäck kärke till Gunnar Larsson i Åhs, att blifwa delachtigh i någon myhrslått aff Gunnars boowall som kallas Billhöstwallen, emädan som han icke får någon myhrslått bruka wid sin boowall som hether Törbergzwallen för sina lagzmän som föregifwa honom intett der någon myhrslått äga, huar till Gunnar swarade, att för siuttijo ähr sedan byttes emellan tuenne bröder Peder och Joon Olufzöner, deras ärffteligen tilfalne äghor och jordh, och föll på Oluff Jonssons förman Törbergzwallen med des skogspartt söder om Härrioåhn, och Gunnars för man Billhöstwallen med des skogspartt wäster i marcken på andra sijdan om åhn belägin; huar emoth Oluff intett hade att säija, utan så wijda han hindras ifrå myhrslått wid sin boowall så wille han gärna komma i lagh med Gunnar.

Gunnar angaf honom på sin skogh förleden sommar lupit näfwer olåfwandes, der till han icke kunde neka, och bekände sigh två lass der tagit och förr än Oluff kom på hemmanett Gunnar slagitt på hans hemmans myhror två lass der till Gunnar iakar, och säger sigh eij annars wetta enär han först kom till gården och sigh strax rättatt, som för tijo eller tolff ähr sedan skedde och ingen der å talatt : warandes Pehr Tohrsson och Halfwar Ewertson och icke Oluff Jonsson med Gunnar i samma skogh dehlachtiga. [456r]

Emädan som Oluff Jonssons hemman i Åhs ähr för gammaltt till delt Törbergz boowall med der tilhörige skogspartt söder om Härrioåhn, och Gunnar Larsson Billhöst boowall wäster om åhn medh des skogspartt, och sålledes åthskilde och widt ifrå huar andra belägne. Altså kan Rätten intett tillåta Oluff Jonsson att trängia sigh in uti Gunnars afdelte och särskilte ägendomb och honom præiudicera deruthinnan, utan skiäligt funnit, att dömma Oluff Jonsson

för tu lass tagit näfwer på Gunnars skogh olåfwandes, att plichta effter 18:^o *Capitlet* Bygninga Balcken Landzlagen med sina tree *marker* och mista näfret eller betala dess wärde ehuruwäll Pehr Tohrsson och Halfwar Efwertson äre med Gunnar i skoghen interesserade, men icke Oluf, som medelst sin ogrundatt prætion på Gunnars skogh näfwer der tagitt. Och der Oluff præiudiceres i någon måtto på sin boowalls äghor aff sina lagzmän så hafwe han macht dem lagligen derföre att tiltala.

Sedan domen war afsagd, berättades att Gunnar icke ägher all skoghen under sitt fäboställe som och fans, men, Oluff Jonsson intett.

5. Zachris Hansson i Kyrckbyen angaff emellan sigh och Pål Persson *ibidem* wara tuenne råstehnar emellan deras slätteteghar på Lijdhn, och den nyare till ett slagh bredh sigh till præiuditze och intrångh : begärandes att den ena må ophäfwas, huartill Pål swarade sigh intett wetta aff någon ny rå, utan i tiugu åhrs tijdh rättat sigh effter råsteenen : beropandes sigh på Simon Jonsson i Öhlsjön som för honom hemmanet bebodt, huilcken betygade, att sin swärfader sahlig Pehr Olsson Skrubbe som Påhls hemman egde och Ingebecht Jonsson som egde Zachris Hanssons hemman kommo öfwerrens om [456v] samma teghschiffte, och satte och oprättade sin emellan råstehnar på både änderne och mitt på : försäckrandes sigh willia och kunna deth wäll känna. Zachris berättar att på bäggie änderna äre två stehnar, och mitt på allenast een. Anders Olsson Skrubbe som tillijka med sin broder Peder bebodde Zachris hemman berättar sigh den tijden slå effter råett som witter närmare till Pål tegh : wettandes intett huru sin broder Pehr med Ingebrecht sedan kom öfwerrens : warandes een stehn på eena ändan och een biörck på den andra. Biörckstubben skall än synas.

Förr än något sluth i saken göras kan, skall sexmannasyhn orthen och råsteenarne så dee ganbla som dee nyare noga i ögnesyn taga : forståendes tree å huarderas wägnar, då Simon Jonsson skall och wara tilstades att wijsa sin giorde relation och bewittnande om Peders och Ingebrechts förenigh derutinnan, och opgifwa dess sammanhangh och beskaffenheet, huar på Rättens uthslagh föllia skall.

6. Erich Jonssons änckie Nordanåhn hustru Kerstin Perssdotter fodrade arff på sine barns wägnar effter deras faarmoder hustru Märitt Jonssdotter Joon Swenssons Sunnanåhn. Huartill Joon swarade, att hon lågh längie siuuk och förtärde wäll sin faders införde arff : begärandes få i sine daghar behålla odelte sina ringa löössöhren.

Såssom Erich Jonssons modher hustru Märitt Jonssdotter är genom döden afgången förr än Erich Jonsson och han sitt möderne i det lösa intett bekommit. Altså böör fadren Joon Swänsson byta ifrå sigh, och två trediedelar aff löössörerne sielf behålla och een trediedehl sine barn bekomma låta : forståendes att alla sonebarn icke niuta mehra deraff än som een son böör. [457r]

7. Sahlig Joon Knutzsons ägendomb och quarlåthenskap, skall aff Länssman och dee som inventerat hafwa, wärderas, huar af gälden skall betalas, sedan skall Rättens änteliga wthslagh föllia.

8. Emellan Halfwar Swänsson på Heden och Peder Tohrsson i Moon om twistige rå mercken wid Winterstödett, är sexmanna syhn opp wist som är willkohrlig skrifwen och Halfwar disputerer. Dy till föllie aff 26 *Capitlet* Bygningzbalcken Landzlaghen förordnas tolfmanna syhn, rådandes half nämbed huardera, som skola rämärckien bese, och rätta dem emillan.

9. Larss Olsson Snabb klandrade Salomon Swänssons gårdeköp på Tällåsen, som hans fader Oluff Pedersson egdt och till Salomon såldt, och såssom han intet kunde öfwerlygas samtycht

till samma köp och intet der på opburit, utan fadren och den andra sonen, rustmästaren Peder Olsson Lapp, som fadren till sythningz tagit; huarföre tillåthes Larss Olsson inbörda sitt faders hemman för deth prijs och värde deth såldt ähr, och skall deth fullgöra till torsdagen för midfastosöndaghen *anno* 1686, och söke han sin broder Peder Olsson om sitt fäderne och moderne som han bäst kan och gitter.

10. Peder Swänsson Sunnanåhn opdrager sin ringa ägendomb til sythningzlöön åth sin broorson Swen Ersson, som opbödz första gången oklandratt.

11. Anders Jonsson Sunnanåhn pantsatt sitt faders hemman Söder på Äggen för 75 sexdalers plåthar till Pastor Herr Oluf Unæus och Gussorm i Håhn à 37½ plåth, med huilcka han hemmanet inlöst som nu opbiudes till försäkringh första gången.

12. Joon Tårckelsson i Ormo opbiuder Peder Mickellssons jordepartt Nordenhåån för 112 daler silfwermyntt, första gången utan klander. [457v]

13. Erich Pedersson opbiuder andra gången Halfwar Mickellssons hem man i Kyrckbyen för 97 daler silfwermyntt oklandratt.

14. Swen Persson på Åssen opbiuder tredie gången Anders Halfwarsons arfzpartt i Tällåsen som är des halfpartt.

15. Jöns Matzson i Skogh opbiuder första gången sin mohrsysters Swän Rolfssons hustrus i Ormo arfjord i Kyrckbyen Neder på Backen för 53 daler silfwermyntt.

16. Oluff Jonsson opbiuder första gången Peder Siuhlssons hemman Sunnanåhn för nittijo daler silfwermyntt och een koo.

17. Länszman Peder Swänsson insinuerade een lagbudin och lagstånden köpeskrifft och contract på halfwa Mohemmanett, doch skall han behålla Peder Kiehlssons anpartt 2/5 till dess dee andra delarna blifwa iämbngoda till brukz, och sedan iämbföres delas, tillijka med Stoorängiet som förr ähr deelt, så wijda fatalia äre där uti observerade; så gifwes derå fasta och doombreeff

18. Swen Pedersson på Åssen opbiuder tredie gången een fierdepartt aff Erich Olssons hemman på Åssen som är förpantatt, och wid andra opbudet aff Jöns Larsson i Ormo klandrades.

Ting 1 mars 1686

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3473, fol. 373v – 374r., RA.

Anno 1686 *den* 1 martij hölttz Laga Tingh med allmogen aff Lillherrdahl, præsenté Prætore, och desse såtho i

Oloff Jonsson Sunnanåhn,
Olof Hafftarsson Östansiön,

Nämnden.

Jöns Ersson j Kyrckbyn
Anders Olsson j Kyrckbyn

Peder Kiehlsson Östansiöön.
Swän Rolfsson j Ormoo
Erich Jonsson i Ormoo

Kiehl Olsson Sunnanåhn
Anders Halfwarson j Österhögen
Jöns Anderson på Åssen

1. Dato publicerades förr specificerade Placater *etcetera*.
2. Gamble Länssmann Halfwar Swänsson angaf Ingeborgh Olofzdotter i Kyrckbyn undan sitt hemman som han hafwer köpt af des broders son Oloff Pedersson, hafua tuu trögz åker och tuu lass angh, een boowall och någon laduslått *id est* långt wallgräas, j underpant för 32 *richzdaler* begärandes dhetsamma under förra bohlstad igen emoth lössn. Ingeborg tillstår sig någon jordh j pantt hafwa aff Oloff Perssons hemman, som förr warit pant satt till Peder Swensson för 7 *richzdaler*, Halfwar Swänsson och Erich Kiehlsson 14½ *richzdaler* och Swän Rolfsson 11 *richzdaler* och hon inlöst och brukat hafwer : anhållandes dhet i sin lijfstijdh att få behålla, emedan som hon waanföör ähr, och intett annat förråd till oppehälle hafwer. [374r] Såssom Ingeborgh Olssdotter bekänner sikh någon jordh innehafwa som hörer och hafwer lydt under Oloff Perssons hemman j Kyrckbyn, huilkett hemman gamble Länssman Halfwar Swenson sedan köpt för 32½ *richzdaler*; altså till hörsampt föllie aff Kongl. Majj:ttz Jordeplacater dömmes samma jordeäghor under gamla bohlstad ighen. Och effter Kongl. Majj:ttz nådighe för-klahringh öfwer högbemältte Placater den 10 martij anno 1683, skall Halfwar Swensson äghorne inlösa med 32½ *richzdaler* à 6 marker *silfwermyntt*.
3. Pastor Herr Olof Unæus och Gussorm i Håhn opbiuda andra gånghen Anders Jonssons hemman på Äggen som ähr pantsatt för 75 *sexdalers* plåthar.
4. Joon Tärkellsson j Ormoo opbiuder andra gånghen Peder Mickelsons jordepartt Nordanhån för 112 *daler silfwermyntt*.
5. Jöns Mattzson i Skogh opiuder andra gånghen sin moders sisters jordegodz i Kyrckbyn Neder på Backen för 53 *daler silfwermyntt*.
6. Erich Pedersson opbiuder tredie gånghen Halfwar Mickellssons jordegodz i Kyrckbyn för 97 *daler silfwermyntt*,
7. Oloff Jönsson Sunnanåhn opbiuder andra gånghen Peder Siuhlssons hemman j Swedie Sunnanåhn, såssom och oppwist Gertrud Roggierdtzdotters köpezedell på des jordepart i bemeltte hemman för 16½ *richzdaler*.
8. Peder Swänsson Sunnanåhn opbiuder andra gånghen sin ägendom att instijga till sin broders son Swän Ersson Sunnanåhn, och deth alt honom till sythningslöhn opdraga och gifwa.

Ting 13 december 1686

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3473, fol.378r – 379v, RA.

Anno 1686 den 13 december medh allmoghen af Lillherrdahl, præsentē Prætores och nämnden.

Jöns Ersson j Kyrckbyhn
Anders Olsson j Kyrckbyn
Kiehl Olsson Sunnanåhn
Anders Jonsson j Olingdahl
Peder Pedersson Nolanhån
Oloff Olsson Östansiöön

Oloff Hafftarson Östansiöön
Peder Kiehlsson Östansiöön
Swän Rolfsson i Orrmoo
Oloff Halfwarsson i Kyrckbyn
Jöns Andersson på Åssen

1. Dato publicerades Rijkzdagz Beslutett. 2. Kongl. Maj:ttz Resolution på allmogens allmänna beswähr. 3. Om skiuttzen. 4. För landzens om älgz skiuthande och lagmanspenningars och sidst *Herr Gouverneurens* om utlagors opbärande.

2. Halfwar Swensson på Heden beswärade sikh öfwer Peder Tohrsson på Mohn om dheras twistige slåttägor wid Wintherstode, huar emoth Peder exciperade och föregaf sikh wellat effter Rättens sluth på 1685 års höstetingh förledne währ hafwa dijth tolfmanna syhn och Halfwar ej wellat, huartill han nekar, men Länssman Peder Swensson berättar honom begära synegången och Halfwar sig undandragitt, huartill han också nekar : begärandes att han må lagligen plichta för dhet han sielf utan laga doom tillägnat sikh slått som han ej wunnit, menn Tohrsson säger sig kunna dhet med flera wittnen betyga.

Resolutio. Rätten förblifwer widh förra giorde sluth, att tolfmanna syhn skall noga i ögnosyn taga dheras skogsskillnader, och wid hufwudsakens afhielpande skall Peder Tohrssons procedere och slåttens tillägnande ihugkommas och decideras.

3. Jöns Erichsson j Skogh prætenderade aff Oloff Swensson på Lillhöghenn 1/3 dehl af skogzslätten som hörer under Biörnhammarsgårdhen, efter som tree systrar dhet ägde, den ena blef giftt till Skogh, den andhra till Serna som des 1/3 dehl sålde till den 3:die systren som besåth hemmanned warandes åkeren och heemängiorne deelte, men skogzslätten intet som kallas Norderhällan och Lillbleka ungefär [378v] iämbngoda, effter sahlig Joon Knuthssons begäran och Peder Knuttzsons att behålla i sin lijfztijdh, som Kiehl Olsson och Halfwar Olsson j Kyrckbyn betyga sikh af Joon höra säijas. Oloff Hafftarsson som een arfftagare ähr föregifwer sikh ej wara laglig stämbder. *Responsio*, att Oloff Swänsson som besitter godtset ähr stämbdt. Anders Jonsson j Olingdahl berättar att pass för sexton år sedan ähr å laga ting dömbt att 2/3 dehlen i Biörnhammars hemmanned skulle inlösa 1/3 dehl dhär af som ähr ärfft till Skogh, dhet Jöns Ersson tillstår: föregifwandes att Joon Knuttzson intett wille dhet fullgöra och dy skall sönderrijfwitt domzedellen, och efftersom så war, sålldes een broordehl ifrå Skogh till Halfwar på Hedan, men elliest hade dhet intett skett. Oloff Hafftarson begärte dilation dher medh till des Peder Knuttzsons hustru Kerstin Pedersdotter, som dhär längie bodt och wettskap därom kan hafwa, kan komma tillstädes.

Och så wida doom om uthlössning förwisso skall wara fält och hustru Kerstin icke tillstädes, så opskiutes saken till nästa tingh, att j medlertijdh framskaffa domen, då skall hustru Kerstin Persdotter examineras.

4. Anders Olsson i Garssåss uti Moora sochn kärade till Anders Halfwarsson Sunnanåhn om

nije daler kopparmyntt som skall restera på ett hästebythe för tree åhr sedan nyåhrstijden dhem emellan, effter Halfwarssons samtyckie förledne winther Matthiæ tijdh uti Swän Pederssons närwaru, huaremoth exciperades och inwändes att dee fuller byttade hästar, och mohrabohn skulle gifwa 11½ stoorplåth emellan, och strax dher på gifwit een halfftunna korn och tree daler kopparmyntt, och sedan samma winther mattesmässtijden lefwereeat till Kiehl Olsson dher på tree plåthar, och med dhet öfrige begärt dilation, som Kiehl berättar : föregifwandes lijka wäll hästen wara lusigh och intett kunde rätt wäll ätha.

Sidst j förett kom han dijth uthføre, med een häst som han fått ighen för dhen han sig tillbytte j Mora, då actor på kyrkwallen medh eendehl af hans grannar honom öfwerfölo, och icke allenast togho hans häst bårtt och gaf honom ighen den förra, oachtatt att hann [379r] honom ifrå nyåhrett hafft och kört till Kåpparbärghett och 2 à 3 weckor dher med honom körtt och icke allenast gifwit fästepenningh strax, utan och några weckor der effter till Kiehl Olsson penningar lefwereratt bedyrandes sigh intett wetta honom annat fehl hafwa, än han war fohrgrann, dhet han berättar honom sagt.

Peder Olsson Sunnanåhn som samma häst tillförne ett åhr hade, berättar hästen intet annat fehl hafwa, än att han war fodergrann. Swän Persson bekänner att dee så gått som trugade Anders att uthlåfwa siu stoorplåtar dhet länssmann modererat sedan till 9 daler och taga ighen sin förra häst som war uthmager och störtte strax dher effter, där doch hästenn enär han först byttes, war full och feth : anhållandes att blij handhafder wid Sweriges Lagh och icke så egenwilliogt trugas och plattzas.

Såssom hästebytett ähr skett nyåhrstijden, och Anders Olsson pröfwes hafwa ifrå den tijden till mattesmäso hästen så hemma som widh Kopparbärghett brukat och giordt kiörtzlor medh, och icke allenast på träffat köp och mellangåfwa strax gifwitt een halfftunna korn och tree daler kopparmynt, utan och några weckor dher effter dher på betaltt till Kiehl Olsson adertton daler kopparmyntt, och låfwat resten frambättre. Därtill medh skall hann obefogatt på Mohra kyrckwall tagitt af Anders Halfwarsson een häst som han till sigh bytt emoot den elacka, han af honom wid bythet bekom och skuffatt honom på händerne, dhen han uthkiörtt, så att han intett gagn kunde af honom hafwa utan med möda kunnat drifwa heem som och strax dher effter störtte, huaraf Anders Halfwarsson ähr illa hållen och blifwin hästlöös, huartill och kommer, att Peder Olsson Sunnanåhn som hästen ett åhr hafft, betygar hästen warit ferdigh och allenast fodergrann.

Altså kan Rätten intett medh något fogh obligera Anders Halfwarsson huarcken betala 18 daler som goda männ säijes på Mora kyrckwall honom pålagt att betala, heller länssmanns sedermehra giorde moderation till hälfftenne, utan dömmet och opphäfwer aldeles Anders Olssons prætension dherutinnan, helst emedan som alla contracter och förlijkingar [379v] böre skee godwilleligen å bägge sijdor och icke medh något twångh : hafwandes Anders Halfwarsson fogh att sökia competenter Anders Olsson som honom emoot all skiähl å Mora kyrckwall skall sålledes handteratt hafwa.

5. Swän Persson på Åssen oppwiste een lagbuden och lagstånden bördalössningh på Anders Halfwarssons arfjordh uthj Tällåshemmanet för 63 daler *silfwermyntt* warandes sidsta opbudet skedt oklandrat den 28 septembris 1685; dy bewilliades dher å doom och fastebreeff.

6. Salomon Persson på Åssen præsenterade een lagbuden och lagstånden köpeskrifft på halfwa Tällåsgården aff Olof Persson och sonen Pähr Olsson Lapp för 63 daler *silfwermyntt* warandes sidsta opbudet den 9 martij 1685, då Olofz son Larss Olsson som närmaste bördeman dhet klandrade och honom tillettz dhet till torssdaghen för midfasto 1686 inbördä dhet han icke fullgiordt; altså dömbdes Sallomon oqualt niuta sitt köp och niuta laga fång och dombreeff.

7. Jöns Mattzson j Skogh opbödh 3:^{die} gången Swän Rolfs[sons] hustrus arffjordh i Kyrckbyen för 53 daler *silfwermyntt*.

8. Joon Torckellsson opbiuder tredie gånghen Peder Mickellsons köpte hemmans jordepartt i Nordanhån för 112 daler *silfwermyntt* dhet bördemann Sallomon Persson klandrade, och will jnlösa som dhet kan pröfwas wara wärdt, huilkett honom effter 3:^{die} Capitlett Jordabalchen Landzlaghen tillätz.

9. Oloff Olsson insinuerade een lagbuden och lagstånden bördalössning på hans broders Halfwar Olssons andebl j Steenåssen för 26 *richzdaler* sidsta opbudhet skedde den 19 septembris 1684 oklandratt; dy bewilliades der å doom och fastebreeff.

Ting 20 juni 1687

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3474, fol. 191v - 192v, RA.

Anno 1687 den 20 junij medh allmogen aff Lillherrdal, præsentē Prætore och nämnden.

Jöns Ersson i Kyrckbyen.
Anders Jonsson i Olingdahl.
Kiehl Olsson Sunnanåhn
Oloff Hafftarson Östansiöön.
Peder Persson Nolanhåhn
Erich Jonsson i Orrmoo

Oloff Jönsson Sunnanåhn
Swän Rolffson i Ormoo.
Anders Halfwarsson Östansiöön.
Anders Olsson i Kyrckbyen.
Peder Kiehlsson Östansiöön.
Halfwar Swänson
i Oloff Halfwarsons stelle.

1. Dato aflade ofwan specificerade nämbdemän effter nya edzformen sin edh, förutan Halfwar Swensson.

2. För specificerade Kongl. Maj:ttz Placater publicerades.

3. Frambledne Kerstin Knutzdotters quarlåtenskap, pålades länssman Peer Swänsson i godhe mäns närwaru låta sambla och optächna, och stå orördt till des hennes broder Oloff Knutzson kommer tillstädes, och så dehla effter huar och ens haffwande rätt.

Inventariumet skall så oprättas, att wederböranderne skohle kunna om begäras, dhet med edh besanna.

4. Joon Månsson Sunnanåhn förljchtes medh Anders Erssons i Glijsiöbergh fullmechtigh gevaldiern Erich Hansson om ett hästeköop sålledes, att Joon skall honom gifwa tree dahler *silfwermynt* huar med dee å bäggie sijdor woro nögdhe.

5. Saken emellan Joon Knuttzsons änckia hustru Gertrud Olssdotter, och hans arffwingar Oloff Hafftorsson, Oloff Swänson och Peder Jonsson företogz ånyo, och effter förra ransakningar considererades aff nämnden till effterföllande doom.

Till hörsampt föllie aff Sweriges Lagh och Kongl. Maj:ttz [192r] Placat och Stadga om testamenten aff den 3 julij 1686, finner Rätten skiäligt att approbera sahlig Joon Knuttzsons gjorde testamente till sin hustru Gertru Olssdotter, angående löössören : förståendes sedan

gällden effter 22 *Capitlet Erfdabalken Landzlaghen* är betallt, men med fasta arfde odalls jordh tillåthes dhet icke, och ehuruwäll hustru Jertrudz jordepennningar ifrå Åsan äre kombne i hennes manss Joon Knutssons händer, så kan ej bewijsas dem wara i något fast lagde, förutan till Andersåhsängiet som lydt under Åsan toloff *richzdaler* men angifne sexton *richzdaler* för Sukiänängiet disputeres om dhet war förpantat förrän hon kom i ächtenskap med Joon Knutzson heller sedan.

Fördenskull pröfwes skiäligt, att hustru Gertrud behåller inbördade Andersåhsängiet med des jordepennningar apart, men medh Sukiänängiet beroor till närmare undersökiande, enär och på huad tijdh dhet ifrå Biörnhammar är pantsatt och inlöst wordet.

6. Emellan Jönss Ersson Skogh och Olof Hafftorsson angående 1/3 aff Biörnhammars-hemmnet kunde intet företagas, efftersom hustru Kerstin Perssdotter effter opskåfsdomen in decembri 1686 icke är tillstädes att afhöras, icke heller är domen som 1669 skall derom wara afsagd, wid handen.

7. Oloff Mattzson i Herrö opwiste Halfwar Jonssons och Swen Jonsons, item Halfwar Persons Sunnanåhn uthgifne obligationer af den 11 junj 1687. Halfwar Olssons [*skall väl vara: Jonsson*] på 17 *richzdaler* 1 ort 16 *skillingar* Swen Jonsson 4 *richzdaler* och Halfwar Peerssons 11 *richzdaler* 2 ortt 13 *skillingar* huilka tilstodo sigh wara så mycket skyllidige, och låfwade till föresagdan tijdh betallningen erläggia, eller lämbna det som utfästat är.

8. Swen Peersson på Åssen insinuerade Erich Olssons panteförskrifningh aff den 30 september 1672, som Oloff Mattzson j Herrö honom oppdragit, bestående aff 20 *richzdaler* i caroliner med åhrligt interesse etcetera och så wijda dermed lagligen är procederat, och sidsta oppbudet är skedt den 9 martij anno 1685 bewillies der å doom och fastebreeff. [192v]

9. Swän Persson incaminerade Erich Olssons panteförskriff på des systems partt i faders hemmnet bestående aff 1/4 part för capital 28 *richzdaler* in specie 3 ortt. Och såsom sidsta oppbudet är skedt den 28 septembris 1685; dy dömbdes der å laga fångzbreeff.

Ting 12–13 december 1687

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3474, fol. 202r - 205r, RA.

Anno 1687 den 12 och 13 december medh Lillherrdalls Tinglagh præsentate Prætores och nämnden.

Jönss Ersson i Kyrckbyen.
Anders Jonsson i Olingdahl
Kiehl Olsson Sunnanåhn
Oloff Hafftarsson Östansiöön
Peder Persson Nohlanhåhn
Erich Jonsson i Årmoo

Oloff Jonsson Sunnanåhn
Swen Rolfsson i Orrmoo.
Anders Halfwarsson Östansiöön
Anders Olsson i Kyrckbyen
Peder Kiehlsson Östansiöön.
Oloff Halfwarson i Kyrckbyen

1. Dato publicerades Kongl. Maj:ttz Placat om humblegårdars inrättande och utwidgande, jempte förbudh att fånga små älgzkalffwar med hundar och elliest, wid laga booth.

2. Rålf Halffwarsson kärade till Hanss Olsson Kumbla, för dhet han näst effter Michaelis sidstleden waritt i hans fäbodas, och sönderbrutt låsset för hans bodh, och tagit ost och smöör och miölck så mycket som tuenne kunnat förtära, och fuller giordt större skada, der icke Swän Halffwarsson, som söckte effter hästar [202v] icke kommit dijth gående och blifwitt warsse honom och hans hundh, den han hade i bandh, och tree weckor der effter frågat honom på kyrckwallen, huad han hade der beställa, då han syntes wilia gråta, och sade sigh icke wara allena, utan Hafftor Persson bediandes honom så wäll talla honom derom till, som sigh, och efftersom Hafftor i sin ungdom med sådant waritt beslaghen, misstäncker han honom waritt med Hanss Oloffsson : opwijsandes der öfwer sin broders Swän Halffwarssons attest aff *den 20 novembris* förweckne : lydandes, att Hanss Olsson med sin stallbrodher det giortt, och enär hans hund skiällte, såg han honom Hanss, baak på ryggen, men den andre intett, iembwäll och att Swän ropade på honom och lopp effter, men han unkom i tiocka skoghen. Huar emoth Hannss Olsson exciperade [o]ch alldeles nekar : föregifwandes sig wäll samma tijdh waritt wäst i marcken tillijka med Hafftor Peersson på sitt arbette, men intet till hans fäbodas : wettandes ej huarest dee äre beläghne. Han berättar dhet Rålf på kyrckwallen afsijdes från folcket honom hafft och frågat, om han honom för giordh tyffnadh icke wille förlijka, huar till han nekat, och Rålf sagt sigh fått en karll, som i een watnbytta honom sedt samma tiuft giortt, och skulle låta slå uth hans ögnosteen.

Item att Rålf uthspritt, som skulle han bekänt sigh stullit, som alldrigh är huarcken giordt eller sagt : anhållandes honom för sådan ährrörligh beskyllningh få laglig näfst. Hafftor Pederson beklagade sigh wara på kyrckwallen aff Rålf tiltallt och beskylpt för samma tyffnadh, som af ingen sanning består, fast än han, i sin unga åhr, der till een gångh förfördh : bewittnandes Hanss Olsson och så derföre wara frij.

Till meera opplysningh gaf Rolff widh handen, dhet Hanss [203r] Olsson förledne åhr stullit höö opp widh Härrieåhn aff Olof Olsson Sunnanåhn, dhet Anders Halffwarsson blifwitt warsse. *Responsio*, att han togh lijtteth åth sin häst, och enär han fick sällskap, lämbnade han dhet widh wägen som äganden igen bekom. *Testis*: Anders Halfwarsson. Rålf nekar sigh sagt, att een man honom sedt i watnbyttan stölden giortt, och han påstodh sitt tahl, men ingen deras samtahl hörtt.

Rolff föregifwer sigh intet beskyllt Hafftor för tyfnaden, uthan misstäncht honom derföre, emädan som han den gången war i sällskap med Hanss Olsson. Hafftor, att han i sochnen honom derföre uthropat, som han kan bewijsa.

Hanss Olsson nekar sig wetta huarest Rålfs fäbodas äre, och huarcken dijth waritt eller något stuhlit, och fast mindre hörtt Swän Halffwarssons ropande, och tilbödth sigh tryggelligen kunna swäria sigh frij derföre, om honom dhet påläggias skulle.

Nämnden voterade, att Rålff som tillagt Hanss Olsson tyfnaden, och icke kan bewijsa eller komma honom att gå lagh, effter som hans broder Swän icke kan wittna derutinnan, böther för obewijsslig beskyllningh.

Alldenstundh Rålff Halfwarsson haffwer fullelligen tillagt Hannss Olsson haffwa stullit och tagit ost, smöör och miölck i hans fäbodas, och söcht dhet inför Rätten bewijsa, dhet hann intet kunnat göra heller bringa honom till at gå lagh; altför denskull finner Rätten skiälligt, att döma Rålf Halffwarsson att plichta effter 20:de Capitlet Tinghmålabalken för withnesmåhl och obewijsslig beskyllningh med sina fyrattijo *marker*.

3. Rålff Halffwarsson beswärade sigh öfwer Hafftor Pedersson, för dhet han den 20 november sidstleden på kyrckiwallen, då [203v] Länssman Peder Swänsson stämbde Hanss Olsson i Kumbla för den stölld som hoos Rålff i hans fäbodas war giortt, skält honom för lögnare, skiälm och diefwuls menniskia : säijandes sig waritt den tijden i sällskap med Hannss Olsson och bedit honom och stämbna sigh som attesten, underskrefwen aff Peder Tohlsson i Åhz, Peder Olsson och Peer Persson Sunnanåhn, uthwijser och Rålf intet nämbdt Hafftor

huartill han intet neka kunde : föregifwandes dhet han honom för samma tyfnat lät stämma, huartill Rålf nekade, dhet Länssman besannade.

Sedan, att hans fader Halfwar Swensson honom derföre uthropat, dertill han nekade, eij heller är han derföre stämbder.

Sidst, att Peder Tohlsson i Kyrckbyen hört Rålf's beskyllningh emoot honom, dy aflade han sin wittnesedh, och berättade sig höra dem bruka mund sin emillan, men icke ett ordh huad någondera talade och mehra wiste han intet der af, huilket Hafftor förehöltz, och sade sig dhet i hastigheet göra : bekännandes att Rålf intet tillagt honom tyffweriet, utan en och annorstädz i sochnen dhet talet hört.

Peder Tohlsson berättar sig höra Länssman stämbna Hanss Olson och Hafftor bedt honom stämbna sig, efftersom dee wore den tiden i sällskap, och Rålff sade, kan skee i mina fäbodas när smöret togz, då han sade honom liuga som en skiälm och diefwuls menniskia.

Peder Olsson, att han hörde Hafftor säija, dhet Rålf lögh som en tyf och skiälm, och sedan som en diefwull : hörandes och wettandes intett huru dheras tahl begyntes.

Peder Pedersson, att Hafftor sade, Rålff liuga som en skiälm, och sedan, att han war en diefwull : warandes intet tillstädes när dheras tahl begyntes.

Anders i Olingdahl berättade Hafftor om söndagzmorgon tillijka med Hanss Olsson, ridande bäggie till kyrckian, sagt sig skohla fara till Åsen (der stöllden war giordh). [204r]

Nämnden discurerade saken, och slöto, att Hafftor intet kan skyddas för fälte ordh af hastige mode, emädan som han sielf sagt sigh hört af een och annan wara aff Rålf berychtatt för tyfnaden. Samma söndagzmorgon tillijka med Hanss talt der om. 3:die. begynt talla der om och intet Rålf, icke heller honom låtit stämbna eller tillwitt; altså måtte han plichta såssom den som liuger ähra af manne.

Såssom Hafftor Pedersson på kyrckiowallen hafwer utan fogh skält och uthropat Rålff Halfwarsson för den som skulle hafwa lugit som een skiälm och diefwull; altså plichtar han effter 20 *Capitlet* Tingmålalbalcken derföre med sina fyrattijo marck, och der till medh för sabbatz-bråttet saker till tree marker.

4. Halfwar Swänsson i Kyrckbyen angaf Peder Pedersson Nordanhån om tuänne älgzdiur, som han för een tijdh sedan, och sidsta åhrett Oloff Pedersson Ström war fougde på hans skogh skuttit, huilket på tinget angafs, och blef intet sluth om, och att Pähr låfwat sigh förlijka, dhet han intet giortt, och dy söker nu assistance. *Responsio*, att han för 11 eller 12 år sedan, om icke trätton eller fierton sköth en älgzkalff i neijgden af hans skogh, men icke på hans, och derföre lagförder och frijkänd. Uti 1676 åhrs protocoll fins honom en kalff skutitt och dömbd frij derföre, men Halfwar föregifwer dhet icke wara dhet samma, utan ett diur om 1½ år, huar om Ingebrecht Anderson i Olingzsiö skall wetta betygha, och witna dhet ske på hans skogh. Peder Pedersson, att 2:ne diur fånga[des] samma gångh, som Engellbrecht weeth; derföre måtte saken beroo till hans examinerande å nästa tingh.

5. Halfwar Swänsson på Hedan beswärade sigh öfwer Peder Tohrsson på Moon, om siu eller åtta lass slått, som han brukar innom [204v] hans råmärckie, och efftersom han medh syhn igenwunnit den slått som lågh i hans, så will han igenfå, dhet han haar i hans.

Responsio, att dhet waritt ett gammalt broorsbythe, och att många hafwa slått in i hans skogh som uhr gammalt är och måtte tålas och att hans förfäder samma slått hafft. Halfwar, att han mins dhet hans hustrus faarfader oprödiat *ibidem* fyra lass änggh; Peder, att en hööladas är uthrutnat och den andra medh, och måtte få rydia sig till gangns måttelligen. Halffwar, att den slått han hafft i Peders skogh är och broorsbyte och lijkawäll honom betagen? Swaar, att dhet är wäll broorsbyte, men icke på Halffwars förman Märthen Pederssons, utan på sin broorspart Halffwar, att Märthen dhet brukade. *Responsio*, neij och allenast ett år medh låff,

enär hans äng i Blänäset opbrändes, huilket Halfwar begertte medh wittnen bewijsas, dhett han sade sig kunna göra till nästa tingh, huilket honom effterletzt.

6. Länssman Peder Swänsson kärade till nämbdeman Anders Jonsson i Olingdahl som tillwällat sigh een åstrand sunnan älfwen wid Åhswallssöhn som kommer Hoggårdh till som skogen äger.

Responsio, att dhett aff ålder lydt under Åhzwallsöhn som hörtt under Opgårdz hemman, och att Opgårdh äger skogh sunnan älfwen, huartill Länssman nekar, och att råmerckien och skillnader finnas; altså beslötz, att gode männ nästkommande wåhr tree å huardera wägnar skohla byarnas rätta skogzskillnader opsökia, och skriffteligen föfatta och opwijsa, huar å sedan skall föllia Rättenns uthslagh.

7. Erich Pedersson opbödh tredie gången Halffwar Mickelsons [205r] hustrus hemman i Kyrckbyen för 90 daler *silfwermynt* iempte inlösa dee ängiar som ifrå hemmnet förpantade ähre.

8. Oloff Jonsson opbödh andra gången Gertru Reggertzdotters tillfallne arff och egendomb effter sine förällrar för 16½ *richzdaler* oklandrat för alla hennes arfwingar.

9. Oloff Jönsson opbödh tredie gången Peer Siuhlssons hemman i Sunnanåhn för 90 daler *silfwermynt* huilka nöijachtelligen betallte äre, och honom oklandrat hemullar.

10. Kiehl Olsson insinuerade Anders Jonssons obligation daterat S: Michaelis tijdh anno 1670 på länte penningar 4½ *richzdaler* medh dess lego, och till försäkringh panttsatt sitt hemman i Kyrckbyen som opbödz första gången.

11. Peder Swänsson i Grubben oppbödh första gången Moohemmnet i Kyrckiobyen för 100 *richzdaler* à 18 *marker*, kiöpt aff Peder Persson och Erich Peersson i Östansiö och dess systrars samtyckio *etcetera*. Och så wijda deth utom börden såldt är, reserveres Kongl. Maj:tt och Chronan dhess lösn, der dhett i nåder skulle behagas.

Ting 7 mars 1688

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3475, fol. 221v - 222r, RA.

Anno 1688 den 7 martij med allmogen af Lillherrdalls Tinglagh præsentte Prætore och nämnden.

Jönss Erson i Kyrckbyen.

Swen Rolfson i Årmo.

Anders Halfwarson Östansiön

Anders Olsson i Kyrckbyen.

Erich Jonson i Årmoo -.

Oloff Olson Östansiöön.

Anders Jonsson i Olingdahl.

Kiehl Olsson Sunnanåhn.

Oloff Hafftorson Östansiöön

Peder Kiehlson Östansiöön

Oluff Halfwarson i Kyrckbyen.

Oluff Olson Sunnanåhn.

1. Dato aflade Oluff Olsson Sunnanåhn sin nämbdemans edh effter nya formularet.

2. Samma dagh publicerades Kongl. Maj:tz Interesse Placat de anno 1687.
3. Johan Andersson ifrå Nârie, waritt 1687 pass ett halfft åhr här, och kunde sigh, sin hustru och barn ej fôdha, men 1687 annoterat för fördellskarll och 1687 in martio bårtreest till Norie, och betyges waritt uth fattig, och intett at betala medh.
4. Halffwar Pedersson i Uhlffsiön är een torpare, innom Silliedahls landmäre och fäbodas her på Lillherrdalls skogen, hafwer en måg, en dâtter och en drängh och en pijga, för huilka han betyges så för 1687 som 1688 giordt contribution af sitt folck, och för 1688 för tuå mans och tuå quinfolckz persohner.
5. Kiehl Olsson i Kyrckbyen opbödh andra gången Anders Jonsons i Olingdalls hemman i Kyrckiobyen som hans fader bekommit i pant anno 1670 för 30 *richzdaler* specie och 11½ *richzdaler* i caroliner, oklandrat.
6. Joon Tårkellson opwijste sin lagbudne köpeskrifft på Peer Mickelsons hemman och jordepart Nordanhåhn för 112 *daler silfwermynt*. 3:die gången opbuditt den 13 decembris 1686, och af bördeman Sallomon Person klandrat och effterlåtitt efter mätismanna ordom inbördat och lösat dhet han sedhan intet fullfölgt, och huarken låtit werdera eller penningar ifrån sigh satt, som betygas honom sedermera [222r] defererat och afstått, emädan som han laga fångh bekommit å sitt köpta hemman; altså bewillies Joon Tårkellson dom och fasta bref derpå, så frampt Kongl. Maj:tt och Chronan i nåder icke behagar inlösa låtha.

Ting 10 december 1688

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3475, fol. 236v - 237v, RA.

Anno 1688 den 10 december medh Lillherrdahls tinglagh, præsentē Prætore och nämbdēn.

Jönss Ersson Kyrckbyen.	Anders Jonson i Olingdahl
Swän Rålfson i Årrmo.	Kiehl Olsson Sunnanåhn
Anders Halfwarson Östansiöön	Oluff Hafftorson Östansiöön
Anders Olsson i Kyrckbyen.	Peder Kiehlson Östansiöön
Erich Jonsson i Ormoo.	Oluff Halfwarson i Kyrckbyen
Oluff Olson Sunnanåhn.	Peder Person Nolanhåhn.

1. Dato publicerades Kongl. Maj:tz Stadga och Skogsordning.
2. Jönss Anderson på Åsen kärade till Jon Anderson Sunnanåhn, för dhet han förledne sommar legde een häst till Hudwijkzwalldh, som under wägen störtte, och kâstadhe 60 *dahler kopparmynt* dem han intet will betalla, och giffwitt allenast tuå *dahler* 8 öre *kopparmynt* för legona. *Responsio*, att hästen bleff i Norbo dôdh under reesan nedföre, icke af wansközell heller drifwandhe, som länssman i Norbo Peder Danillsson och nämbdeman Erich Jonson i Holsiö den 18 junij sidstleden wittnat.

Actor begärte förnöijningh för sin häst, och Jon föregaf sigh der till ingen orsaak waritt, utan hästen utaf olyckelligh händelse stört. Parterne förlijchtes sålledes, att Jon Anderson

med sin lagzman Jönss Persson skall gifwa Jöns Andersson siu dahler *silfwermynt* huarom dee in för Rätten handsloges. [237r]

3. Anders Jonsson i Olingdahl anklagade Oluff Swensson i Kyrckbyen, för dhet han förledne währ sikh tillägnat den jordepart i Biörnhammar som Månss Olson tillfallen är och han förundt Anders Jonson at bruka till des han kunde komma sielff ifrå Helsingelandh hijt, som hans breef af Arbrå den 22 junij 1688 uthwijser. *Responsio*, att han sin hustrus jordepart i hemmannet hafwer, och förment sikh närmast wara at bruka sin hustrobrodere Månss Olsons tillfaldne jordpart : opwijsandes Månss Olsons breflige tillståndh af den 17 september sidstleden der till, och att Anders Jonson på orätt berättelse och angifwande fått låf der till, och han dy dhet ändrat och opphäfwit och tilldelt sin swåger Oluff Swenson och der på opburitt tree *richzdaler*.

Såssom Oluff Swensson effter laga doom den 23 junij 1687 antagit sin hustrus jordepart i Biörnhammars hemman tillijka medh hennes brodere Månss Olssons, och icke förleden wår förbuden den tilträda, och Anders Jonson sedermeera förledne sommar in junio, aff Månss Olson fått låf och tillståndh dess part at bruka, huilket han in septembri effter närmare underrättelse ophäfwitt, och opdragit sin anpartt sinom swågher Oluff Swensson, och der på opburitt tree *richzdaler*, altså faller Anders Jonsons prætion af sikh sielff, och Oluff Swensson är lagligen kommen at bruka sin swåghers andehel i hemmannet Biörnhammar, huarwidh han bijbehålles och conserveres.

4. Swän Ersson Sunnanåhn lagstämmd att swara för slagsmåhl med Jon Anderson *ibidem* och bårtreest, och giordt sin dräng fullmechtig deruti som intet kan erkännas i sådan saak, altså böter han för stämningz försittande sina 3 marck. [237v]

5. Gamble länssman Pehr Swänson opbödh andra gången Moohemmannet i Kyrckbyen för 100 *richzdaler* in specie.

6. Kiehl Olofsson opbödh tredie gången Anders Jonsons hemman i Kyrckbyen för länte penningar 41 ½ *richzdaler*, 30 in specie och 11½ dito i caroliner.

7. Swen Jonsson insinuerade sin faders sythningsskrift, af innehåldh, att wellat antaga honom sikh att förestå, och till sythningslöön opdragit honom sitt hemman både i löst och fast, men klandrat af Swen Jonsons brodere barns förmyndare.

8. Herr Gouverneurens Excellens Ordre aff den 20 augusti sidstleden om afhyste och ihoopslaghe hemman och röker hades före, huar effter war och bleff ransakat, och betygades inga sådane i tinglaget wara, som dee medh namn och bomärcken attestterat dhetta dato.

Ting 22 juni 1689

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3477, fol. 392r - 394v, RA.

Anno 1689 den 22 junij höltz Laga Ting med allmogen aff Lillherrdahl, wederwarande.
Nämbden.

Jöns Ersson i Kyrckbyen.	Anders Jonsson i Olingdahl
Swen Rålfsson i Årrmo	Kiehl Olsson Sunnanåhn
Anders Halfwarsson Östansiöön	Oluff Hafftorson Östansiön
Anders Olsson i Kyrckbyen	Peder Kiehlson Östansiöön
Oluff Jönson Sunnanåen	Swen Halfwarson i Kyrckbyen
Peder Swensson i Grubben.	

1. Dato publicerades Kongl. Maj:ttz Barnemordz Placat. [392v]
2. Dato öfwersågs och iusterades rökelängdhen.
3. Sammalledes contributionslängden.

4. Oluff Hafftorsson och Oluff Swensson, itererade sitt käremåhl emoot Joon Knudtzssons effterläfwerska hustru Gertrudh Olssdotter i Biörnhammar om Sukiänängiet : sökiandes bewijsa, deth icke wara aff och med hennes jordepenninghar inlöst, med een attest, gifwen aff Peder Olsson och Oluff Olsson Synnanåhn den 9 majj 1688: lydandes, at hon aff deras fader tagit tilläns 20 *richzdaler* in specie, och satt derföre i pant ett ängie ofwan Håen som kallas Sukiänängiet, och för samma penningar inlöste hon några ängiar aff sitt faders hemman nembligen Anders- och Bladhängien, deth dee willia hålla med sin edh.

Huaremot hustru Gertrud Olssdotter exciperade och jnwände, att hon aff Biörn Rålfsson länt 20 *richzdaler* och dem lefwererat till Oluff Biörnson, som långt förr än hon bleff gifft med Joon Knudtzson Sukiänängiet i pant hade, och der med bleff deth igenlöst under Biörnhammar, och war så länge samma penninghar skyldigh till dhess hon bekom aff sin broder Erich Olsson på Åsen sin uthlösningh aff faders hemmannet.

Peder Olsson tillstår sin attest, och berättar, henne bemälte penninghar läna, och säija sikh skohla der med inlösa Anders- och Bladhängiet, men om deth skedde weeth han intet, och att ängiet brukades några åhr för interesse, och sedhan gafs deth tillbaka och gafs ränta för huar till hustru Gertrud nekar. Hustru Gertrud föregifwer honom då wara barnungh, och kann eij minnas der till heller dess sammanhangh : Påståendes sin förra berättningh och at Anders- och Bladhängien wore jnlöste medan hon war hemma på Åsen. Anders Jonsson hennes nu warande man opwijste een attest gifwen aff Peder Mattzson i Herrö den 27 februarij anno 1688 : lydandes, att sahligh Knuth Clemmetsson togh aff hans faarbroder Swän Olsson i Herrö 10 *richzdaler* specie och sedan som Joon Knuthsson bleff gifft, bekom han medelst pantningh sin betahlningh, och iblandh andra löösören een [393r] Kopparkittell för sex *richzdaler* som Jons hustru fått i arff effter sin moder uth på Åsen, tillijka medh dee andra uthpantade löösören. Oluff Jönsson Sunnanåhn betygher, at hustru Gertrud bekom aff sin broder Erich Olsson någon tijdh sedan hon bleff gifft pass 6 eller 7 åhr, som kan synas aff Befallningzmans Oluff Perssons gifne breeff den 17 aprilis 1665, 50 *richzdaler* för sin jordepenningar, huarwid är at observera, at hon då besåth Biörnhammar.

Hustru Gertrudz man berättar, at kornladan och stufwan äre förde ifrå hennes faars gårdh i Åsan till Biörnhammar, och dy prætenderer dhem. Oluff Hafftorsson, at dee opsattes på Åhsen i dee fyra åhr hon der bodde och gården brann, med allmogens tillhielp.

Responsio, att så wäll war, och dee som hulpo der till, blefwo derföre förnögde. Hustru Gertrud, att ängiet bleff intet bårtpantat sedan deth bleff aff Oluff Biörsson igenlöst, och der hoos, att Oluff Biörsson sedan någon slått aff Joon annorstädz bekom. Peder Olsson, at 5 eller 6 *richzdaler* wore betallte der på 1671 då hans fader dödde, och sedhan pläckewijs. Hustru Gertrud föregaff dhet inga huus wore på gården enär hon diith kom och jorden wanbrukat, och dy aff sina penningar och så påkåstatt. Anders Halfwarsson Östansiön betyger, at Joon Knuthzsson igenlöste Andersäsängiet och Bladhängiet aff Swen Pedersson på Åsen för 20 *richzdaler* som icke under Biörnhammar är, utan hustru Gertrud dhet såssom sitt moderne prætenderer.

Till dombs voterades enhälleligen.

Alldenstundh bewist är, dhet hustru Gertrud Olssdotters förra man Joon Knuthzson emottagit hennes jordepenningar ifrå Åsen 50 *richzdaler* 6 eller 7 åhr, sedhan dee wore kombne i ächtenskap, och under dheras ächtenskap fins Sukiänängiet, wara jnlöst, som Peder Olsson Sunnanåhn och betygher. Och såssom 19 *Capitlet* Gifftmålabalcken Landzlagen, intet tillåter bonden skifta sin hustrus jordh, medh mindre dhet icke skeer till bättre.

Sedhan, war dem ingen hunger och nödh händt, att dee aff sitt fasta måst der till någhot förytttra och sällia, huar om [393v] 27 *Capitlet* Jordabalcken *Landzlagen* talar; altförden-skuldh, kan Rätten intett annat pröfwa, än Sukiänängiet är medh hustru Gertrudz jordepenningar inlöst, och altså i anledningh aff 19 *Capitlet* Gifftmåla[balcken] *Landzlagen*, dömmes bemälte Sukiänängiet, höra hustru Gertrudh till, såsom i ställe tillijka med Andersäsängiet och Bladhängiet för dhess modernes jordh ifrå Åhsan, men opsatte och förde huus till Biörnhammar, komma icke i den consideration, utan föllie hemmannet effter.

5. Pedher Gunmundsson i Ytherbergh och Swegh sochn, kärade till Swän Pedersson i Kyrckbyen för nije tolfft lijer som åtherstå och restera på ett hästeköp, som Swän, aff hans sahlig broder Erich Gunmundsson sigh tillhandlat förledne juulas ett åhr sedhan, och han nekar des betalningh, huar emoth exciperades, att första köpet war 9 tålffter, huar aff een halff tolfft aftingades, och sedan een halff dito, och 5 dito dher på betallt, och förordat war, att så mycket skulle gifwas, om hästen wore uthan wanck och lythe, som Kiehl Olsson och Peder Tohlsson kunna wittna, som hästen tingade aff honom. Kiehl Olsson, at Erich wåhlat honom hästen wara utan lythe, och två daghar effter, sågh han hästen wara hallt.

Peer Tohlsson, att han tillijka med Kiehl köpte hästen aff Erich Gunmundsson, och han wålade honom. Swän Pedersson berättar, sigh då strax heemkommen, och fem tolffter lefwererat om lögerdagen, och att Erich Gumundsson sändt dhem tillbaka om söndagsmorgonen, och begärt sin häst igen, genom Joon Jonsson i Rijssbrun, som berättar, sigh effter Erich Gunmundssons begäran, bära till Swän Pedersson 5 tålffter lijor på ett hästeköp och begärt hästen igen, eller effter förste köpet bekomma 9 tålffter, då Swän swarat, att han är 15 åår, och måste stå köp, och lijkawäll låfwat uth een halff tålfft till, om han wille töfwa till Mattesmäss 1689, och måst gå heem med dhet swaret, och Erich swarat, han betaller fuller och så den andra halfftålfften, men intet nämbde Swän, at han skulle wåhla hästen. Swän, att han kunde dels see, at hästen skulle hafwa feel, men trodde lijkawäll på hans ordh, och hade honom intet [394r] uth förän 2 à 3 daghar effter, och då sågh han honom wara skinckhalt, och trådd på wänstra framfoten, som i skaren och wåhrföret oprefs huar aff han bleff hallt, men nu botat förutan skinckhalten. Oluff Halfwarsson i Kyrckbyen, är till Norie reest, och skall hördt Erich Gunmundsson wåhlat hästen. Parterne förlijctes sålledes, at Swän Pedersson uthlåfwade näst kommande winther, lefwerera till Peder Gumundsson, tree *stycken* tolffter swarsgoda lijor, och der på handsloghes dee.

6. Årrmå byamän aff 9 stycken, angåfwes hafwa förledne wåår, grafwet i een högh icke långt ifrå byen, effter een afdanckat soldatz Isaac Abrahamssons gifne anledningh, och alla

närwarandhe, tuänne gropar grafwit, och intett funnit annat, än några steenar af watnkies, och der medh wändt igen. Isaac, att dee sagt, dhett drakan syndtz öfwer dhen orten, och dy inrådt dhem grafwa.

Larss Swänsson på Åsen tilltaltes och så, hafwa grafwit effter godz. *Responsio*, att han tillijka med Isach och Sallomons drängh Peder Pederson, gått till Söxan älf, att sökia effter pärlsteenar, och inga funnit, och under heemwägen, grafwit uthj een skogsbacke wid Tansiön, som hörer till några i Kyrckbyen effter malm, och intet funnit, och der medh gått sin wägh heemåth.

Resolutio. Såwijda ingen widskieppellsse, förspories der medh wara föröfwat, och dee intet funnit och något fördolt, så fins dhett icke straffwerdigt.

7. Gamble Ländzman Peder Swänsson i Grubben, opbödh tredie gången Moohemmannet i Kyrckbyen för 100 *richzdaler* à 18 *marker*, näste bördemän till lösn.

8. Oluff Jonsson opbödh tredie gången, Gertrud Reggordzdotters tillfaldne arff och egendom effter sina föräldrar för 16½ *richzdaler* oklandrat för alla hennes arfwinghar.

9. Peder Swensson opbödh första gången, Oluff Oluffssons hemman i Steenåhs som han till Rålf Halfwarsson i Äggen [394v] pantsatt för 80 *dahler silfwermynt*, doch undantagandes een lijten åker som han inlöst aff Peer Swensson i Grubben, och ifrån hemmanet pantsatt warit.

10. Dato insinuerade Erich Pedersson, en lagbuden och lagståndhen köpeskrifft aff den 4 martij 1685, gifwen aff Halfward Michellson på des hustrus hemman i Kyrckiobyen, som bemälte Erich inbördat för 97 *dahler silfwermynt*, och bebwat honom alla dhes ad-pertinentier *etcetera*, huar med han lagligen procederat, och sidsta opbudet skedt oklandrat den 13 decembris 1687, och sålledes förlengst lagståndit, dy bewilliades der å doom och fastebreff.

11. I lijka måtto, incaminerade Oluff Jonsson, en lagbuden och laghstånden köpeskrifft aff den 23 aprilis 1685, på Peder Siuhlssons hemman i Sunnanåhn, som honom arffelligen tillfallit är, effter dhes sahlige föräldrar : warandes köpet lagligen medh win och wittne giordt för 90 *dahler silfwermynt*, och å tree laga tingh låtit opbiudha, som sidst skedde oklandrat den 13 decembris 1687, och sålledes laghståndit, dy bewilliades honom laga confirmation sig och dee sina till säkerheet.

Ting 10 december 1689

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Västernorrlands län), vol. E XI e: 3477, fol. 409v - 412r, RA.

Anno 1689 den 10 december med allmogen aff Lillherrdalls tinglagh præsentē Prætore och nämnden.

Jöns Ersson i Kyrckbyen,
Anders Olsson Skrubb.
Kiehl Olsson Sunnanåhn.
Peder Kiehlsson Östansiöön
Oluff Halfwardsson i Kyrckbyen.
Swen Halfwardson i Kyrckbyen.

Anders Jonsson i Olingdahl
Anders Halfwardson Öst på Högn
Oluff Hafftorsson Östansiön
Peder Persson Nålanhåhn
Erich Jonsson i Orrmo
Oluff Olsson Sunnanåhn

1. Dato aflade Swen Halfwardson sin nämbedemans eedh.
2. Dato aflade Kyrckiwärderne Oluff Halfwardson och Swen Pedersson i Kyrckbyen sin edh.
3. Dato aflade sexmännen Jöns Mattzson i Kyrckbyen, Kiehl Olofsson ibidem, Joon Mårtensson Östansiöön, Erich Jons[on] i Årmo, Oluff Olsson Sunnanåhn sin edh.
4. Ländzman Rålff Halfwardsson, niutit 36 trögh landh, 8 marker ost, två boghskatter, och een tunna tijonde spanmåhl, till sin Länessmans tienst.

5. Oluff Jonsson Biörnhammar, beswärade sigh öfwer Zachris Hansson i Kyrckbyen, som skall honom stoort jnpass giort på slåttmyran under fäboderne Orrmanskälla, så wäll 1688, som jnnewarande åhr 1689, dels låtit sina hästar och booskap afbetha, och dels sielff slagit, oachtadt, att deras äghor förlengst äre deelte, och afstakade : begärandes, blifwa befriat för hans wijdare jntrångh och wålldzwerckan.

Respondens, att han äger der j skoghen 1/3, och att myhrslåttan är wäll skiptat, men han intagit till slått, som hörer till [410r] muhlbeten, och der deth skulle honom effterlåthas, kundhe han, som och 1/3 der aff äger, intet hafwa sin boskaps beeth, der han een halff mijhl derifrån bygdit sigh ny fäbodas, och på den östra sijdan intet når till gamble boderne. Oluff Jonsson tillstår, sigh ej meera der äga [än] 1/3. Peder Olsson i Mohn 1/3, och Zachris 1/3, men nekar sig meera slagit, än hans fader för honom, och altså intet på muhlbeten, som föregifwes. Zachris Hansson, att han deth giort, och deth at wijsa, begärer han gode män deth at pröfwa, huar till actor samtycker, dy skolla män nästkommande wår, i laglig tijdh besee och antächna, huru med deras tuist är beskaffat, och å näste tingh opwijsa, och wäntha resolution oppå.

6. Kiehl Olsson i Kyrckbyen, hafwer hoos Anders Jonsson i Olingdahl på räntha, 30 richzdaler specie, och 11½ richzdaler i caroliner, och niuther till interesse åhrligen, tree dahler silfwermynt.

7. Dato angaff Lenssman Rålf Halfwardsson, hurusom Joon Andersson Sunnanåhn, hafwer natten emoot förledne söndagh, kommit heem, och öfwerfallit sin ålderstegne och mehnføre fadher Anders Jonsson, om sina åttethijo åhr, med hugg och slagh, och hans broder Peder Andersson måst gå till sin granne Oluff Olsson Sunnanåhn och begära hielp, och han dy gått till Ländzman, och gifwit deth tillkänna, och sedan folgdz tillijka medh nämbedeman Kiehl Olsson i samma by dijth, då fadren kla[gat] dhet sonen honom gifwit hugg, och begärt att han måtte taga[s] och grippas : wijsandes sigh wara af honom slagen blå, nedhan[för] wänstra ögat, och een sullma på wänstra sijdan i hufwude[t] och bleff han altså tagen i arrest.

Fadren Anders Jonsson förekom (gående med två kryckior) beklagandes sin sohn Jons otijdige läfwerne, så een som annan gångh, besynnerligen [410v] enär han warit drucken, och seent om affton sidstledne söndagh heemkommen drucken, och begynt bruka elack mund och bannath : säijandes iblandh annat, att han icke skulle wändha igen förrän han skulle see blodh aff dee gamble och ungha, då fadren förmant honom låtha wähl, och han swaratt, iagh gifwer digh din gamla diefwull, diefwullen : huggandes och slåendhes sönder tuenne stohlar : kastandes och söndersläendes sin broders Peder Anderssons barnwagga, kastandes kull bordet med mathen, som för honom der å satt war. Och enär han (fadren) som lågh i sin nattsångh honom näfst, och bedit icke så fara fram, hafwer han stijgit tree reesor till sängen, och först slagit med näfwen, honom een stoor blånadt under och widh wänstra ögat. Andra gången een

stoor pust i hufwudet, huilka än synas, och tredie gången wähl slagit, men intet syndtz dereffter : beklagandes sigh wara förordsakat att klaga på sitt barn, och der han deth förr giordt, hade kanskee warit bettere, ehuruwäll han honom tillförenne alldrigh slagit, men illa låtit med banskap, och widh faderlig fädde förmaningar altijdh swarat, sigh skulle blifwa werre, och see deras blodh föregifwandes, huarken sig eller sonen Pedher fördrista sigh blifwa på gården om han skulle blifwa löös : slutandes sitt tahl och angifwande med desse ordh, iag gifwer dig min son till allt hierta deth du mig giort hafwer, och önskar med David ach ach min son Absolon, kunde iag döo för din skuldh, iagh förlåther digh, söök nådh hoos Gudh och höga öfwerheeten, och der med gaff han honom sin handh.

Joon Andersson bekänner, sigh i hastigheet obetänckt i fyllerij sagt, sig icke skolla wända igen, förr än han skulle see sin faders och broders blodh. Sammalledes tillstår han, sigh sagt till sin fader, iag gifwer dig din gamble diefwul, diefwullen [411r] tillståendes sigh ej minnas wara till sin faders sängh meera än twenne gånger, och minnas sigh honom bäggie gångerne slagit, iemwäll och kastatt och slagit sönder een stohl och ett säthe, och bordet omkull fallit : hafwandes och kastatt kull broderens barnwagga några gånger, som ej gått sönder, utan ett bräde som löst leghat, uthfallit : begärandes nådh hoos höga öfwerheeten och uthláfwar booth och bettringh : säijandes fadren widh afträde till sonen, bedh nu Gudh om hielp, så offta du förr bedit den onde, fara i digh.

Peder Andersson som siuklig är, berättar sigh om fredagen begära åth sigh och pojken Hanss, som och siuuk war aff Joon Andersons hustru Märett, som mathmoder är, een miölcksåppa : säijandes, sigh så wäll den behöfwa som hon, deth han såg skee, men bekom likawäll intet, fast än dee äre i ett mathlagh, det Märit för Joon sagt, och enär han fick något i huffwudet, skulle han deth hämbnas, huar med han om lögerdaghs afftonen begynte sitt raserije : föregifwandes, att dee räkna math i sin hustru, rusandes denne sin broder j håret, och drängen Knuth Larson tagit honom derifrån, och han alltså dristatt sigh icke wara läng[re] hemma, utan gått till tolfman Oluff Olsson *ibidem* och begärt hielp : föregifwandes sigh ej kunna blifwa hemma i gården om Joon kommer löös.

Drängen Knuth Larsson, att Joon fattat sin broder Peder i [hå]ret, huarifrån han skilde honom. Sedan springer han til Pede[r] igen med een tällieknijf i wänstra handan, och säger sig s[kola] dräpa honom, då han togh knijfwen aff honom, och fått för omaket några håårdragh, och Peder tillijka med hustru och ba[rn] flydt till grannen Erich Jonsson, och woro der till dess Joon nästför daghningen, bleff tagen i arrest. Joon Anderson [411v] tillstår och, sigh rusat broderen Peder i håret, och Knuth tagit dem åthskilld, och sedan ränt åth honom med een tälliekniff då Knuth honom och hindrat, och tagit knijfwen bårt : minnandes sigh ej sagt willia Peder dräpa den gången, men Peder med hustru och barn flytt till grannen Pedher Jonsson [*fel för: Erich Jonsson?*] dåch war hustrun een gångh som snarast inom stughudörren men strax gått der ifrån till barnen, och icke igen kommitt förr än han war tagen och bunden. Peder Andersson beklagar med gråtande tårar, sin broders Joon Anderssons åthfaror : bediandes Rätten för honom, och sade, torde hända han kunde bättra sigh, och enär han är nychter, är han braf nog men drucken icke så, ty werre.

Saken öfwerlades aff nämnden, oachtadt faderens förböön (som lämbnas Höga Öfwerheeten) enhälleligen till fölliande doom.

Såssom Joon Andersson bekänner och tillstår, sigh hafwa slagit och burit hugg, på sin ålderstegne fader Anders Jonsson Sunnanåhn, och der till medh, kallat honom gammall diefwull, och önskatt i diefwullens wäldh; altså dömmes han effter Gudz lagh Exodus 21 och Leviticus 20 capitlett till döden, dåch under Höglöflig Konglig Swea Hoffrätz nådh och äntellige resolution ödmiukelligast heemställt.

8. Sedan gafs widh handen, att Joon Andersson Mickaellis tijdh 1688, hafwer öfwerfallit Swän Ersson Sunnanåhn och honom illa slagit, och der hoos, att dee warit på Probstetinget

1688 in decembri, och der blifwit resolverat, at Jon skulle bötha två daler silfwermynt, der med dhet hafwer stått emädan som parterne sedan icke under tingztijmorne [412r] varit tillstädes, dy blijr deth och der widh, i synnerheet till des Högloflig Konglig Hoffrätz resolution kommer på ofwan sagde doom.

9. Peer Swänsson opbödh andra gången, Oluff Oluffsons hemman i Steensåhs, som han till Rålf Halfwardson pantsatt för 80 daler silfwermynt, doch undantagandes een lijten åker, som han inlöst aff Peer Swensson i Grubben.

10. Halfward Oloffsson insinuerade Anders Halfwardsons panteförskrifningh aff Lillherrdahl den 2 octobris 1687 : jnehållandes, at han i underpant honom satt sin ägendom i löst och fast Sunnan-åhn, emoot länte penningar 40 daler silfwermynt doch effter 7:de Capitlet Jordabalcken Landzlagen, sig förbehållit, att der panten effter mätismanna ordom är meera wärd, må han deth sielf behålla och nu opbödz första gången.

Ting 27 juni 1690

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Jämtlands län), vol. E XI e: 3816, fol. 907v – 908r, RA

Anno 1690 den 27 junij höltz Laga Tingh medh allmogen aff Lillherrdahls Tinglagh, och desse såtho i nämnden.

Anders Oloffsson Skrubb,
Kiehl Olsson Sunnanåhn
Peder Kiehlsson Östansiöen
Jönss Ersson i Kyrckbyen
Oluff Olsson Östansiöen
Peder Swensson i Grubben.

Anders Halfwarsson Öst på högen
Oloff Hafftorson Östansiön.
Peder Persson Nolanhåhn
Swen Rålfsson i Årrmo
Jöns Andersson på Åsen

1. Halffwar Essbiörnsson Nordanhåhn och Hanss Olsson i Komblom anklagades hafwa aff Oluff Mattzson i Kyrckbyen och Elffdahls sochn stullit tree stycken lijär, huilcket dee bekändht, och sade, sig dem nattan emot annan dagh pingest opdruckit hoos Peder Pederson på Biörnhambre och Peder Essbiörnsson och Jon Andersson i Olingdahl : beklagandes Hanss, sig der till wara aff Halfuar bedragen och låckader.

Resolutio. Så wijda Halfwar Essbiörnsson och Hanss Oluffson tillsammans stullit 3 stycken lijär aff Oloff Mattzson, och dem tillsammans opdruckit à 4 öre silfwermynt, så dömmes de effter Kongl: Maj:ts Straffordningh at plichta derföre med tree gånger så mycket som är en daler 4 öre silfwermynt förutan tyfnaden, och å nästkommande tingh tillijka medh Peder Essbiörnsson och Jon Andersson wara tillstädes at swara för sitt fyllerie nattan emot annandag pingest, då Peder Pederson på Biörnhambre och skall comparera, att swara för sitt otijdige och oläflige [*ms har: oläflige*] krögerie och öhlsällning om och emoth Sabbaten.

2. Halfwar Essbiörnsson tilltaltes för någon stöldh som skall wara giordh förledne winter i Elffdahls sochn och Äfuenbergz fäbodas effter länsmans Larss Larssons breeff i Elffdalen af den 20 huius huar till han aldeles nekar : föregifwandes sig wäll den wägen som andra gått efftersom stora wägen löper der igenom, men ingen stöldh giort. Icke heller är han der med beslagen, dy kan der till intet göras wijdare denne gången. [908r]

3. Jönss Andersson på Åsen kärade till Oloff Jonsson på Högen för två stycken lijar som suttit i årfwet, och stoles bårt för två åhr sedan uti hans ängies stegerhuus, huilcka Jon Andersson på Högen först sedt uti hans slåttwall, och sedan uti een annan slått en af dem sedt af Anders Halfwarsson Jon Andersson och Jon Pederson i Olingdahl : förståendes effter deth märckie som ägaren Jöns Andersson dem wijst. Responsio, att han dem icke stullit och dee två stycken lijar som han misstänkes före, säger han sig fått aff sin broder Peder Jonsson som boor på Hedemarcken uthj Nârie, och för två åhr sedan sig dijth begifwit. Actor, at han känner igen sina lijårf.

Responsio, att Swän Olofsson har giordt såwåhl sitt som hans. Actor, att Swän giort det ena, och Anders Halfwarsson deth andra. Anders säger sigh wål kunna känna sitt giorde lijårff igen, och at Jon Andersson satte Jöns Anderssons bomärckie på dhet årfwet Jon och Anders funno uthi Oloff Jonssons slått. Reus, at Actor huarken åriff eller lijar sedt, utan effter Anders berättelse tallar, och att lijarne och årfwen äre hemma. Jöns, at han offta sagt, sigh skolla hafua lijarne till syhns, men Oloff, at han bedit honom gå till sig dem at besee. Peder Jonsson betyges warit trogen och icke tyffachtig tillijka med sin hustru, och förmenes at Olufs hustru som tient Jönss Andersson antingen stullit lijarne eller gifwit sin man anslag derpå.

Resolutio. Rätten finner skälligt, at dee tuistige twenne lijar och åriff skolle tagas hoos Oloff Jonsson och sättias i förwahr till näste tingh, då dee skolle besees aff Jon Andersson, Anders Halfwarsson och Jon Pedersson, och betyga så om lijarne som årfuen huar opå sedan skall föllia dom och uthslag.

4. Peder Swensson i Grubban opbiuder tredie gången oklandrat Oloff Olsson Stehnås wadsatte hemman till Rålff Halfwardson för 80 daler *silfwermynt* och Rålfs cession till Peder Swensson, och dertill med ett ängie för 16 riksdaler specie, så at hela summan är 56 riksdaler in specie.

Ting 24 november 1690

Källa: Svea Hovrätt, Advokatfiskalens arkiv (Jämtlands län), vol. E XI e: 3816, fol. 908v – 912r, RA.

Anno 1690 den 24 november höltz Laga Tingh medh allmoghen aff Lillherrdalls Tinglagh, närwarande Befallningzman Welbetrodd Nillss Uhr och ordinarie nämnden.

Anders Oluffsson i Kyrckbyen.
Anders Halfwardson i Högen
Jöns Ersson i Kyrckbyen.
Peder Kiehlsson Östansiön
Oloff Halfwardson i Kyrckbyen.
Swen Halfwardson i Kyrckbyen

Anders Jonson i Olingdahl
Kiehl Oloffson Sunnanåhn
Oloff Hafftorson Östansiön
Peder Pedersson Nordanhåhn
Erich Jonsson i Årrmo.
Oloff Olsson Sunnanåhn

1. Dato öfwersågs och iusterades Contributionslängden.

2. Kiehl Oluffsson i Kyrckbyen hafwer på ränta hoos Anders Jonsson i Olingdahl 30 riksdaler specie och 11½ riksdaler i caroliner, och gifuer åhrlig intresse, tree dahler *silfwermynt*.

3. Peder Pedersson Nolanhåhn beswärade sikh öfwer Erich Jonson i Årrmo, för deth han förledne sommar hafuer slagit två högålff och hässior öst på Klubbnäsfloan, som till syhns kan wara, den hans fader i sin lijfstijdh och han, nu een godh tijdh oklandrat brukat. Huartill swares, at samma slått hörer sig till, och hans tienstefolck den bärgat, ägandes tillijka medh Tord Persson i Kyrckbyen och Jöns Pålson på södra sijdan om bäcken, och Actor på den närre sijdan : varandes tuistige slätten på den södra sijdan belägen der Actor intet har beställa. Men han berättar som före, dheth sin gamble fader i all sin tijdh sunnan om bäcken slagit, och han nu een lång tijdh.

Tord Person [909r] i Kyrckbyen som är Erich Jonssons lagzman söder om bäcken, berättar, deth Actor slagit dheth tuistige fiorton eller fembton åhr, som han kan minnas, men äger lijkwäll där intett.

Actor itererer sin gamble rätt och häfd österst på myren. Reus föregifwer sin dräng Oluff Persson som där kunnigh är och nu icke tillstädes, förledne sommar där slagit, och wettat skildnaden. Huar till suaras, at han ingen wettenskap därom kan hafwa, utan giort som huusbonden befallt. Jon Persson i Olingdahl som för åtta åhr sedan tient hoos Erich Jonsson, berättar dheth sahlig Peder Tohrsson i Kyrckbyen sagt dheth Peer Persson intet äger öst på myren söderom bäcken och han altså i tree åhr slagit östgenom hela myren, och förr allenast mitt på myren. Peder Pedersson, at han slagit sin slått mitt på myren, men intet östgenom, och förmenar honom säija sin gamle hussbonde till behagh. Erich Jonsson beropade sig på Oluff Pålsson Nolanhåhn som därom skall kunskap hafwa, huilcken effter aflagd wittnesedh berättar, att han tillijka med Rålff Jonsson i Olingdahl för tretton eller fiorton åhr sedan, warit nämbd på syhn, emellan Peder Pederson och Peder Torsson å föresättiande dagh, som intet blef aff och som han hördt, skall Peder Pedersson intet äga söder om bäcken, och lijkwäll warit tuistigt, och mäst så gått till, at den som först kommit, hafuer där slagit. Här widh ihugkommes at skogen emellan parterne är intet skiffat, utan myhrslätten effter bäcken, huartill parterne beiakade.

Nämnden öfuerlade saken til fölliandhe sluth. Ehuruwäll bäcken på Klubbnäsfloen är rätt skildnad emellan Peder Pedersson Nolanhåhn medh sina lagzmän, och Erich Jonsson i Årrmo medh sina lagzbröder rådandes, Peder Pederson å närre sijdan om bäcken, och Erich Jonson å den södra [909v] och sielfwa skogen dem emellan är oskiptat; så fins lijkwäll, at Peder Pedersson een och annan tijdh bärgat höö österst på floan eller Myran å södre sijdan näst Erich Jonsson, dheth Erich Jonsson förledne sommar honom betagit och sig tillängnat. Huarföre pröfwat säkrast wara, intet slutelligen där i definiera, förr än noga genom gode män blijr synt och efftersedt, om icke någon råskildnad finns emellan parthernes tuistige slått. I medler tijdh, så wida intygat är, den wara af ömsom bärgat, behåller Erich Jonson bärgat höö förledne sommar, som skall till quantumet pröfwat, och widh slutet kan i consideration tagas.

4. Oloff Knuthzson i Elfdalen och Brunsbergz by, kärade till Halfwar Mårtensson Östansiön genom Peder Swensson i Grubban om sex caroliner, som hans syster Kerstin Knutzdotter hoos honom lämbnat at förwara, och sedan begärt igen at läna androm till uthlagspenningar, som han förwägradt, och föregifwit hoos sig bättre wara förwarade, och sedermera efter hennes dödellige afgångh, föregifwit dem wara bårtstuhlnene. *Responsio* att han af henne Kerstin, 1678 eller 1679 tagit at göma sex caroliner, och hade dem behållit öfwer sommaren till hösten, då hans härberge Sunnanåhn blifwit opphafft, och icke allenast bemälte sex caroliner afhände blefwe, utan och hans egne något på 3^{die} riksdalern huilcket han oppenbarat för nämbdeman Oluff Olufson Sunnanåhn, som det tillstår, och berättar honom sig beklagat at Kerstins och hans egne penningar wore bårtstuhlnene, men intet kallat sig till wittnes, dåch sagt, at härberget war igenlest. Halfwar berättar herberget warit opphafft och igenlest, och at Kerstin Bengtsdotter tient samma tijdh hoos Oluff Jönsson Sunnanåhn, och skall sedt om en [910r]

morgon uthi elacht uhrwäder een fähla till och ifrå herberget tänkiandes dhett warit Halfwars. Hustru Kerstin Bengtsdotter Halfward Erlandsons, berättar sig tienda den tiden hoos Oloff Jonsson, och sedt fählar till dörarne i Halfwars gårdh och sedan till och från dess herberge : warandes huarken Halfwar eller någon af hans folck hemma stadde, utan på sitt andra hemman Östansiön : tänkiandes honom warit heem och samma fählar giort, men sedan hördt honom beklaga sigh wara stulen, och der iblandh Kerstin Knuthzdotters inlagde penningar.

Actor, att Halfwar hafft een sölfuerkosa hoos Länssman på Landziämbningen, den Kerstin begärt innehållas till sin betallningh dhett han giort, och Halfwar låfuat besagde caroliner betalla, och dy låtit kosan afhempta, som Gunnar Larsson skall kunna betyga.

Gunnar, at Halfwar sagt, sig willia någorlunda swara för penningarne, och begärt kosan igen, som och skedde. Halfwar nekar det Kerstin begärt sina penningar igen den tiden dee wore i behåldh och icke bårtstuhlne, men Actor, att Kerstin på sin sotesängh, näst förr än hon dödde, så berättat i sin, Swän Perssons och Gunnar Larssons närwaru. Gunnar, betygar, at Kerstin på sitt yttersta sagt sig begärt sina penningar och Halfwar swaratt, där medh icke wara så bråttom, där hoos säger Gunnar sig kräfia Halfwar på Kerstins wegnar förbenembde penningar, sedan han sagt dem wara bårtstuhlne och fått deth swar, at han wäntar sig eij annat än dem betalla, men wille först tillsee, om han icke kan få fast tyffwen, till det senare beiakar Halfwar. Swen Pedersson at han hörde Kerstin på sitt ythersta säija sig icke igenfått sina penningar hoos Halfwar Mårtensson, dem han föregifwit wara bårtstullne : kunnandes sig icke påminna henne säija sig dem igen begärt, den tiden dee skulle wara behåldne.

Under sakens discurerande till dombs, inkommo parterne [910v] och gåfwo widh handan sig wara förlijckte sålledes, at Halfwar Mårtensson skall betalla halfwa penningarne som är tree caroliner till kindersmässo nästkommande åhr 1691, och sålledes i deth måhlet åthskillde, huar om dee handsloges.

5. Halfwar Oluffsson Sunnanåhn, kärade till Essbiörn Larson i Nordanhåhn, för det hans boskap förledne höst afbititt sexstun skylar korn, och gode män pröfwat skadan in alles wara till twå skyhlar både korn och halm, det Oloff Månsson som een probsman war, betyger sant wara, och dee andre, Peder Olufson och Jon Oluffsson Sunnanåhn äre icke tillstädes.

Responsio, att hans boskap allena den skadan icke giort, utan Oloff Bäckz och Peder Pederssons tillijka medh Halfwar Pederssons efftersom een deras wallfolck giethar dem alla huar sin dagh och den dagen skadan tjmade, wallade hans fullwäxste dätter bemelte persons bodskap. Actor, at han begärt sitt skadeståndh aff Essbiörn och intet fått. Essbiörn tillstår sig wara påmint af Halfwar om skadeståndet, och han sagt skadan wara mähin till tuå skyler korn, och swarat sigh willia effter sin quota betahla. Länssman Rålff Halfwarson, hafuer tillsagt Essbiörns son Peder, at ställa Halfwar tillfredz, huar af Essbiörn säger sig eij wetta. Huar skyhl korn werderedes för 8 öre *silfwermynt*.

Till dombs voteredes enhälleligen. Såssom Halfwar Oluffsson medelst Essbiörn Larsons datters Gölus wårdzlössheet medh boskapens wallande, hafuer effter prob och mätismanna ordom lijdit skada på sine kornskylar uthpå åkeren som twå skyler kunna in alles wärde wara som beräknas effter 8 öre *silfwermynt* skyhlen. Så dömmes Essbiörn utan oppehåldh betalla till Halfwar 16 öre *silfwermynt* och för det han osöcht eij wellat honom förnöija, och han måst honom [911r] lagsökia, plichtar han med sina tree mark till treeskiptes, och deth allt i anledningh och krafft aff det 9de Capitlet Byggningsbalken Landzlagen.

6. Oloff Halfwarsson i Herrö uthi Swegh sochn, fodrar aff Oloff Jonsson Öst på Högen 36 dahler *kopparmynt*, som hans broder Peder Jonsson honom för een häst skyldig är, och 1689 om wåren begifwit sig till Närke, och Oluff Jonsson hans fasta ägendom om händer haffwer. Responsio, att han weet sin broder Peder wara skyldig Oloff Halfwarsson, sex plåtar eller 36 dahler *kopparmynt* för een häst och at han äger twå trögz landh i Östansiö, som är i halfua

hemmannet med honom, det han budit hans creditorer, och dee intet wellat antagha. Sedan fodras 18 dahler *kopparmynt* som han warit skyldigh *gamle* Länssman sahlig Halfuar Swensson, det Oluff Jonsson bekänner sant wara. 3^{io} Till Anders Halfwarson på Högen – 19 öre *silfwermynt* 4to Gertrud änckia på Högen 1 *dahler* 16 öre *silfwermynt* 5to Swen Halfuarsson prætenderer tree *dahler kopparmynt* 6to Oloff Mattzson i Herrö 4 tålfft lijlar, som Oloff Jonsson berättar wara af hans ägendom i Elfdalen förbudne. 7mo Peder Pederson ifrå Särna på ett hästeköp 12 *dahler kopparmynt* som Oloff Jonsson betygar sant wara. 8vo Oloff Andersson på Högen 18 öre *silfwermynt*. 9no Erich Gladh hafuer at fodra på hästebytet tuå tålfft lijlar.

Testis: Oloff Jonsson. Jon Andersson på Åsen hafuer i pant undan Peder Jonssons hemman en myra som kallas Ungkällan aff staarslått, och kan kasta huart annat år aff sigh till 4 lass, och derföre uthlänt fem plåthar eller 30 *dahler kopparmynt* för sex år sedan.

Peder Jonsson betyges eij mera i löst effter sig lämbnadt än ett fåår som hoos Oluff Jonsson är. Befallningsman Nilss Uhr påminte, sigh wara committerat aff een bonde i Alfhta sochn, där han tagit penningar [911v] på handan, at gå knecht för hans hemman, och lijkawäll sigh intet instält, och låfwat reesa dijth, honom derföre till fredz ställa. Oloff Jonsson berättar sig höra, deth Befallningzman den tijden i det anseende låtit förbiuda hans ägendom : wettandes intet om han sedan warit till Alfhta och bonden förlicht.

Sidst förmenes at flera creditorer skolle finnas här i sochnen.

Resolutio. Såssom Peder Jonssons ägendom pröfwes icke förslå till alla hans creditorers förnöijellse, och några förmenes ännu oangifne wara, altså finner Rätten skälligt, at låta hans jordepart Öst på Högen stå odelt till nästa laga tingh, då alla hans creditorer påläggies at inkomma med sine fordringar, och bewijsa huar sin förmente rätt och præference, försummar någon deth, så hafue eij macht wijdare der på talla, och ägendomen dehlas effter huar och eens hafwande förmåhn och præference.

7. Kiehl Oluffsson i Kyrckbyen opwijste Anders Jonssons obligation anno 1670. S: Michaelis tijdh på 41½ *riksdahler*, och der ibland 30 *riksdahler* in specie och 11½ *riksdahler* i caroliner, och åhrligen i lego gifwa twå *riksdahler* i cronor, och till försäkringh i pant satt sitt hemman i Kyrckbyen medh all dess låtter och lunder, åker och angh tillhörigh, framför all annan giord och görande gäldh men lijkawäll sielff deth bruka, så längie han får lego för penningarna. Anders Jonsson bekänner sigh på legan och interesse wara skyldigh fem plåtar eller 30 *dahler kopparmynt* begärendes Kiehl ändskap i saken. Huartill Anders finner sig oförmögen : Warendes sidsta opbudet skedt den 10 decembris 1688, och dy resolverades, at der medh skall procederas som 7:de *Capitlet* Jordabalcken Landzlagen biuder, och under dess låfwade Kiehl Olsson, Anders Jonson at besittia hemmannet ännu ett år, allenast han får interesse riktigt *etcetera*. [912r]

[8.] Oloff Halfwardson i Herrö insinuerade Oloff Olsons panteförskrijffningh daterad den 17 majj anno 1690 : jnehållandhes, at han blifwit skyldigh för twenne stycken hästar 40 *dahler silfwermynt* och derföre i underpant satt sin huus och gårdh medh des jnnantäcktes liggjande åkerjordh *etcetera* i Steensåsen, huilcket hemman nu opbödz första gången Oloff Halfwardson till försäkringh.

Ordförklaringar

Orden upptas i denna förteckning i bokstavsordning i den form de uppträder i protokollen. I förklaringarna anges ibland motsvarande ordform med nutida stavning understruken; med tecknet < anges den grundform som ordet kan härledas från och slutligen ges kommentar och förslag till ordets betydelse i denna text.

Ach ach min son Absolon	Jfr 2 Sam. 18:33-19:1 “min son Absalom, min son, min son Absalom! Ack, att jag hade fått dö i ditt ställe!”
actor	<u>actor</u> ... <u>reus</u> , latin för kärke och svarande i en juridisk process
adpntinentier	tillbehör, tillhörande ägor
afbedia	<u>avbedja</u> , genom bön söka befrielse från följder, såsom straff etc.
affecterne	<u>affekterna</u> , <affekt, åtbörder eller läten framkallade av sinnesrörelse
afferdiga	<u>avfärdiga</u> , skicka iväg, avsända (i visst uppdrag)
afmåhlat	<u>avmålät</u> , <avmåla, här: täckt med målningar
aftingades	<u>avtingades</u> , <avtinga, pruta
afwetta	<u>avveta</u> , veta av, känna till
anledning	anvisning
anseendhe	<u>anseende</u> , här: uppsyn, utseende
anslag	plan, uppsåt
ansöles	dial., motsols
approbera	godkänna, tillstyrka
arbitraliter	på sätt som rätten finner lämpligt, till skillnad mot att döma efter lagens bokstav
assignerat	<assignera, anvisa, ge skriftlig anvisning hur betalning etc. ska ske
attestatum	skriftligt bevis, attest
banen	se: komma på banen
banskap	<u>bannskap</u> , svordomar
blånadt	<u>blånät</u> , <blåna, försvinna för ens syn, blåna bort
bolerij	<u>boleri</u> , <bola, bedriva olovligt könsumgänge
bähror	<u>bäror</u> , <bära, benämning på ett tjuvmjölkkande väsen
cauerat	<u>kaverat</u> , <kavera, ge eller ställa säkerhet för något
cederat	<cedera, avträda, avstå (något).
cession	avträdande
citeras	<citera, stämma någon eller kalla någon att infinna sig på ting
committerat	<u>kommitterat</u> , <kommittera, ge någon i uppdrag att driva ett ärende, eller företräda någon i ett ärende
comparerat	<comparera, inställa sig, infinna sig (inför rätta)
competenter	här: medintressent, konkurrent
consideration	<u>konsideration</u> , övervägande, betraktande
consorter	medintressenter, meddelägaret
contenteras	<u>kontenteras</u> , <kontentera, gottgöra, ersätta, betala

contraherat	<u>kontraherat</u> , <kontrahera, träffa avtal om, särskilt inom handel eller juridik
contribution	<u>kontribution</u> , utskylder, skatt
corporal	kroppslig
crona	<u>krona</u> , folkslig benämning på ett norskt fyramarksmynt
dato	innevarande dag
decidera	avgöra, besluta
defererat	<u>differera</u> , vara medgörlig, ge efter
dilation	anstånd, uppskov
discurerade	<u>diskurrerade</u> , <discurrere; samtala, avhandla
disputerades	<disputera, ifrågasätta, bestrida
donatarier	<donatarie, innehavare av donationsgods
dråssa	dial., okastad säd, med agnar och boss kvar
egenwilligt	<u>egenvilligt</u> , egenrådigt, egenmäktigt, godtyckligt
ehrther	<u>erter</u> , <erte, visa, uppvisa; visa sig vara
enständigt	ihärdigt, envist,
examen	undersökning, granskning, prövning
exciperar	<excipera, göra invändning mot något (t.ex. i rättegång)
Exodus 21, v. 15	Andra Mosebok, 21 kap., vers 15: <i>Den som sin fader eller moder slår, han skall döden dö</i>
Exodus 22, v. 18	Andra Mosebok, 22 kap. vers 18: <i>Een trolkona skalt tu icke låta leffua</i>
fatalia	en i lag föreskriven tid, inom vilken något måste fullgöras, vid förlust av rättigheten att fullfölja ett mål
finskått	<u>finnskott</u> , folkmedicinsk term som syftade på hastigt påkommen värk eller sjukdom som åsamkats kreatur eller människor med hjälp av trolldom
fiäll och fiär	<u>fjäll och fjär</u> , en allitererande s.k. pertinensformel, som sedan medeltiden förekommer i köpebrev tillsammans med andra liknande uttryck för att ange att köparen tillförsäkras samma ägoinnehåll och rättigheter som säljaren haft
flerd	<u>flärd</u> , underhaltigt gods; jfr uttr. <i>flärd är elden värd</i> , d.v.s. underhaltigt gods bör brännas
flögh	dial., hastigt påkommen sjukdom, t.ex. ryggflög, ryggskott
fnaskade	<fnaska, smyga omkring och snoka
fodergrann	granntyckt när det gäller foder (om. t.ex. hästar)
fohrgrann	se: fodergrann
formalier	ordalag, ordalydelse, ordagrant återgivet yttrande
fulltagen	fullt utvecklad, fullt arbetsför, duktig och rask
fulltygade	<fulltyga, övertygande bevisa, styrka sanningen av
fähla, fähler (båda pl.)	<u>fäla</u> , dial., fotspår (synliga i snö, sand, lera etc.); singularformen fäl används sällan
fälles slicht af marck, som af marker	<u>fälla av</u> , slå av (på pris etc.); här: om hemmanets värde inte täcker skulderna, ska man minska kreditorernas fordringar proportionellt

förafskiedat	<u>föravskedat</u> , <föravskeda, avtala, överenskomma
förbiuda	<u>förbjuda</u> , belägga med kvarstad [?]
förbudne	se: förbiuda
fördellskarll	<u>fördelskarl</u> , icke fast bosatt man som arbetar som daglönare
förnöjning	ersättning, gottgörelse
förråd	födoråd
förweckne	<u>förvekne</u> , sistlidne (om tid)
gienst	<u>genst</u> , genast, omedelbart
giörligen	<u>görligen</u> , noggrant
grandt	se: grann
grangifweligen	<granngivelig, noggrann
grann	tydlig, väl, noggrann
granneligen	<grannelig, tydlig
grant	se: grann
gå lagh	<u>gå lag</u> , <laggå; gå ed, avlägga värjemålsed
handknutar	ordet ej belagt på annat håll, möjligen felskrivet för 'bandknutar'
hemgångh	<u>hemgång</u> , hemfridsbrott som inbegriper avsikten att skada person
hemman	hemifrån, hemma (adv.); <i>hwarest dhe ähre hemman</i>
hujus	innevarande (månad)
hullstaden	<u>hullstaden</u> , dial., slaktplatsen, < fsv. <i>huld</i> , kött; jfr uttr. 'hull och hår' med avseende på köttet och huden från slaktat eller rovdjursdödat djur.
hööskogh	<u>höskog</u> , dial., rest bort i höskog, rest till skogen för att hämta hö från myrslätter eller vinterhässja
id est	det vill säga
in sequestro	i beslag
incaminerade	<u>inkamminerade</u> , <inkamminera, ingiva, lämna in (till domstol eller myndighet), föra på tal
inqvisation	<u>inkvisation</u> , undersökning, efterforskning, utredning
insinuerade	<insinuera, antyda, låta förstå, lägga fram
inspråk	invändning, protest, klander
instijga	<u>instiga</u> , ta i besittning, tillträda
inständigt	se: enständigt
intresse	ränta (å kapital)
inventariumet	<inventarium, bouppteckning
itererade	<iterera, förnya, återuppta
iustificeras	<u>justifieras</u> , <justifiera, här: avrättas
iämpnarfwe	<u>jämnarva</u> , likaberättigad i fråga om andel i arv
jättat	<jätta, hota
kasta aff sigh	avkasta, ge i avkastning
kiöör	<u>kor</u> , pl. av ko
kofva	dial., <u>köve</u> , (slutet o-ljud), i Lillhärdal benämning på den lilla timrade byggnad, till hälften nedsänkt i marken, som fanns på fåbodarna, där man förvarade mjölk och andra produkter som krävde sval temperatur
komma på banen	föra på tal, sprida tal

laggå	gå ed, avlägga värjemålsed
laghgiffta sängh	äkta säng (i jur. mening)
lagzmän	<u>lagsmän</u> , personer som tillsammans äger en nyttighet, t.ex. skog, fäbod, slättermark etc.
landzprophorssen	<u>landsprofoss</u> , här: en på landsbygden anställd rättsbetjänt, ofta den som verkställde kroppsstraff
lessma	<u>lisma</u> , ställa sig in, fjäska
Leviticus 20, v. 27	Tredje Mosebok, 20 kap., vers 27: <i>Om någhor man eller quinna warder en spåman / eller en tekna-tydhare, the skola dödhen döö</i>
Leviticus 20, v. 9	Tredje Mosebok, 20 kap., vers 9: <i>Den som bannar sin fader eller sina moder, han skall döden dö.</i>
lissmadhe	<u>lismade</u> , se: lessma
littera	bokstav; används när man i t.ex. bilagor till protokollen ger varje bilaga en identitetsbeteckning, t.ex. <i>Littera A, Littera B</i> o.s.v.
lofwen	<u>loven</u> , löfte, utfästelse; <i>echtenskapz lofwen</i> (1681)
manu propria	(med) egen hand
medålders	medelålders
meedålders,	se: medålders
Micha 5, v. 12	Mika, 5 kap., vers 12: <i>Och skal vtrota the trolkarlar när tigh / at inge teknatydhare när tigh bliffva skola vålla någon besvär, betunga, plåga</i>
molestera	talrik
myckla	<u>månad</u> , här i betydelsen måne; <i>Gudh, sool och månad</i> (1675)
månad	dial., moln
möln	(om juridiska instanser) lägre; <i>den nedrige Rätt</i>
nedrig	<u>nejden</u> , <nejd; närhet; <i>i neijgden af hans skogh</i> , i närheten av hans skog
neijgden	<u>nämningsman</u> , en av socknemännen som utsetts att bistå häradsrätten t. ex. i samband med stämningar
nembningzman	<näffsa, tillrättavisa
näfst	oduglig, oanvändbar
odugse	omyndig, minderårig
omaga	förslösat
opdruckit	<u>upphaft</u> , <upphava, öppna
opphafft	ohyfsad, opassande, olämplig, osedlig
otijdig	<u>per kvota</u> , efter vars och ens andel
per qvota	<u>platsas</u> , <platsa, besvara, ansätta, se: truga
plattzas	i äldre tid anv. ofta den grekiska varianten praxin
praxin	i. st. f. latinets praxis, betydelsen är densamma
procederas	<procedera, förfara, gå till väga, gå vidare med förfarande
procedere	se: præjuditz
præiudicera	<u>prejudis</u> , <præjudicium, avbräck, skada, intrång
præjuditz(e)	i närvaro av Befallningsmannen
præsente Prætores	<u>pretendera</u> , fordra, kräva, göra anspråk på
prætendera	<u>pretention</u> , krav, anspråk
prætension	offentligen
publice	

pukor (pl.)	<puke, benämn. på ett tjuvmjölkkande väsen
pust	slag, särsk. om slag med handen mot ansiktet
qwart	<u>kwart</u> , kvar
qwastlummer (pl.)	<u>kvastlummer</u> , <kvastlumm, den övre delen (handtaget) av en kvast, som är ombunden för att hålla ihop kvasten. När kvasten är utsliten är bara lummen kvar.
reedkohna	<u>redkona</u> , ordet saknas i SAOB; jfr dock reddeja, hushållerska, kokfru vid gästabud o. likn.
remonteras	<remontera, ställa någon inför motbevisning eller motargument
remonstrerade	<remonstrera, framställa, redogöra, redovisa, framhålla
res judicatam	(jur.) beslut
responsio	svar
reest	<u>rest</u> , <resa, få villebråd att lämna sin lega, driva upp villebråd; <i>reest diuren på Dahlaskogen</i>
reus	se: actor
reverenter dictum in membris genitalibus	om uttrycket tillåts, i könsorganet
räkna math i	<räkna maten i (någon), snåla med mat åt någon, missunna någon maten
ränthar	<u>räntar</u> , <ränta, avkasta, <i>ängiet ränthar ... allenast ett och ett halfft lass</i>
saker	skyldig (till brott)
skiechta	<u>skäkta</u> , pil eller spjutspets, använd t. ex. vid fångstgiller
skiffte	<u>skifte</u> , byte av häst och vagn, t. ex. när man fullgjorde skjutsplikten
skijnt	<u>skinnat</u> , <skinna, flå, dra skinnet av; här: skära bort en bit av huden; <i>hafwer Essbiörn skijnt Pehr i fingret medh een knijff</i>
skinkhalt	(om häst) som är halt på ena benet
skrijn	<u>skrinn</u> , mager, klen (om t.ex. odlad mark)
skrympta	<u>skrymta</u> , uppträda hycklande, inställsamt
snattarboot	<u>snattar(e)bot</u> , 1) mål där snattarbot utdömts, eller 2) syftande på själva bötesstraffet för snatteri
spanstwin	spanskt vin
specification	<u>specifikation</u> , förteckning, redovisning
stadde	<städja, anställa, städsla; <i>sin stadde pijgha</i>
statueras	<u>statuera</u> , fastställa, bestämma
stegerhuus	<u>stekarhus</u> , störrös
stiähl	<u>stjäl</u> , äldre variant av adjektivet stel
sullma	<u>sullmad</u> , svullnad
supplicando	i ödmjukhet, bönfällande
svarsgod	något vars kvalitet man kan stå till svars för; av god kvalitet, felfri
swarslössa	<u>svarslösa</u> , uteblivande från rättegång; <i>saaker till 3 marker ... för swarslössa</i>
sylt	svält

söker sin man	<söka sin man, saksöka, vända sig till den hos vilken man har en fordran
sökia sin man	se: söker sin man
tertio gradur lineæ æqualis	i tredje led sidledes, d.v.s. tremänning
testificera	intyga, styrka (t.ex. m. vittnen)
testis	vittne
tijdeligen	<u>tideligen</u> , <tidelig, ofta återkommande
tillborligit	<u>tillborligt</u> , <tillborlig, tillbörlig, rättmätig, behörig
tingzdöhran	<u>tingsdörren</u> , <i>plichtade ... för tingzdöhran</i> , den som inte kunde betala sina böter straffades genom att hudstrykas framför tingshusets dörr
tingztijmorne	<u>tingstimmarna</u> , <tingstimme; tingstermin; äv. om den tid på dagen då tingsförhandlingarna pågår
tint	<u>tinat</u> , <tina, ansa, rensa (särskilt om säd efter tröskningen); <i>tint dråssa</i> , rensad slösäd
tiuft	<u>tjuft</u> , tjuvnad, stöld
tolfft	<u>tolft</u> , tolv till antalet; <i>een tolfft lijor</i>
trugas	<truga, hota, tvinga, övertala; <i>trugas och plattzas</i>
trågh	<u>trög</u> , kameralt mått i Härjedalen, som låg till grund för fastighetens skatt, ursprungligen ett mått på den area som kunde besås med ett trög/tråg utsäde
tyg	vittnesmål
töfwa	<u>töva</u> , vänta, dröja
undertijden	<u>undertiden</u> , ibland; <i>undertijdhen blifwer det godt, och hielper, undertijdhen och intett</i>
undryme	<u>undrymme</u> , undanflykt, möjlighet att komma undan
unsagdt	<u>undsagt</u> , <undsäga, hota (med något)
urgera	kräva, yrka
utanlås	lås på utsidan, t.ex. hänglås, till skillnad mot fast lås, på dörrens insida
uthet	<u>utett(e)</u> , härjed. dial., utefter, längs med
uthkiestes	<u>utkestes</u> , <utkesa, utse, utvälja
uthlagspenningar	<u>utlagspenningar</u> , pengar avsedda för betalning av utlagor
ut supra	som ovan
wadsatte	<u>vadsatte</u> , <vadsätta, pantsätta
watnkis	<u>vattenkis</u> , markasit (ett mineral)
watnskåt	<u>vattenskott</u> , dial.[?], ordet ej i SAOB eller andra konsulterade ordböcker; betydelsen dock klar, en sjukdom som drabbat människa eller djur till följd av trolldom
wederfaritz	<u>vederfarits</u> , <vederfaras, drabbas
wederwarande	<u>vederwarande</u> , närvarande
widrigt	<u>vidrig</u> , motsatt; <i>j widrigt fall</i> , i motsatt fall
win	<u>vin</u> , om vid köp av jord eller lösöre o.d., av båda parter tillkallad man med uppgift att vid ev. senare väckt klander, intyga köpets giltighet; <i>win och wittne</i>
wäggesåtet	<u>väggsåtet</u> , <väggsåt, mellanrummet mellan stockarna i en timrad vägg, mossedrag

wärka
åckerplåther
åthfaror
åthskilligh

öfwerмага
öhsällning

verka, framställa, tillverka något; *wärka smör*
åkerplåtar, <plåt, liten åkerlapp (jfr plätt)
< fara åt, gå till väga, bete sig; beteenden
åtskillig, olika, varierande; *legepeningen är*
åthskilligh
övermaga, omyndig, underårig
ölsällning, ölförsäljning

Förteckning över återgivna protokoll

Nedan förtecknas alla protokoll som ingår i denna utgåva. Protokollen gäller ordinarie ting i Lillhärds tingslag om inte annat anges. Siffror hänvisar till sidor i utgåvan.

1649	[28/5]	13	1673	21/3, Svea hovrätts resolution	
1650	[4/3]	14		angående trolldom	52
1650	[hösten]	15	1674	20-21/2	54
1651	30/9	15	1675	18/2	56
1652	19/6	16	1676	11/1	58
1653	14/4, protokollet saknas	17	1677	10/1	59
1654	datum saknas	17	1678	15/3	61
1655	datum saknas	18	1679	13/1	63
1656	datum saknas	19	1680	12/1	64
1657	4/3, protokollet saknas	20	1681	14/1, protokollet saknas	66
1658	protokoll saknas		1681	21/9	66
1659	27/10	20	1682	21/10	69
1660	1/10	22	1683	13/9	72
1661	14/6	23	1684	22/3	73
1662	23/6	25	1684	19/9	75
1663	protokoll saknas		1685	9/3	78
1664	17/9	26	1685	28/9	79
1665	2/10	27	1686	1/3	83
1666	3/10, referat	28	1686	13/12	85
1667	29/10	29	1687	20/6	87
1668	17-19/9, rannsak. ang. trolldom	34	1687	12-13/12	88
1668	30/9-1/10, extraord. ting, dito	37	1688	7/3	91
1668	17-18/9	44	1688	10/12	92
1669	17/9	48	1689	22/6	94
1670	19/9	49	1689	10/12	96
1671	4/10	51	1690	27/6	99
1672	protokoll saknas		1690	24/11	100
1673	protokoll saknas				

I serien *Källor till Jämtlands och Härjedalens historia* har Landsarkivet i Östersund och Jämtlands läns fornskriftsällskap hittills publicerat följande utgåvor:

- 2009: *Härjedalsbrev 1531–1645*. Redigerade av Christer Kalin.
2010: *Fale Burmans dagböcker över resor genom Jämtland 1793–1802*.
2011: *Hammerdals tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Georg Hansson.
— *Revsunds tingslags domboksprotokoll 1649–1700*. Red. av Ingegerd Richardsson.
2012: *Jämtlands avradsland 1649 och 1666*.
2013: *Undersåkers tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Karin Bark.
2014: *Offerdals tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Curt Malting.
2015: *Skogsavvittringen i Jämtland. Protokoll från Ragunda tingslag 1755–1758*. Andra, utökade utgåvan 2017. Red. av Anders Sjöberg.
— *Svegs tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Marianne Andersson.
2016: *Hammerdals tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Georg Hansson.
— *Offerdals tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Curt Malting.
2017: *Alsens tingslags domboksprotokoll 1649–1679*. Red. av Curt Malting.
— *Lits tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Sonja Olausson Hestner och Monica Kämpe.
2018: *Hägenås sockenstämmoprotokoll 1821–1862*. Red. av Birgitta Nyman.
— *Ragunda tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Tobias Sundin.
— *Rödöns sockenstämmoprotokoll 1742–1862*. Red. av Märta Olsson och Georg Hansson.
— *Skogsavvittringen i Jämtland. Protokoll rörande Ragunda tingslag och Borgvattnet 1759–1779*. Red. av Anders Sjöberg.
— *Undersåkers tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Karin Bark.
2019: *Föllinge sockenstämmoprotokoll 1761–1862*. Red. av Rolf Olsson.
— *Hackås tingslags domboksprotokoll 1649–1679*. Red. av Curt Malting.
— *Hotagens sockenstämmoprotokoll 1797–1863 och Frostvikens sockenstämmoprotokoll 1822–1863*. Red. av Rolf Olsson.
— *Åre sockenstämmoprotokoll 1754–1863*. Red. av Karin Bark.
2020: *Hallens tingslags domboksprotokoll 1648–1700*. Red. av Andreas Tegen.
— *Lits tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Sonja Olausson Hestner och Andreas Tegen.
— *Ovikens tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Curt Malting.
— *Rödöns tingslags domboksprotokoll 1649–1700*. Red. av Sonja Olausson Hestner och Andreas Tegen.
2021: *Hallens tingslags domboksprotokoll 1701–1710*. Red. av Andreas Tegen.
— *Lillhärddals tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Nils-Erik Eriksson
— *Sunne tingslags domboksprotokoll 1649–1690*. Red. av Andreas Tegen, Martin Ahlström, Mats Göransson, Georg Hansson och Mia Nilsson.
— *Sunne tingslags domboksprotokoll 1691–1700*. Red. av Georg Hansson och Andreas Tegen.

Serieredaktörer: 2009–10: Olof Holm; 2011–18: Olof Holm och Georg Hansson (2018 även Mats Göransson); 2019–20: Georg Hansson och Mats Göransson; 2021–: Sara Grut och Georg Hansson.

www.fornskrift.se